

1000 ÇİÇEK

YIL 1 SAYI 3 KASIM 1999

AYLIK DERGI

Denizer'in kardeşiyle röportaj

**Dünyada bugün
silahlı devrim yolu kapanmış
görünüyor** » *Rıza YÜRÜKOĞLU*

**Ekim Devrimi gelecek binyılın
müjdecisiydi** » *Emine ENGİN*

**Enver Gökçe'nin ölümünün
18. Yıldönümü** » *Murat KOÇAK*

**Fakir Baykur ve
Köy Enstitüleri** » *Muzaffer KALKAN*

Nejat Yazıcıoğlu'nu özledik

1000 ÇİÇEK

CİLT 1 SAYI 3

Kasım 1999

İÇİNDEKİLER

Gündemdekiler

Kışlalı Hocaya da kıydılar	2
Cezaevi katliamı neyin gerekçesi	7
Asıl satanist tehlike sistemden gelmektedir	8
Hamsi dökümü ve eşyalı ev yıkımı	9
Bir yargısız infaz örneği ve polisin kaderi	10
Savaş, Selçuk ve parlamentocuk	10
Boru içinden görünen Kaskaslar	11
Haber değeri taşıyan reklamlar »Emine Engin	11
Denizer'in kardeşi Ramazan Sarıbaş'la yapılan röportaj: Denizer suikastı	12
Şiir » Enver Gökçe	18
Dünya da bugün silahlı devrim yolu kapanmış görünüyor »Rıza Yürükoğlu	20
Ekim Devrimi gelecek binyılın müjdecisiydi »Emine Engin	30
Enver Gökçe'nin 18. ölüm yıldönümü »Murat Koçak	39
Fakir Baykurt ve Köy Enstitüleri »Muzaffer Kalkan	42
Nejat Yazıcıoğlu'nu özledik	45
İşçiler aydınlansın, aydınlılar işçileşsin »Argos Ankara	46
Şiir »Ali Babaışhak (Nejat Yazıcıoğlu)	48
Ayaküstü bir Enstitülü İlyas Pınarbaşı »Fakir Baykurt	49
2004 yılında 1984' ü yaşamak? Orwell haklı mıydı? »R. Tremor, İngiltere	59
Şiir	63
Çeviri: Borç Diktatörlüğü	65
Doğu Timor Krizi ve Pasifik Bölgesi Savaş Senaryoları »Eyyüp Aydoğmuş, Avustralya	69
Abdullah Öcalan'ın Savunması'ndan ilginç aktarımlar	73

(Not: Künye son sayfadadır.)

Değerli bir aydın, demokrat, hümanist ve güzel bir insan olan Kışlalı'nın öldürülmesini şiddetle lanetliyor, ailesine ve topluma baş sağlığı diliyoruz. Tüm halkımız gibi biz de artık cinayet lanetlemek, baş sağlığı dilemek istemiyoruz. Bunu nasıl sağlayacaksak sağlayalım, insan canıyla oyun oynayan, ölüm saçan bu sistem öldürülsün ki insanlar öldürülmesin diyoruz.

KIŞLALI HOCAYA DA KIYDILAR! YETTİ ARTIK!

Türkiye'de kimse kimseyi "komplo teorisyenliği"yle suçlayamaz. Türkiye'nin bütün nüfusu zorunlu olarak komplo teorisyenidir. Çok küçük bir azınlık, komplo teorileri kurmakta ve uygulayıp uygulatmakta, ezici çoğunluk ise komploları çözmeye çalışmaktadır. Bizim de yapacağımız komplo çözmeye çalışmaktan başka birşey değildir, çünkü bu provokatif suikast da bir komplodur.

GÜNDEMDEKİLER sayfalarını hazırlayan: EMİNE ENGİN

Bu kez de Ahmet Taner Kışlalı öldürüldü! Değerli bir aydın, demokrat, hümanist ve güzel bir insan olan Kışlalı'nın öldürülmesini şiddetle lanetliyor, ailesine ve topluma baş sağlığı diliyoruz. Tüm halkımız gibi biz de artık cinayet lanetlemek, baş sağlığı dilemek istemiyoruz. Bunu nasıl sağlayacaksak sağlayalım, insan canıyla oyun oynayan, ölüm saçan bu sistem öldürülsün ki insanlar öldürülmesin diyoruz.

Türkiye'de kimse kimseyi "komplo teorisyenliği"yle suçlayamaz. Türkiye'nin bütün nüfusu zorunlu olarak komplo teorisyenidir. Elinin altında şeriatçı, Atatürkçü, asker, sivil, sağcı, solcu, türlü çeşitli kuklası olan çok küçük bir azınlık, komplo teorileri kurmakta ve uygulayıp uyu-

latmakta, ezici çoğunluk ise komploları çözmeye çalışmaktadır. Öyle ki "senaryo", "komplo", "derin devlet", "karanlık güçler", "toplum mühendisliği" gibi terimler artık günlük dile girmiştir. Artık piyasada, komploların çözülmesini saptırıcı, kontur-komplo teorileri bile boy göstermektedir. Bizim de yapacağımız komplo çözmeye, saptırıcı teori ya da tutumlara işaret etmeye çalışmaktan başka birşey değildir, çünkü bu provokatif suikast da bir komplodur.

Emperyalist zincirin zayıf halkası demek, sistem olarak emperyalizmin bütün çirkinlik ve acizliklerini en açık biçimde yansıtan, dolayısıyla, tutulduğunda tüm zincirin koparılabilceği halka demektir. Türkiye 1960'lardan beri emperyalizmin zayıf halkasıdır.

Bu gerçek, 1968-1980 arasında yüksek sınıf mücadelesiyle yansıyor. Aynı gerçek, 1980-1990 arasında faşizmin dayanıksızlığıyla, iki yıl içinde geri adımlar atmaya başlamasıyla, yerini güçlenen bir demokrasi kavgasına bırakmasıyla yansıdı. 1990-2000 arasında ise çoğu can alan seri komploların uygulanmasıyla, ama halkın birikmiş deneyimi sayesinde, en azından komplolarla karşı karşıya olduğumuzun giderek açığa çıkmasıyla yansıyor. Komplolar da sökmüyor. Emperyalist kapitalist sistem, sömürüyor, sömürüye karşı çıkarsan baskı uyguluyor, baskıyı geri teptirirsen, bu kez komplolarla aldatıyor, tuzağa düşürüyor ve sürekli öldürüyor. İşte emperyalist zincirin zayıf halkası Türkiye'den emperyalist sistemin çok net yansıyan kimliği....

Hesabın püf noktası

1990'ların başlarından beri çok sayıda faili meçhul cinayet yaşıyoruz. Tüm cinayetlerin birden fazla işlevi oldu. Hep bir taşla birkaç kuş vuruldu. Cinayetlerden çoğunda vurulan ortak bir kuş, çoğu Cumhuriyet yazarı olan, Atatürkçü hedeflerin ya da Alevilerin seçilmesiyle toplumda laik dinci çatışması yaratmak, yapay kışkırtılan şeriat tehlikesine karşı geniş bir kesimin laik demokratik cumhuriyetimiz diye bu devlete sarılmasını sağlamaktı. Ama hepsinin özgül yanları da vardı.

Örneğin, Muammer Aksoy, Türkiye'nin en yetişkin, en demokrat Atatürkçüleri'nden biriydi. Atatürkçülüğün, zoraki kışkırtılan şeriat tehlikesine karşı bir idol, cansız bir kukla olarak kullanılacağı bir

dönemin başında, ondan kurtulmakta yarar gördüler. Bahriye Üçok ise laiklik konusunda aynı konumdaydı. Bugün Türkiye'de düzgün bir laikliğin olmadığını bilecek kadar gerçek bir laikti. Aksoy ve Üçok Atatürkçülük ve laiklik oyunlarını bozabilecekken, Uğur Mumcu Kürt sorununa ilişkin oynanan oyunu bozmak üzereydi ki aceleyle yok edildi.

Öyle görünüyor ki Kışlalı cinayetiyle, bir yandan İran'la ve ona bomba maddesi sattığı, İranlı katilleri sakladığı ya da kullandığı iddia edilecek olan Almanya gibi bazı dış güçlerle bağlı olarak, ikincil planda, yine laik dinci ayrımı kaşınmak istenirken, içte toplumun buna karnı tok olduğu için, asıl olarak, tam AB'ne girme olasılığı belirmişken "Türkiye düşmanları"na karşı, asker sivil, laik dinci vb. hepsinin tek vücut olma manzarası yaratılmak isteniyor. Büyük olasılıkla katiller İranlı çıkacak ve Almanya bir gerekçeyle suçlanacak, Türkiye'nin AB'ye girmesi için Yunanistan'la birlikte sıkıştırılacaktır.

Yıllar içinde toplum, benzeri birçok cinayet ve provokasyon yaşadı ve işin özünün, başı örtülü ya da açık, Türk ya da Kürt, tüm halkı aldatmak, bölerek soymak olduğunu anladı. Senarist ekip diyalektiği uygulamada da son derece başarılı. Değişimi dikkate alıyor. Artık halk Kışlalı'yı yerli dincilerin öldürdüğünü düşünmeyecek, asıl olarak, "Türkiye düşmanları"na (dinci ya da değil),

bölücü bir komplo yapıldığı yönünde düşünecektir. Hesabın püf noktası da buradadır. Kanımca bugün içe yönelik olarak bölmek değil, yanlış parçaları yanlış temellerde birleştirmek, dışa yönelik olarak ise, cinayeti “düşman” bir yabancı ülkeye yamamak hedefleniyor.

Olay Mumcu cinayetine hem benziyor hem benzemiyor. Bombalı saldırı ortak, ama Mumcu cinayetinde bomba Türkiye’de yalnızca bir kurumun elinde olan bir madde içerirken, bu bomba öyle ki, tetikleme mekanizması dincilere, boru içine konmuş olması sol örgütlere, içinde kullanılan madde gizli servislere benziyormuş. Yani hedeflenen ne olursa olsun, her komplotan beklendiği üzere, bunu da yapanlar, öncelikle suyu bulandırmak, bulanık suda balık avlamak istiyorlar.

Bulanık suda avlanmak istenen balık

Kanımca Kışlalı cinayetiyle, bir yandan İran’la ve ona bomba maddesi sattığı, İranlı katilleri sakladığı ya da kullandığı iddia edilecek olan Almanya gibi bazı dış güçlerle bağlı olarak, ikincil planda yine laik dinci ayrımı kaşınmak istenirken, içte toplumun buna karnı tok olduğu için, asıl olarak, tam AB’ne girme olasılığı belirmişken “Türkiye düşmanları”na karşı, asker sivil, laik dinci vb. hepsinin tek vücut olma manzarası yaratılmak isteniyor. Büyük olasılıkla katiller İranlı çıkacak ve Almanya bir gerekçeyle suçlanacak, Türkiye’nin AB’ye girmesi için Yunanistan’la birlikte sıkıştırılacaktır. Aynı zamanda, Fazilet Partisi’nin ABD ziyareti öncesinde pazarlıkta ABD’nin eli

güçlü olsun diye dinciler töhmet altın-da bırakılıyor. Halk katiller bulunsun diye öyle bir bastıracaktır ki, sistem değişikliği yakınlaştırılıyor. Ve olay, Apo davası, bir gece önceki İstanbul depremi, Çeçenistan’da olanlar, İsrail başbakanının ziyareti gibi konularda, gündem kaydırmaları yapıyor.

Seçim çok bilinçlidir. Kışlalı hocanın belirttiği gibi, terörist için öldürdüğünün kim olduğu değil, saldırının getireceği ses önemlidir. Kimlik bu açıdan işin içine girmektedir. Kendisi, hem öğretim üyesi, hem gazeteci yazardır, hem siyasete girmiş, hem de kültür bakanlığı yapmış

Kışlalı, son derece ılımlı bir kişiliğe sahiptir ve sınıfında türbanlı öğrenciler de vardır. Onları sınıftan atmamıştır. Kanımca onun diğer Atatürkçüler’in çoğundan bu farkı, öldürülmesi açısından da belirleyici etkenlerden biri olmaktadır. Dolayısıyla, ölümüyle, bir yandan, şeriatçılar öldürdü yönünde çekiştirmeye olanak sağlanacaktır, öte yandan, “bakın türbanlı da Atatürkçü’ye ağlıyor” manzarası yaratılacaktır.

birisidir. Ölümünün etkisi öğretim üyelerinden türbanlı türbansız öğrencilere, gazetecilerden yazarlara, sanatçılardan milletvetilerine, siyasilere kadar uzanacak, ölümü “ulusal çapta” etki yapacaktır. Kışlalı, son derece ılımlı bir kişiliğe sahiptir ve sınıfında türbanlı öğrenciler de vardır. Onları sınıftan atmamıştır. Kanımca onun diğer Atatürkçülerin çoğundan bu farkı, öldürülmesi

açısından da belirleyici etkenlerden biri olmaktadır. Dolayısıyla, ölümüyle, bir yandan, şeriatçılar öldürdü yönünde çekistirmeye olanak sağlanacaktır, öte yandan, “bakın türbanlı da Atatürkçü’ye ağılıyor” manzarası yaratılacaktır. Cumhuriyet gazetesi laiklik düşmanları edebiyatı yaparken, dostları arasında bulunan Can Dündar gibi kişilerin daha geniş bakış açısı, ailesinin birleştirici görüşleri vb. toplumda zaten ağır basan birlik havasının bu cinayetle daha da öne çıkmasını sağlayacaktır.

Kışlalı hocanın evi jandarma bölgesindedir. Yani olay daha doğuştan, askeri makamların doğrudan ilgi odağındadır. Ordu cenazeye ilk kez üniformalı olarak, resmen ve topluca katılmıştır. “Ordu millet elele” sloganları atılmıştır. Bu durumun, bazılarının iddia ettiği gibi darbe tehlikesiyle ilgisi yoktur. Tam tersine masumiyet kanıtlamaya, yaratılmak istenen “ulusal birliğe” katılmaya yönelik bir çabadır.

Her parmakta bir kukla

Kışlalı’nın cenazesinde sık sık “Türkiye laiktir laik kalacaktır” sloganı atıldı. Türkiye laik olmadığı için öyle kalamaz da. Bu bir yana, bu sloganı atmak Kışlalı’yı dincilerin öldürdüğünü varsayıyor. Kanımca kesin olan birşey var ki, Kışlalı’nın katlinin gerçek dincilerle hiçbir ilgisi yoktur. Kör şeriatçılar, Sivas’taki gibi sürü psikolojisinin geçerli olduğu, ya da İran’daki gibi şeriatın iktidarda bulunduğu durumlarda rahatlıkla kulanılabilecek kafa yapısına sahiptirler. Ama Türkiye’de yaşanan olayların gösterdiği asıl gerçek şudur ki,

tavşana kaç, taziya tut diyen senarist ekibin, istendiğinde töhmet altında bırakmak için garip yasaklar dahil çeşitli yollardan yapay olarak güçlendirdiği dinciler arasında adamları vardır.

Akit’in Kışlalı’nın resmini çarpı işaretiyle karalayarak basmış olması, onu Akit’çilerin öldürmüş olabileceğini değil, böyle bir izlenim yaratılabilmesi için çarpı işaretini Akit’te birilerinin bilinçli olarak basmış olabileceğini, yani senarist ekibin dinciler arasında adamları olduğunu düşündürüyor. Bu düşünülmesin diye olayın öncesinde Akit’e soruşturma

Akit’in Kışlalı’nın resmini çarpı işaretiyle karalayarak basmış olması, onu Akit’çilerin öldürmüş olabileceğini değil, böyle bir izlenim yaratılabilmesi için çarpı işaretini Akit’te birilerinin bilinçli olarak bastığını, yani senarist ekibin dinciler arasında adamları olduğunu düşündürüyor. Akit’in bu yayını Mayıs 1999’da. Demek, depremin, Yunanistan’la dostluğun, AB’ye girişin gündeme geleceği, vb. taaa o zaman planlanmış...

yürütülüyor. Akit’in bu yayını Mayıs 1999’da. Demek, deprem, Yunanistan’la dostluk, AB’ye girişin gündeme geleceği, Kışlalı’nın öldürüleceği, birlik havası pompalanacağı, İran’ın, Almanya’nın vb. sıkıştırılacağı, 29 Ekim 1999’un “coşku”yla kutlanacağı vb. taaa o zaman planlanmış...

Senarist ekibin, yalnızca dinciler

arasında değil, Kürtçü ve Atatürkçü geçinenler arasında da eli kolu vardır. Hedef seçilenler hep Atatürkçü, Atatürkçüler tehdit altında, dolayısıyla bunu yapan dincilerdir mantığı başlıbaşına sağduyusuzluk örneğidir ve Kışlalı hocanın görüşleriyle de çelişmektedir. Nasıl bir ses getirilmek isteniyorsa ona göre hedef seçilir. Bir kez Türkiye’de Atatürkçüler’in siyasal anlamda gerçek bir tehdit altında olmadıkları elle tutulan, gözle görülen bir gerçektir. Kendilerini komünist mi sanıyorlar? İktidarda olduklarını unutuyorlar mı?

Hedef seçilenler hep Atatürkçü, Atatürkçüler tehdit altında, dolayısıyla bunu yapan dincilerdir mantığı başlıbaşına sağduyusuzluk örneğidir ve Kışlalı hocanın görüşleriyle de çelişmektedir. Nasıl bir ses getirilmek isteniyorsa ona göre hedef seçilir. Türkiye’de Atatürkçüler’in siyasal anlamda gerçek bir tehdit altında olmadıkları elle tutulan, gözle görülen bir gerçektir. Kendilerini komünist mi sanıyorlar? İktidarda olduklarını unutuyorlar mı? Atatürkçü geçinen türlü çeşitli iktidarlar katilleri bulmadığına göre, birilerinin Atatürkçüler’in tehdit altında olduğu izlenimini yaratmak istediği sonucu, Atatürkçüler’in tehdit altında olduğu sonucundan çok daha sağduyulu kalıyor.

İkincisi, sözü geçen hedefler Atatürkçü olduğu halde, Atatürkçü geçinen türlü çeşitli iktidarlar bunların katillerini bulmadığına göre,

olaylar çok karanlık yanlar taşıyor. Böyleyse de, birilerinin Atatürkçüler’in tehdit altında olduğu izlenimini yaratmak istediği sonucu, Atatürkçüler’in tehdit altında olduğu sonucundan çok daha sağduyulu kalıyor. Üçüncüsü, katillerin bulunamaması siyasi iradesizlikle açıklanıyor. Evet, burjuvazide iktidarsızlık vardır. Atatürkçü kesim bile iktidarda olduklarını unutmaktadır. Ama bu iktidarsızlığın, katillerin bulunamamasından daha önce gelen bir sonucu, parlamentonun kavalın alt deliği, yürütmenin yakınında biryerlerde olan senarist ekibin ise gerçek iktidar durumuna getirilmiş olması, bununla bağlı bir başka sonucu da kendi hegemonyasında birlik oluşturmak için burjuvazinin sürekli cenazelere başvurmak zorunda kalmasıdır. Yani iktidarsızlık, öncelikle cinayetin işlenmesinde kendini gösteriyor, failinin bulunamamasında değil.... Hatta, örneğin askerlerden birileri, yakında tüm cinayetlerin birden katillerini buluverip, ne kadar iyi Atatürkçü olduklarını kanıtlayabilirler...

Sonunda istenen tortuyu bırakacak türden bir bulanıklık yaratmada başarılı olunmuştur. Bu, cenazedeki slogan karmaşasında da yansıma bulmuştur. Örneğin, “kahrolsun şeriat”, “Türkiye laiktir, laik kalacaktır” sloganlarının yanısıra, “hükümet istifa”, “başbuğ Ecevit”, “katiller bulunsun hesap sorulsun”, “faşizme karşı omuz omuza”, “çetelerden hesap sorulmalıdır” sloganları da yaygın olarak atılmış, başbakan ve cumhurbaşkanı yuhlanmıştır.

Kimin komutanlarla, Ecevit’le,

Demirel'le, Yılmaz'la, Bahçeli'yle vb. faşizme karşı omuz omuza olacağı merak konusudur. Sonra, eğer çeteler yaptıysa, o zaman dincileri suçlamak neden? Çete yaptığı işi istediği her kılıkta yansıtabilir. Bu bir yana, halkın ezici çoğunluğu da bu cinayetin bir çete işi olduğunu düşünüyor. Bu yüzden cenaze yeterince kalabalık olmamıştır. Halk cenazenin yanlış kanallara akıtılacağını sezmiş ve, çok üzülmüş olmakla birlikte, cenazeye katılmayarak daha tutarlı davranmıştır.

Katillerin bulunamaması siyasi iradesizlikle açıklanıyor. Evet, burjuvazide iktidarsızlık vardır. Ama bu iktidarsızlığın, katillerin bulunamamasından daha önce gelen bir sonucu, parlamentonun kavalın alt deliği, yürütmenin yakınında biryerlerde olan senarist ekibin ise gerçek iktidar durumuna getirilmiş olması, bununla bağlı bir başka sonucu da kendi hegemonyasında birlik oluşturmak için burjuvazinin sürekli cenazelere başvurmak zorunda kalmasıdır. Yani iktidarsızlık, öncelikle cinayetin işlenmesinde kendini gösteriyor, failinin bulunamamasında değil...

Kışlalı hoca değerli bir insandı. Öldürülmüş olması çok üzücüdür. Hele ki böyle iğrenç bir komploya kurban edilmiş olduğunu yazmak zorunda kalmak bile insana acı veriyor. Nasıl kıydılar? Mantıksal olarak doğru geleni yazmak zorundayız ama duygusal aklımız bunu almıyor. Mantıksal ve duygusal bütün benliğimizle bunu lanetliyoruz. Bu

aşağılık oyuna son vermek gerekiyor.

CEZAEVİ KATLİAMI NEYİN GEREKÇESİ

Ulucanlar Cezaevi'ndeki katliam, geçen sayımıza son dakika haberi olarak girmişti. O zamandan beri ortaya net olarak çıkan, daha da tüyler ürperticidir. Cezaevine hiçbir haklı gerekçe olmaksızın gece yarısı gitmişler ve üstelik, ölen 10 tutukludan 9'unu vura vura öldürmüşlerdir. Öldürülenlerden biri de Zonguldak'ta sevilen bir öğretmen olan Ahmet Savran'dır. Ahmet öğretmen, yolda polis tarafından aranmış ve üzerinden yasal olarak yayınlanan bir gazetenin aynı sayısından dört adet çıktığı için içeri alınmıştır. İçeride ise canından olmuştur. Kahpelik, kalleslik ancak bu kadar olur.

Böyle bir olayı haklı çıkaracak herhangi bir neden yeryüzünde zaten olmaz. İşin garibi, haksızlar açısından bile olayın görünür bir nedeni yoktur. Görünürde yoktur ama, kanımızca gerçekte çok önemli bir nedeni vardır:

Tam Ecevit'in ABD gezisi öncesinde, ABD deprem yardımı vermesin de top IMF'ye ve yıpratılmak istenen başkalarına atılabilsin diye gerekçe yaratılmıştır. Halklar hem yardımdan, hem insan haklarından yanadırlar. ABD yönetimi dönüp kendi halkına, "Türkiye'nin insan hakları karnesi o kadar zayıf ki, bakın cezaevinde olan şu taze olaya, biz bu ülkeye 'depreme rağmen' fazlaca yardım edemeyiz" diyecek ve kabul ettirecektir. Halkları yardım yapmamaya ikna etmek için

yardımdan daha önemli başka bir iyi gerekçe öne sürmek gereklidir. İşte bu gerekçe sipariş edilmiştir ve yerine getirilmiştir. İnanılmaz, ama kanımca işin çıplak gerçeği tam da böyledir. Yalnızca bu olayda değil, depremde, Kışlalı cinayetinde, hepsinde...

Böyle bir olayı haklı çıkaracak herhangi bir neden yeryüzünde olamaz. İşin garibi, haksızlar açısından bile olayın görünür bir nedeni yoktur. Görünürde yoktur ama, kanımızca gerçekte çok önemli bir nedeni vardır: Tam Ecevit'in ABD gezisi öncesinde, ABD deprem yardımı vermesin de top IMF'ye ve yıpratılmak istenen başkalarına atılabilsin diye gerekçe yaratılmıştır. ABD yönetimi dönüp kendi halkına, "Türkiye'nin insan hakları karnesi o kadar zayıf ki, bakın cezaevinde olan şu taze olaya, biz bu ülkeye 'depreme rağmen' fazlaca yardım edemeyiz" diyecek ve kabul ettirecektir. İşte bu gerekçe sipariş edilmiştir ve yerine getirilmiştir.

Artık kuburdaki pislikler mide bulandırma yeteneğini yitirmiştir. Bu ölümleri düşünürken, yazarken insanın öylesine midesi bulanıyor ki kuburdaki pislik doğanın bir parçası olarak insana tertemiz görünmektedir.

ASIL SATANİST TEHLİKE SİSTEMDEN GELMEKTEDİR

Daha cezaevi olayının yankıları sürerken, belki de o yüzden tam o sıra-

da, bir satanist gürültüsü kopmuş, ya da çok moda deyimiyse, satanist olayı gündeme bomba gibi düşmüştür. Gündem bombalamak, senaristlerin başlıbaşına hedeflerinden biridir. Çünkü kurulan senaryoları çözmek öyle çok da zor değildir, yeter ki dikkatle üzerinde düşünölsün. Öyleyse düşünmeye zaman tanımaya-cak kadar sık aralıklarla bombardı-man gerekmektedir.

İstanbul'da bir cinayet ile Adana'da iki intihar, yine ne hikmetse aynı zamana denk gelmiştir. Ondan sonra ortalığı, o olaylar kadar deli saçması görüş ve adımlar sarmıştır. İnternet'in nasıl da ölüme ve intihara yol açtığına ilişkin şikayetler, Allaha inanç ile Şeytan'a inanç karşılaştırmaları, tüm siyah T-şörtlü ve uzun saçlı gençlere tutuklamalar, onlar tutuklanırken orta yaşlı insanlardan uzun saça ve sakala vb. protestolar... Bu curcuna içinde, yine de bazı eğilimler belirmiştir:

Bir kere, her fırsatta, İnternet'e yasak getirme özelemleri depresmekte ve büyük olasılıkla toplumun bilinci bu yönde örgütlenmektedir. İkincisi, toplumu, laik dinci, Allah'a Şeytan'a inanan, uzun saçlı kısa saçlı, vb. diye ayırarak birbirine düşürme çabaları aralıksız sürmektedir. Toplum onlara karşı birleşirse tükürüğüyle onları boğabileceği için habire bölünmektedir. Üçüncüsü, uzun saçlı, Avrupalı delikanlıların ortada fazlaca görünmeleri Türkiye'de dinci tehlike varmış gibi göstermeyi giderek güçleştirmekte, geçti Bor'un pazarı sür eşşığı Niğde'ye dedirtmektedir. Onlara biraz azalın dediler. Daha da sayılabilir.

Biz Satanist ayinlerle can alma işini doğrusu hiç yadırgamadık. İki açıdan: Biri, bu çürük ve yıkıcı sistem, insanlarda ruh sağlığı bırakmamakta, toplumları cinnete ve bunalıma sokmaktadır. İşsizlik, düşük ücret, güzel şeyler yapma olanaklarının tıkanması dar gelirli gençlerimizi zaten ayinle ya da ayinsiz kurban almaktadır. Çitin öteki tarafındaki aşırı zengin gençler ise içinde yüzdükleri parayla ne yapacaklarını şaşırdıkları için kendileri kurban olmaktadırlar. İkincisi, satanist ayinlerle kurban alma işi bugün dünya çapındaki uygulamadır. Sistem satanistleşmiştir. O elbette toplumda da yansımalarını buluyor. Deprem yapma teknolojisi üretmek, uzaydan ışın vermek, Afrika'ya aids virüsü yaymak vb. satanist ayinle kurban almaktan çok mu değişiktir?

“Üretim güçlerinin gelişmesinde öyle bir aşama gelir ki, varolan ilişkiler altında, yalnızca yaramazlığa yol açan, ve artık üretici değil yıkıcı güçler (makine ve para) olan üretim güçleri ve karşılıklı ilişki araçları yaratılır. Ve bununla bağlı olarak, toplumun sağladığı avantajların keyfini çıkarmadan bütün yükünü taşıması gereken, toplumdan dışlanarak tüm öteki sınıflarla en kararlı çelişki noktasına zorlanmış bir sınıf öne çağrılır...”

Aynen Marks ve Engels'in taa 150 yıl önce sözünü ettikleri şu durumu yaşıyoruz:

“Üretim güçlerinin gelişmesinde öyle bir aşama gelir ki, varolan ilişkiler altında, yalnızca yaramazlığa yol

açan, ve artık üretici değil yıkıcı güçler (makine ve para) olan üretim güçleri ve karşılıklı ilişki araçları yaratılır. Ve bununla bağlı olarak, toplumun sağladığı avantajların keyfini çıkarmadan bütün yükünü taşıması gereken, toplumdan dışlanarak tüm öteki sınıflarla en kararlı çelişki noktasına zorlanmış bir sınıf öne çağrılır...” (Marks Engels Seçme Yapıtlar, İngilizce basım, 3 ciltlik, cilt 1, s.40)

HAMSI DÖKÜMÜ VE EŞYALI EV YIKIMI

Yıkıcılığın örneği o kadar çoktur ki, saymakla bitmez. Hamsi alıp zehirlenme şikayeti ile bazı vatandaşların hastanelere başvurdukları söylentisiyle tonlarca hamsi çöpe atılmıştır. Dertlerinin sağlık olmadığı ortaya çıkmıştır çünkü hastaneye başvuran sayısının çok az olduğu ortaya çıkmıştır, tahlil sonuçları hemen alınabilirdi, alınmamıştır ve sanki bu ülkede sağlığa çok önem verilmiş gibi hamsiler derhal çöpe atılarak, yüzlerce balıkçının ekmeğiyle oynanmıştır. Dertleri: Pazarda rekabet.

Deprem bölgesinde insan yapısı depremler de sürmektedir. Yıkılmış binaların aylardır duran enkazı varken, orta hasarlı, dolayısıyla onarılabilir birçok bina, insanların eşyaları içindeyken yıkılmıştır. Buzdolapları, çamaşır makinaları enkaz altında kalan insanların akılları yerinden oynamıştır. Ve bu olay bize, 1990/1991 Körfez Savaşı'nı hatırlatmıştır. ABD'nin günahkeçisi rolünde-

ki maşası Irak'ın ordusu, Kuveyt'e girip de çeşitli okul ve hastaneleri düzenli bir biçimde yıktıktan sonra, o zamanlar bildiğimiz türden basın olan Avrupa televizyonları ve gazeteleri, bu hastane ve okulların içlerindeki donanımın yenilenmesi için siparişlerin savaşın iki ay öncesinden alındığını ortaya çıkarmışlardır. Acaba içinde eşyalarla yıkılan o evlerin içindeki eşyaların da siparişi alınmış mıdır?

BİR YARGISIZ İNFAZ ÖRNEĞİ VE POLİSİN KADERİ

Son on yıl içinde yüzlerce örneği yaşanan yargısız infazlardan biri de geçtiğimiz ay Adana'da yaşandı. Polisler, örgüt evi basıyoruz diye bir ailenin evini bastılar ve bir işçi vatandaşı katlettiler. İçeriden ateş edilmişti dediler. Buraya kadar olanlar haber değeri taşıyor. Zira, örneğin 1990'ların başlarından ortalarına kadar, Dev Sol'un önemli bir bölümü aile evlerinde, içeriden ateş falan edilmediği halde, yargısız infazlarla öldürülmüştür. Daha birkaç yıl önce Metin Göktepe de benzeri bir yoldan ama farklı bir yerde katledilmiştir. Bunlar rasgele olaylar. Asıl haber değeri taşıyan Adana'da yargısız infazı yapan polislerin tutuklanmalarıdır.

Uzun bir süredir polis bilerek halkın üzerine sürülmüştür. Bu politikanın bir parçası olarak da polis karakolları adeta birer MHP ilçe örgüt binasına dönüştürülmüştür. Öldürüp ölüsünü bile yok etme, işkence, dayak, Allah

ne verdiyse... Bu durum halkta polise karşı, yer yer acımasızca bir nefrete yol açmıştır. Bizce herhangi bir kişi, insanlıktan uzak MHP'li tipi ise, bu ayrıca ele alınacak bir konudur ama sırf polis diye bir vatandaşa nefret duymak yanlışla savrulmaktır. Polis kurumu başka, polis vatandaşı başkadır. Polis baskı fabrikasının işçilerinden sayılmalıdır. Sorun patron-dadır. Ayrıca polise nefret madalyonunun öteki yüzü başka üniformalılara alkış oluyorsa, bu da bir haksızlıktır. Aralarında ne fark vardır? Yalnızca biri, yaptıkları daha göze batacak bir konumdadır.

Şimdilerde bir yandan sık sık orduyu alkışlıyoruz, öte yandan polisi halkın üzerine sürme politikasının sonuna yaklaşıyoruz. Memurun ceza görmesini engelleyen yasalar da dahil, sistem değişecektir. Adana'da infazcı polislerin cezalandırılmaları yalnızca bunun habercisi ya da oluşturulmuş gerekçesidir. Manisa davası denen garip dava da, kanımca, hem polis, hem yargı için sistem değişikliğinin sipariş üzerine üretilmiş bir gerekçesiydi. Bu koşullarda sistem değişecek diye sevinmek doğru mu değil mi? Eski sistemi kurup uygulayan hangi güçse, onu değiştiren ve önümüze yenisini süren de aynı güçtür.

SAVAŞ, SELÇUK VE PARLAMENTOCUK

Polise ilişkin olarak sahneye konmuş senaryonun bir benzeri de parlamentoya ilişkin olarak sahneleniyor. Ceylan derisi koltukları, saçma ve kimin hazırladığı bile belli olmayan

yasa tasarıları, parlamenterlerin yüksek maaşları, harcırahları vb. nedenlerle, halk arasında polise duyulan kadar bir kızgınlık da parlamento karşı duyulmaktadır. Oysa bakıyoruz, kötülüklerin asıl kaynağı parlamento değildir, parlamentonun ötesinde bir kaynak vardır. Parlamento buna dur diyemeyecek kadar iktidarsızdır. Birilerinin elinde oyuncaktır. Bu nedendir ki parlamento kızgınlıklara kalkan olarak kullanılmaktadır.

Telefon dinleyerek parti kapatmaya kalkıştırılan Vural Savaş ile Sami Selçuk arasında büyük bir fikir çatışması var gibi görünüyor. Münasebetsiz çıkışlar yapan Vural Savaş, gece yarısı Kavakçı'nın evini basan Nuh Mete Yüksel ile birlikte, kaybedecek taraf rolü oynuyor. Ama aynı zamanda beraberinde parlamentoyu da dibe götürüyor. Öyle görünüyor ki, çok günah yüklenmiş olan bu hükümet, parlamentodan yargıya kadar tüm devleti kapsamayı istenen sistem değişikliğiyle de bağlı olarak, af tasarısı gerekçe edilerek gidecektir. Zaten Ecevit de Eylül'e Ağustos diyor, vb. ya... Kanımca yerrine, Nuh Mete Yüksel'e karşı çıkıyor ve Sami Selçuk'a cansiperane sahip çıkıyor görünen ANAP ve FP'yi içeren bir koalisyon gelecek ve sistemi değiştirecektir. Bütün bunlarda biz toplum mühendisliğinin nesnesi olarak varız. Oysa özne olmak zorundayız. Yoksa gelen gideni aratır.

BORU İÇİNDEN GÖRÜLEN KAFKASLAR

Kafkaslar kaynamaktadır. Her

nedense birileri bu konuya dikka-timizin odaklaşmasını pek istemedikleri için düzgün haber de alamıyoruz.

Rusya'da patlayan bombalarla başlayan ve çok can alan kaynama süreci, Çeçenistan ve Dağıstan, Ermenistan ve Karabağ'ı da içine alarak, giderek yaygınlaşıyor. Elimizdeki az bilgiyle olanların ayrıntısını çözmek olanaklı değil, ama şunu biliyoruz ki olayın altında, petrol boru hattının nasıl, nereden geçirileceği vardır. Boru hattı için binlerce insan yakılmaktadır.

HABER DEĞERİ TAŞIYAN REKLAMLAR:

Dünyadan Haber 444 0 444'te Yapı Kredi Bankası'nın reklamını herkes gördü herhalde. Reklama göre, Yapı Kredi'nin 444 0 444 nolu tele banka servisini bilmeyenin dünyadan haberi yoktur, nerede kaldı İngilizce öğretmek. Vat iz dis? Dis iz öğretmenlere saygısızlık end kendini beğenmişlik. Yani Yapı Kredi'nin 444 0 444 hizmetini bilmeyen İngilizce öğretmez, öğretmenlik yapamaz mı?

Eskiden Gazeteler Sertifika Veriyordu Şimdi Sertifikalar Gazete Veriyor

Bir kol saati ya da tabak takımı için günde bir miktar para ödeyip sertifika alıyorsunuz. Eskiden bu sertifika, gazetede çıkan ya da gazeteyle birlikte verilen bir kupondur. Şimdi, sertifikanın reklamı yapılıyor, yanında, aman gazetenizi almayı unutmayın deniyor. ☺

Şemsi Denizer'in Kardeşi
ve Genel Maden İş yöneticilerinden

Ramazan Sarıbaş

ile Röportaj:

Denizer suikasti

1000Ç - Efendim, dergimizde de yazdık, biz Şemsi Denizer'in, gösterilmek istendiği gibi basit bir nedenle öldürüldüğüne inanmıyoruz. Bu konuda acaba sizin düşünceniz nedir?

RAMAZAN SARIBAŞ - Ağabeyim kesinlikle alacak verecek meselesine dayalı bir olaya kurban gitmedi. Bu, katilin arkasındaki güçlerin hazırlamış olduğu bir tezgahın devamıdır. Bir katil ki, emniyet müdürlüğünde ifadesini dört kere değiştirebiliyor, olay yeri tatbikatı yaptırılmıyor... Kesinlikle bu alacak verecek meselesi değildir. Böyle olmadığını biliyoruz. Olayların o kadar basit olmadığını zaten herkes görüyor. Sebebi de, sanıyorum, Şemsi Denizer'in, rahmetlinin, atmış olduğu adımlardan birilerinin rahatsızlık duymasıdır.

Ağabeyim ölmeden iki gün önce, Emek Platformu'nu, sağıyla soluyla, komünistiyle, irticacısıyla - hatta sendikal harekette yaygın tabiriyle - faşistiyle, tümünden birleştirmiştir. Bayram Meral ile karşılaştırıldığında, o birleştirici olmuştur. Dağılan Emek Platformu'nu toparlamıştır. Neden bunu yaptıktan iki gün sonra benim ağabeyim öldürüldü? Nedeni de apaçık ortada. Şemsi Denizer'in güçlü bir şekilde Türk-İş genel başkanlığı kesindi. Belki de Bayram Meral aday olamayacaktı. Bu aşamada, ki Şemsi Denizer'in geçmişte yapmış olduğu sendikal hareket de belli, belirli güçlerin bundan korktuğunu hissediyο-

rum. Bu güçler arasında devletin içindeki belirli bir kesimin de olduğunu hissediyorum. Sanırım öldürülme sebeplerinin başında bunlar geliyor.

Sonra benim ağabeyimin katili tek değildi. Ağabeyim çapraz ateşle öldürüldü. Katilin yanında iki kişi daha vardı. Neden ağabeyim öldürüldüğünde katile tatbikat yaptırılmadı? En önemli soru bu. Şemsi Denizer'in öldürüldüğü yerde, ne şekilde öldürüldüğü belli. Sen adamı vuracaksın, elinde iki silahla, ben görevimi yaptım, gelin beni teslim alın, diyeceksin. Gideceksin karakola teslim olacaksın iki silahla beraber. ATV muhabiri gelmiş orada bir silahın daha resmini çekmiş. O üçüncü silahın resmi, katil gittikten sonra çekilmiş... Eğer katil varken o resim çekilmişse, o zaman ATV muhabiri birşeyler biliyor. Sayın Ali Rıza bey. Onun dergisinden aldım. Pusula dergisinde var. Üçüncü silah... İki silahla teslim olmadı mı katil?

1000 Ç - Katil, haydi diyelim iki silahı iki eliyle kullanabilir, ama üçüncü silahı ayağıyla kullanamayacağına göre ...

RAMAZAN SARIBAŞ - Üçüncü silah, tetiği, horozu, açık durumda, ağabeyimin cesedinin yanında. Ağabeyimi kanlar içinde kaldırdıkları sırada, ağabeyim hastaneye götürülürken çekilmiş resim. Üçüncü silahın olmadığı doğru değildir. Bu dalda hiçbir bilgim, becerim olmadığı halde bunu ben tahmin edebiliyorsam, diyecek birşey kalmıyor. Dün dediğimizi bugün de söylüyoruz. Emniyet'te istediğimiz gibi sorgulama yapılmadı. Yapmadılar. Katil kollandı.

Genel Maden İş'teki ofisinde, arkasındaki duvar ağabeyinin hâlâ çiçeklerle süslü resimleriyle dolu olan Ramazan Sarıbaş

Bize gelen haberlere göre bu böyle. Bizim de kendimize göre bir çevremiz var. Şemsi Denizler Türkiye’de boş bir adam değildi. Onun da kendine göre bir çevresi vardı. Onun çevresi şu anda bize elinden geldiğince yardımcı oluyor. Ne kadar? Olabildiğince. Örneğin, şahitlik yapmak isteyen milleti susturmaya çalışsalar da, bazıları bize yardım ediyor.

Zanlı şahısların kollandığı apaçık ortada, kesinlikle ortada. Ceza indiriminden faydalanması için bu adama elden gelen herşey uygulanmıştır. Bana hiç kimse tersini söyleyemez. Düny dediğim gibi yine söylüyorum. Emniyet’te bu adam kollandı. Pazardan bir çuval patates alıyorsun, içinden bir sürü çürük çıkıyor. Biz Emniyet’in hepsini suçlamıyoruz. Emniyet Müdürü iyi bir insan

olabilir. Devletin sayın valisi, biz kardeşler olarak yanına gittiğimizde, dört kardeşe, bize, ya, biz buraya yalnız geldik, ekibimizle gelemedik, dedi. Nasıl ekipse. Emniyet Müdürü de yalnız gelmiş, sayın Vali de yalnız gelmiş. Mümtaz bey de yalnız geldi, ben de yalnız geldim dedi. O bile olabilir dedikten sonra, biz ne diyeceğiz?

Sonra bunların arkasında bazı güçlerin olduğunu deli olanın bile anlaması lazım. Bugün 77.gün. Öyle değil mi ağabey? Burada birileri birşeyler saklıyor. İkinci kişinin, silahı bulundurduğu, temin ettiği iddia edilen kişinin, Engin Girgin’in çıkacağı söyleniyor. Dedik bol şanslar. Böyle adalet olursa çıkar

S.Erek, “Durmak geri kalmaktır”

Ağabeyim çapraz ateşle öldürüldü.

Katilin yanında iki kişi daha vardı.

Neden ağabeyim öldürüldüğünde katile tatbikat yaptırılmadı?

En önemli soru bu. Şemsi Denizler'in öldürüldüğü yerde, ne şekilde öldürüldüğü belli. Sen adamı vuracaksın, elinde iki silahla, ben görevimi yaptım, gelin beni teslim alın, diyeceksin.

Gideceksin karakola teslim olacaksın iki silahla beraber.

ATV muhabiri gelmiş orada bir silahın daha resmini çekmiş.

O üçüncü silahın resmi, katil gittikten sonra çekilmiş...

Üçüncü silah, tetiği, horozu, açık durumda, ağabeyimin cesedinin yanında. Ağabeyimi kanlar içinde kaldırdıkları sırada, ağabeyim hastaneye götürülürken çekilmiş resim. Üçüncü silahın olmadığı doğru değildir. Bu dalda hiçbir bilgin, becerim olmadığı halde bunu ben tahmin edebiliyorsam, diyecek birşey kalmıyor. Emniyet'te istediğimiz gibi sorgulama yapılmadı. Yapmadılar. Katil kollandı.

tabii. Yarın katil de çıkacaktır. Biz katilin cezaevinde kollanmasını istiyoruz. Biz katilin cezaevinde iyi bakılmasını istiyoruz ki adalet tecelli edebilsin. Katilin cezaevinden kaçınılacağına ilişkin duyumlar geliyor bize. Duyuyoruz ki katil cezaevinde krallar gibi geçiniyormuş. Bu ülke de bu kadar boş değil yani...

1000Ç - Meclis'te de sosyal güvenlik yasa tasarısı, göstermelik olduğu sonradan açığa çıkan bir biçimde, bir başka komisyona havale edildi. Sanki o tasarısı o komisyona, yalnızca Denizler'i öldürme zamanı yaratılsın diye havale edilmiş. O gün işçilerin eylemi vardı, o eylem ertelendi, Denizler öldürüldü, sonra nerede bırakıldıysa, aynı o noktaya geri dönüldü. Adeta aşık bir plan içinde....

RAMAZAN SARIBAŞ - Emek Platformu'ndan bahsederken, şunu belirtmeye bile gerek yok ki, onun önemi Sosyal Güvenlik Yasası ve Tahkim'le yakından bağlıydı. Emek Platformu'nu birleştirmekteki amaç, Sosyal Güvenlik Yasası'nın ve Tahkim'in geçmemesiydi. Sayın Denizler bunu yaptığında, Bayram Meral'i Meclis'e davet etmişlerdi, hatırlarsınız. O günkü eylem, meclise, bakın sizin gözünüzün önünde size bildiriyoruz ki biz bunu geçirmeyeceğiz demek anlamına geliyordu. Ben de daha önce Karadon şubede görevli olduğum için, rahmetliyle birlikte çalışma fırsatım oluyordu. O genel yönetimde, ben şube yönetiminde. Bunu bize bu şekilde anlatmıştı. Bayram Meral bile zorla Meclis'e gitmişti.

Yani Emek Platformu'nun birleştirilme amacı buydu zaten. Kesinlikle söz vermişti. Bayram Meral kenara itilmişti. Bunu basın de biliyor, herkes de biliyor.

Şemsi Denizler'e karşı kampanya, yalnızca iki ay önceden beri değil, taa 1990-1991'den beri yürütülüyor.

Jaguar diye tutturdular.

Hatta Özal, sanki sırf bu konuyla uğraşmak için bir gazete çıkardı, gazete 8 ay çıktı, Denizler'le uğraştı uğraştı ve sonra kapandı.

Oysa Jaguar karalamasının da aslı astarı yok.

Türk-İş'e araba alınacak, görevliler alıyorlar ağabeyimi gezdiriyorlar, bir sürü araba, bu arada Jaguar'ı da gösteriyorlar.

Ağabeyim, başka arabaların yanı sıra, onu da deniyor, "güzelmış be" diyor ve dönüyorlar.

Sonra Şenol Yazıcıoğlu ve Selahattin Ataman, kendileri gidip Jaguar'ı alıyorlar, hatta söylendiğine göre, "sürpriz" yapıyorlar.

Yani Jaguar ağabeyimin kararıyla alınmış olmadığı gibi, onun Jaguar alınacağından haberi bile yoktu.

Bayram Meral'in fikirleri kendini ilgilendirir, Türk-İş'in böyle bir kararı yok tur diye demeçleri var. Ağabeyim ölüyor, sizin de buyurduğunuz gibi, sanki ağabeyimin öldürülmesi bekleniyormuş gibi, Tahkim ve Sosyal Güvenlik Yasası apar topar geçiriliyor.

Bu bir yana, Zonguldak'ta kiralama usulü verilen rödovanslı sahaların sözleşmesi bittiği an, bunlar TTK'ya geri aktarılacaktı, rödovans usulü kalkacaktı. Oysa, ağabeyimin cenazesi daha morgdayken, hastanedeysen, daha ikinci gün, Zonguldak'tan Kastamonu'ya kadar tüm rödovanslar açıldı. Bu ne demek yani? Ben daha kimden şüpheleneceğim?

Ben devlete güveniyorum. Ama devletimin içinde de bu pislikleri yapabilecek insanların olduğuna inanıyorum. Gelmişler şimdi, Şemsi Denizler'e ilişkin senaryo yazıyorlar. Neden Şemsi Denizler Zonguldak'ta öldürüldü? Neden evinin önünde öldürüldü? Bu kadar basit mi bu olay? Bilerek ve tasarlanarak yapıldı bu olay. Şunu da söyleyeyim, Cengiz Balık kesinlikle benim ağabeyimin ölüsüne kurşun attı. Esas kurşunu atanlar geziyorlar.

1000 Ç - O yalnızca kılıftı herhalde, değil mi? Zonguldak halkının tanıdığı birisi... O yüzden o seçildi.

RAMAZAN SARIBAŞ - Kesinlikle öyleydi. Şemsi Denizler, niye kendi kongresinin günü vuruldu? Bunlar hazırlanmış tezgahlar. Bunu ben söyleyebiliyordum, sokakta gezen işçim söyleyebiliyorsa, demek ki birileri bunu soruşturup öğrenebilirler. Katile hiçbir sorgulama yapılmadı. Biz işkence yapılsın demiyoruz. İşkenceye hiçbir sempatiğimiz yok. Adam gibi sorgulama yapılsaydı, katilin bunları söyleyeceğine ben inanıyorum. Ama uydurulmuş bir kılıf. Gelip, özellikle İstanbul'da yapılan toplantıdan iki gün sonra ağabeyimi

öldürdüler.

1000Ç - Devlete güveniyorum demeniz hariç, dediklerinizin tümüne katılıyorum. Bir de sanıyorum, Zonguldak'ta son aylarda Denizer'e karşı yoğun bir kampanya yürütülüyor.

RAMAZAN SARIBAŞ - Ben devletime güveniyorum. Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşıyoruz, güvenmek zorundayız. Ama içinde karanlık güçler olduğu anlaşılıyor, bunlara karşıyım.

Kampanyaya gelince. Yalnızca iki ay önceden beri değil, taa 1990-1991'den beri yürütülüyor. Jaguar diye tutturdular. Hatta Özal, sanki sırf bu konuyla uğraşmak için bir gazete çıkardı, gazete 8 ay çıktı, Denizer'le uğraştı uğraştı ve sonra kapandı. Oysa Jaguar karalamasının da aslı astarı yok. Türk-İş'e araba alınacak, görevliler alıyorlar ağabeyimi, gezdiriyorlar, bir sürü araba, bu arada Jaguar'ı da gösteriyorlar. Ağabeyim, başka arabaların yanı sıra, onu da deniyor, "güzelmış be" diyor ve dönüyorlar. Sonra Şenol Yazıcıoğlu ve Selahattin Ataman, kendileri gidip Jaguar'ı alıyorlar, hatta söylendiğine göre, "sürpriz" yapıyorlar. Yani Jaguar ağabeyimin kararıyla alınmış olmadığı gibi, onun alınacağından haberi bile yoktu.

1000Ç - Efendim, beğenmediklerini öldürüyorlar, sizce ne yapılmalı?

RAMAZAN SARIBAŞ - Türkiye devletinde yaşıyoruz, ben devlete güveniyorum, ama devletin içinden birileri, işçi sınıfına liderlik edecek kişilere tezgah kuruyorlar. Denizer de sermayeden değil işçi sınıfından yana bir insandı. Bakın ağabeyim öleli kaç gün oldu, bugün 77. gün, daha Cengiz Balık'ın kardeşleri sorgulanmadılar. Bana göre onlar arasında en büyük ağabeyin bu olayda belirleyici rolü vardır. Asıl belirleyici rolü o oynamıştır. Ama sorgu sual yok...

Ne yapılmalı? Bence işçi sınıfına liderlik edecek kişilerin, Denizer'lerin ardında durulmalı. Açık konuşmak gerekirse, Denizer'in ölümü ardından ne Türk-İş'in, ne Emek Platformu'nun gereken tepkiyi gösterdiği söylenemez. Basın da zaten dürüst davranmıyor. Büyük gazeteler gelip röportaj yapıyorlar, ama 35 gün sonra yayınlıyorlar. Tabii o günün ortamında da söylenenlerin çoğu bayat kalıyor. Bir daha onlarla röportaj istemiyorum. Yani onlardan da bir beklentimiz olamaz. Öyleyse iş bizlere kalıyor. Denizer'lerin ardında durulmalıdır.

1000Ç - Çok teşekkür ederiz. Aile ve sendika olarak size bir kez daha başınız sağ olsun diyoruz. 🌸

KARDEŞLİK ACILARI

ENVER GÖKÇE

Yıllar var ki sizleri düşünüyorum:
Yanan şehirlerim,
Düşmana ekmek veren tarlalarım
Teknelerim, ocaklarım, öğretmenlerim.
Ve sizleri:
Caddeler, tarlalar, fakülteler,
Nehir boyları, şehirler, ordular
Aşkларım, hünerlerim, sefaletlerim!

Ellerime ateş düştü
Yüreğime, gövdeme, kollarıma.
Biliyorum ey demokrasi!
Bütün şairlerin ölür
Barikatların susar
Ve yanar da limanların, iskelelerin
Zafer gülleri sessiz açmaz
Böyle bir macerada.

Kardeş, kardeş!
Alkış tutan ellerini kesmedim,
Tanklarımla tarhlarını ezmedim.
Ben kendi halimde müthiş kişi
Ben sevicî, sert ve delişmen....
Ve hürlük kardeşlik çırasını
Kendi hissemce götüren insan.
Biliyorum bu dünyada
El değmediğimiz, nice doyumlu,
Sıcak, ölümsüz ve kederli şeyler vardır.
Biliyorum bu dünyada
Yalnız ve "yalnız insanlar
Yani kardeşler vardır."

Beni şehir, şehir beni,
Beni köy kent beni,
Beni usul, beni yolca götür
Kardeşlik treni!
Ağır yaralılar taşıyorum
İncinmesin kollarım, ayaklarım, ellerim.
Işıltılı gündüzlere gitmeliyim
Acılar, darağaçları, kelepçe demirleri!
Bayram şenliklerine,
Demokrasi şenliklerine gitmeliyim
Uğruna şiir yazılan, döğüşülen, ölünen insanlar!
Yeter değil bana
Zaferlerin,
Yıllardır gece hücumlarına
Sokak savaşlarına katlandığım.

(Ant, 1.5.1945) ❁

DÜNYADA BUGÜN SİLAHLI DEVİRİM YOLU KAPANMIŞ GÖRÜNÜYOR

(Günümüzde-RY) bazı çok güçlü yığın hareketleri ortaya çıkmaktadır. Meydan okumayla karşı karşıya olan onlardır. Son çözümlemede herşey onlara bakar. Ancak, onlar, değişik taktikler kullanacaklardır. Bolşevik taktiklerini, hatta bizim taktiklerimizi değil. Dünya değişmiştir. Günümüz dünyasında yeni taktiklere gereksinim vardır.

Fidel Castro

FİDEL: F. CASTRO'NUN PORTRESİ

Estalla Bravo Broadcast yapımı bir belgesel

Kanal 4 TV, İngiltere, 6 Ocak 1999

RIZA YÜRÜKOĞLU

1. Genel Giriş: 10. Kongre kararı ve MK raporu

1999 yılında toplanan TKP 10. Kongresi, ana kararında şu önemli saptamayı yaptı:

“Dünya, Sovyetler Birliği’nin yıkılmasının ardından, **tek merkezli** bir yapı kazandı ve emperyalizm II. Savaştan bu yana görülmedik bir pervasızlık içine girdi. Bu durum, belki çok özel koşullara sahip bir iki ülke dışında, tüm dünya ülkeleri için, silahlı propagandayı öne alan bir stratejinin önünü kapattı.”

Bunun ardından, Eylül 1999’da yeni Merkez Komitesi, kardeş komünist partilerine gönderdiği mektubunda da, yukarıdaki saptamayı irdeledi. Şöyle dedi:

Dünyaya baktığımızda, **yeni dönem** diye adlandırabileceğimiz son on yıl içinde dünyadaki güçler dengesinde olağanüstü değişiklikler görüyoruz. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere, doğu ve güneydoğu Avrupa’daki sosyalist ülkelerde, hemen hemen hiç kimsenin burnunun kanamadığı ve kapitalizme geri dönüşle sonuçlanan “kadife devrimler” yaşandı. Dünya emperyalizmi ve özellikle onun zirvesindeki ABD emperyalizmi böylece yetmiş yıldır kendi varlığına tehlike oluşturan bir “karşı-güç”ten kılıcı

kıpırdatmadan kurtuldu. Hemen ardından da, kendi ekonomik ve siyasal çıkarları temelindeki tercihlerini, dünya halklarına dayatmaya başladı. Bu çıkarlar temelinde dünya ülkelerini dost ve düşman (kendi deyişleriyle demokrasi ya da diktatörlük!) diye sınıflandıran ABD emperyalizmi ve onun yakın bağlaşıkları G7, NATO, IMF gibi uluslararası askersel ve finansal kuruluşların bu dayatmaları giderek pervasızlaştı. Uluslararası yasalar ve anlaşmalar hiçbir dönemde bu son on yılda olduğu denli çiğnenmedi.

Bu ortamda, bırakalım silahlı propagandayı temel alarak devrime ulaşmayı amaçlayan bir siyasetin başarı şansının hemen hemen yok olduğunu, en iyi koşullarda halkın ezici çoğunluğunun aktif, hattâ silahlı desteğini alabilmiş bir komünist partisi bile, bugün siyasal devrimi başarmak için, emperyalizmin doğrudan askersel müdahalesine karşı durabilme hesaplarını yapabilmek zorundadır. Çünkü emperyalizm, kendi çıkarları oranında, devrimin patladığı ülke burjuvazisinin yanında yerini alacaktır. Devrimleri boğma girişimleri tabii ki yeni bir olgu değildir. Bugün yeni olan durum, bunun artık pervasızca, kurumsallaşmış bir kural olarak uygulanmasıdır.

Böylesi bir ortamda, tarihsel misyonunu bulunduğu ülkede devrimi gerçekleştirerek sınıfsız topluma gidişin yollarını açmak olarak belirleyen bir komünist partisi de, örgütsel stratejisini bu yeni duruma uygun olarak geliştirip, uluslararası komünist hareketin güçlenmesi için çaba harcamak zorundadır. Dünya emperyalizmine karşı, ulusal sınırlar içinde kalan bir meydan okumaya kalkışmak, savaşı baştan yitirmek demek olacaktır.

Bu metinlerde söylenenler, niyetleri, istekleri değil, olguları yansıtmaktadır, gerçekleri yansıtmaktadır. Son dönemde dünyanın her yanında silahı başa alan hareketlerde önemli bir güçten düşme gözlenmektedir, başarılı tek bir örnek yoktur. Çünkü, bu yönde ideolojik bir koşullanma taşımayan yığınlar, durumu hatta bizlerden önce kavramıştır.

2. İki örnek

Şimdi bu söylediklerimizi, görünürde birbirine ters iki somut örnekte görelim.

a. Yugoslavya

Yirmidört Mart'tan 10 Haziran'a dek, Yugoslavya Federal Cumhuriyeti (YFC), NATO tarafından yürütülen, tarihte ender görülebilecek bir hainlikte hava saldırılarına uğradı. Bu saldırı için emperyalist güçlerin eline en büyük kozu, Sırp'ların Kosova'da giriştikleri akıl ve sağduyu dışı tutumlar sağladı.

Ancak, böyle de olsa, NATO'nun bu savaşı daha en başından açıkça yasa dışı ve haksızdı. Birleşmiş Milletler anlaşmasını ve uluslararası hukuk kurallarını ayak-

lar altına almıştı. Hiçbir biçimde Kosova Arnavutlarının güvenliğine yönelik “insancıl kaygılar”la ilgili değildi.

Ancak, burada gözden kaçmaması gereken bir nokta var. Batı toplumları, uzunca bir süredir, evlatlarının uzak ellerde, elle tutulmaz “devlet çıkarları” uğruna telef olmasına, savaflara atılmasına karşıdır. Dolayısıyla, “insani kaygılar” gerekçe yapıldı. Dikkat edilirse, Sovyetler Birliği’nin yıkılmasından bu yana dolu dizgin ilerleyen dünyayı yeniden paylaşım, asıl olarak çeşitli ülkelerde ayrılıkçı akımları “destekleme” yolundan ilerliyor. Bu yol, tabii, kendi toplumlarına, “demokratik, insancıl kaygılar” olarak kolayca yutturulabiliyor.

Yugoslavya’ya karşı yürütülen hava saldırıları da bu çerçevede, Federal Cumhuriyetin 1991’de parçalanmasıyla başlayan çevirme ve kuşatma politikasının son perdesiydi.

Bu günlerde Batı basınına, Rambuyye (Rambouillet) görüşmelerinin başarısızlığa uğramasında, Yugoslav hükümetinin bir suçu olmadığı yönünde yazılar sızıyor. Oysa, saldırı öncesi ve sırasında tüm basın güdümlü bir biçimde bunun tersini söylüyordu. Güvenilir bazı kaynaklar şimdilerde, çoğumuzun başından bu yana kuşkulandığı bir olguyu açıklıyorlar: ABD görüşmecileri anlaşma maddelerini kasıtlı olarak öylesine düzenlemişler ki, YFC bunları reddetmek zorunda kalsın ve NATO saldırılarını başlatabilmek için gerekçe doğsun. Dahası, söz konusu kaynaklar şunu da iddia ediyorlar: Madlin Olbrayt (Madelaine Albright) ve NATO kurmayları, önde gelen burjuva basını ve görsel medyayı savaş başlamadan önce kapalı bir brifinge çağırıyorlar ve bu gizli stratejiyi onlara anlatıyorlar ve onlardan, gelecek NATO saldırısı yönünde kamuoyunu hazırlamalarını istiyorlar.

Bunun ardından, NATO güçleri, kendileri için çok elverişli uluslararası ortamı ve olağanüstü hava üstünlüğünü kullanarak, Yugoslavya’ya savaşı dayattılar. Yine de, yetmişsekiz gün süren korkunç bombalamaya karşın, halkın direnişi nedeniyle, amaçlanan hedeflerin tümüne ulaşamadılar. (Yugoslavya’ya verilen zararın 150 milyar doların üzerinde olduğu sanılıyor.)

Bu savaş ve sonunda Belgrad ve NATO arasında sağlanan siyasal anlaşma üzerine bir tarihsel yargı için henüz çok erkendir. Fakat yine de temkinli bir siyasal değerlendirme yapılabilir.

Savaş gerçekte ne içindi? NATO güçlerinin gerçek amaç ve hedefleri nelerdi?

1. Yugoslav devletinin parçalanması sürecinin tamamlanması içindi;
2. Balkanlarda ABD varlığını güçlendirmek içindi. Almanya ve Rusya’ya karşı avantajlı konuma geçmek ve Türkiye’yi stabilize etmek amacıyla, Balkanlarda

güç dengesini değiştirmek ve bölgeyi NATO (ABD) denetimi altına sokmak içindi;

3. ABD/NATO“tek-tarafıllığı” yolunda, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin otoritesini yok etmek içindi. Bir başka deyişle, dünyanın tümünde, uluslararası finans-kapitalin çıkarlarını korumak ve ilerletmek için en güçlü emperyalist devletin ve onun bağlaşıklarının mutlak yönetimi içindi.

Neden YFC’nin parçalanması isteniyordu?

1. Bu yolla Belgrad’da, Batılı güçlere hizmet edecek bir kukla hükümeti iş başına getirmek için;

2. Ekonominin özelleştirilmesi ve kapitalizmin restorasyonu sürecini, öteki tüm Doğu Avrupa ülkelerinde olduğu gibi hızlandırmak için.

3. Yugoslav Federal Ordusunu güçten düşürmek için. Çünkü Federal Ordu, bundan önceki 9 savaş yılından güçsüzleşerek değil, tam tersine, daha güçlenerek ve daha tehlikeli bir “düşman” olarak çıkmıştı.

4. Yalnızca Kosova’yı değil, aynı zamanda Sancak, Karadağ ve Voyvodina’yı da Belgrad’dan koparmak ve Sırbistan’ı, güçlü düşman devletlerle çevrilmiş eski “Belgrad Paşalığı”na döndürmek için.

NATO bu amaçlarının çoğuna ulaştı ama beklediği mutlak zaferi elde edemedi. Rambuyye “anlaşması”nda yazılı tüm koşulları dayatmada başarılı olamadı. Yaptığı işgal üzerinde BM Güvenlik Konseyi denetimini istemeyerek de olsa kabul etmek zorunda kaldı. Ve Kosova’nın, Yugoslavya’nın parçası olduğunu onaylamak zorunda kaldı ve Kosova’daki işgal güçleri KFOR içinde NATO-dışı birliklerin varlığını kabul etti.

Emperyalistler çok şey kazandılar ama tüm amaçlarına kesinlikle ulaşamadılar. En başta da, yenilmezliklerini tam anlamıyla kanıtlayamadılar. Hava bombardımanıyla Yugoslav ekonomisine ölçülemez zarar verdiler, Kosova’da belirli sayıda asker konuşlandırdılar fakat Sırbistan’ı ezemediler ve kendi yönetimleri altına koyamadılar. Ve, Kosova’dan çekilişinin de açıkça gösterdiği gibi, Federal Ordunun askersel ve lojistik potansiyelini kıramadılar. Bu olgunun gerçek anlamını kavrayabilmek için, Sovyet silahlı güçlerinin 1980’lerdeki utanç verici erimesiyle, Yugoslav Federal Ordusunun onurlu tutumunu ve etkinliğini karşılaştırmak yeterlidir. Dolayısıyla da, **dünya halklarına, silahlı mücadelenin belirli koşullar altında zafere giden yol olabileceği yönünde kanıt sağladılar.**

Sırp halkının, saldırı sonucunda Kosova’nın düşmana terkedilmesiyle içine düştüğü kargaşa ve öfke seli kolayca anlaşılabilir. Yugoslav liderliği Haziran ayı

başlarında dramatik bir açmazla karşılaşmıştı: Ya hiçbir anlaşmayı kabul etmeyecek ve büyük çaplı bir jenosit tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktı (Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarında da aynen böyle olmuş ve iki savaşta da erkek nüfusunun 1/3'ü öldürülmüştü) ya da bir uzlaşmayı kabul edecekti.

Hiç kuşku yoktur ki, bu uzlaşma NATO'ya çok elverişli koşullar sağlayan uluslararası güçler dengesinin bir anlatımıydı, bu dengenin bir sonucuydu. Başka ne yapılabilirlerdi? Uzlaşma ancak savaşı sürdürme perpektifiyle reddedilebilirdi ve savaş ancak belirli bir başarı olasılığı varsa sürdürülmeliydi. NATO'nun akıllı bir davranışla bölgeye kara orduları göndermeyişiyle, Federal Ordunun düşmanı yenme şansı ortadan kalkmıştı. Düşman, olağanüstü hava üstünlüğünü, kendi ülkelerindeki iç barışı ve Rusya'nın güçsüzlüğünü değerlendiriyordu..

Kumanovo anlaşması işte böyle bir uluslararası güçler dengesinin ürünüdür. Bu denge, direnişin sürdürülmesiyle değiştirilemezdi. Sonu gelmeyecek bir direniş, er ya da geç, ülkenin çökmesine yol açardı. Çatışma süreci içinde, Batı'da bir savaş-karşıtı hareketin gelişmeyeceği, Rusya'nın enerjik bir rol üstlenemeyeceği ve de Atlantik bağlaşıklığı içinde sonuç değiştirici bir çatlak oluşmayacağı açıklık kazandı. **Uluslararası koşullar, direnişin zaferle bitmesine izin vermedi.**

Yugoslavya, halkının birliği ve beraberliği sayesinde direnebildi ve bu birlik de, ekonominin büyük bölümünün devletin elinde olması ve öteki Doğu Avrupa ülkelerinin tersine, çokuluslu tröstlere ya da yerli kapitalist mafyaya satılmamış olması nedeniyle sağlanabilmisti. Tito liderliğindeki devrimin sağladığı bazı toplumsal kazanımlar hala yerinde durmaktaydı.

Dolayısıyla, bugün Sırbistan'ın önündeki temel tehlike, yeni bir NATO saldırısı değil, "yeniden yapılanma" örtüsü altında yürüyecek önü alınmaz bir liberalizasyon ve özelleştirmedir. Sınır güvenliği, direnme gücü vb., yalnızca silahlı güçlere bakmaz, hatta asıl olarak toplumsal birliğe, adalet ve saydamlığa dayalı bir ekonomik yeniden inşa politikasına, kapitalist mafyanın gücünü arttırmasını önleyecek politikalara dayalıdır. Demek ki, bugün Yugoslavya'da halk yığınlarının rolü, her zamankinden daha belirleyicidir.

Güçler dengesi, diplomatik anlaşmalardan, masa başı siyasal stratejilerden ya da devrimci niyetlerden binlerce kat daha önemlidir. NATO'nun dünya polisliği sürdükçe, Kosova da, kapitalist Kosova mafyasının elinde kalacaktır. **Kosova'nın geleceği, "Yeni Dünya Düzeni"nin geleceğine bağlıdır.** Yeni dünya düzeni çöktüğünde, ki elbet çökecektir, Kosova da kapitalist mafyanın elinden kurtulacak ve kendi kaderini kendisi özgürce belirleyecektir.

b. Kürt mücadelesi ve PKK

PKK'nin son 10 yılda yürüttüğü silahlı mücadeleye, dünyada bugüne dek en

elverişli koşullarda yürütülen bir gerilla mücadelesi denebilir:

1. Bu mücadelenin, Kürt halkının büyük çoğunluğunun desteğini, hatta aktif desteğini kazanmış olduğu hiç yatsınamaz bir gerçektir.
2. Bu silahlı mücadele, son derece elverişli bir siyasal yapı karşısında yürütülmüştür. Halkın çoğunluğunun güvenini yitirmiş bir devlet ve parlamento, güçsüz ve ömürsüz hükümetler, burjuvazinin irade birliğinin parçalanmışlığı vb.
3. Bu silahlı mücadele, son derece elverişli bir coğrafyada yürütülmüştür. Yalçın dağlar, mağaralar, gedikler, kovuklar vb.
4. Bu silahlı mücadelenin son derece elverişli bir sınır-ötesi vardır. Türkiye'ye düşman, dolayısıyla "düşmanın düşmanına dost" ülkeler: Suriye, İran, Ermenistan ve Yunanistan; ve merkezi otorite boşluğu yaşayan bir Kuzey Irak.
5. Bu silahlı mücadele, dünya ölçeğinde birinci sınıf bir kurmaylık, istihbarat ve planlama desteğine sahiptir. Suriye gizli servisinin, dünyanın en iyileri arasında olduğu bilinir.
6. Bu silahlı mücadele, büyük bir uluslararası desteğe sahiptir. Çeşitli tarihsel, ekonomik, toplumsal ve siyasal nedenlerle Türkiye'ye dostluk gütmeyen çeşitli Avrupa devletlerinin ve bu ülkelerde Kürt halkının haklı davasını benimseyen toplum kesimlerinin desteği arkasındaydı.
7. Bu silahlı mücadele, 1., 4., 5., ve 6., maddelerin sonuçlarından biri olarak da, son derece güçlü bir mali yapıya sahiptir.

Tüm bu olağanüstü avantajlara karşın, Kürt gerilla mücadelesi, Türkiye silahlı güçleri karşısında, yenilgiyle sonuçlandı. (Bu yenilgi, yanlış bilmiyorsam, gerillanın düzenli ordu önünde yenilmesinin de ilk ve tek örneğidir.)

Neden böyle oldu?

Çünkü emperyalizmin patronu olan ABD, Türkiye'nin yanında durdu. (ABD'nin dünya hegemonyasının sarsıldığı, Almanya merkezli Avrupa Birliği'nin ve Japonya'nın, bu hegemonyaya rakip odaklar durumuna geldiğini son 10 yıldır dinlemekte ve bir o süredir de reddetmekteyiz. Son 10 yılın AG yatırımları, teknolojik yenilenme oranları, ekonomik gelişme göstergeleri ve bunlara dayalı askersel güçlenme oranları da bizi desteklemektedir. ABD, dünya kapitalizminin rakipsiz patronudur.) Dolayısıyla, **uluslararası koşullar, Kürt gerilla mücadelesinin başarı kazanmasına izin vermedi.**

Buraya dek olgulardan, kanıtlanabilir gerçeklerden söz ettik.

Peki, neden, aslında Kuzey Irak'da bir Kürt devletinden yana olan, dünyanın her yanında "azınlık haklarını savunma" yolundan devletleri küçültmeye çalışan, Kosova'daki tutumunu unutmadığımız ABD, Türkiye'nin yanında durdu?

Bu soruya, son dönemde toplumumuzu bir salgın gibi sarmış olan **komplo teorileri** açısından yanıtlar getirilebilir (neden son dönemde komplo teorilerinin ortalığı sardığı konusu da, hem Marksistler, hem sosyologlar açısından önemli bir inceleme konusu olmalıdır.): "Aslında ABD ile Türkiye anlaştı, Öcalan Kuzey Irak'a gönderilerek genel Kürt hareketinin başına geçirilecek, o da tüm Kürdistan'ı alarak getirip Türkiye'ye bağlayacak, bunun ardından Federal bir Türkiye devleti kurulacak, zaten Öcalan başından bu yana TC devletinin adamıdır; ve zaten büyük olasılıkla bir ABD sismik bombası sonucu olan depremin ardından devlet, yetersiz çalışmasıyla, bu gelişmeye yolu temizlemek için, bilinçli olarak gözden düşürüldü", vb.

Hiçbir somut kanıta dayanmayan, her tutarlı yanıtla birlikte kale direklerini başka yere kaydıran, dolayısıyla karşı çıkana gölge boksuna mahkum eden **komplo teorisi yaklaşımını** daha 1966-68 gençlik yıllarında reddetmiş birisi olarak, yalnızca basit bir şey söyleyebilirim:

Kürt mücadelesine karşı ABD Türkiye'nin yanında durdu çünkü Türkiye'den beklentileri, petrol bölgelerine bir ölçüde yakınlık dışında hiçbir uluslararası kartı olmayan Kürt oluşumunun verebileceğinden çok fazlaydı. Bu beklentileri sayalım:

Yetmiş milyonluk ve örneğin Yunanistan'ın 10 katı büyüklükte, endüstrisi gelişmiş, alt emperyalist bir Türkiye'nin, kendisine, petrol bölgeleri için bile sağlayabileceği avantajlar, tek üstünlüğü bu bölgelere birkaç yüz kilometre daha yakın olmak olan Kürdistan'la ölçülemez.

Avrupa Birliği'ne kendi stratejik-küresel amaçları için lokomotiflik yapan Almanya'ya karşı, bugünkü kesitte yanında dursa da, kendi tarihsel amaçlarını kovalayan güçlü bir emperyalist ülke olan İngiltere'nin yanında bir ikinci olarak, çok yönden ABD'ye bağımlı ve onun politikalarına tam destek verecek bir Türkiye son derece önemli bir kozdur.

Etnik ve tarihsel bağları, akrabalığı nedeniyle Türkiye, büyük, zengin ama geri kalmış Orta Asya pazarında en güçlü koç başıdır ve bu bölge ABD'nin iki potansiyel rakibi olan Almanya, Japonya ve hala geri devşirmeye çalıştığı Rusya ile temel kapışma alanıdır.

Ve Türkiye, dünya endüstriyel üretim sıralamasında 16. durumda olan, önümüzdeki 10 yılda bu sıranın çok daha üstlerine tırmanacağı da emperyalist odaklarca kabul edilen, büyük bir ülkedir.

Bizce, işte bu nedenlerle ABD, son çözümlemede, Türkiye'nin yanında durmuştur.

3. Genelleme

Kuzey Irak, Kosova, Doğu Timor gibi örneklerin gösterdiği gibi, dünyadaki tüm barışsever halklar ve devrimci güçler, emperyalist saldırganlığın doğrudan sonucu olarak gelişmekte olan uluslararası hukukun yeniden yazılmasının getireceği uzun-dönemli zararlar üzerinde düşünmek zorundadırlar.

Şurada ya da buradaki savaş bitebilir, başka bir yerde “kurtarılacak” yeni bir azınlık keşfedilebilir ama bir gerçek var ki, o hiç değişmemektedir: **Dünya bugün tarihsel bir dönemeçtedir.** Olağanüstü bir hızla gelişen üretken güçlerin çapı ve üretim süreçlerinin giderek birbirine bağlanması, ekonominin **küreselleşmesini** getirmiştir, dayatmıştır. Kimin, hangi gücün eliyle yürürse yürüsün, bu, **geri döndürülemez** (döndürmeye çalışmak da gericilik olur!), **kalıcı** bir gelişmedir.

Fikret Başkaya'nın, derlediği kitaba verdiği ad (basım Haziran 1999), sol çevrelerde yaygın ama içi boş bir düşüncenin güzel örneğidir: “*Küreselleşme mi, Emperyalizm mi?*” Yani, küreselleşme diye yutturulan şey aslında emperyalizmdir, emperyalizmin yeni atağıdır! Hayır, küreselleşme, üretken güçlerin ulaştığı boyuttan kaynaklanan, **nesnel bir eğilimdir** ama ne yazık ki bugün emperyalistler eliyle yürümektedir. Bu ikisini birbirinden ayırabilmek, günümüz dünyasını ve yarınları anlayabilmede ve sahte devrimci konumlar almamada kilittir.

Küreselleşme nesnel eğilimi, dünya pazarlarında kim varsa, kim etkinse, onun eliyle yürüyecek ama yürüyecektir. Sovyetler Birliği yıkılmasaydı ve gerçek bir sosyalizme dönüşebilseydi, onun eliyle yürüyecekti. Yarın, Uranüs'den gelenler dünya pazarlarında söz sahibi olurlar ve “uzay yolu” (uyduruyorum) diye bir ekonomik sistem getirirlerse, onların eliyle yürüyecektir. Dünya, ortaçağa, taş devrine döndürülmek istenmiyorsa, bu böyle olacaktır. Ve bu nesnel eğilim, **komünizmi içinde taşıyan**, komünizmi yakınlaştıran, komünizmi giderek reel bir zorunluluk durumuna getirecek olan eğilimdir.

Dünya bugün tarihsel bir dönemeçtedir. Olağanüstü bir hızla gelişen üretken güçlerin çapı ve üretim süreçlerinin giderek birbirine bağlanması, ekonominin **küreselleşmesini** getirmiştir, dayatmıştır. Kimin, hangi gücün eliyle yürürse yürüsün, bu, **geri döndürülemez** (döndürmeye çalışmak da gericilik olur!), **kalıcı** bir gelişmedir.

Fikret Başkaya'nın, derlediği kitaba verdiği ad (basım Haziran 1999), sol çevre-

*“Küreselleşme mi, Emperyalizm mi?”
Bu, sol çevrelerde yaygın ama içi boş bir düşüncenin güzel örneğidir. Yani, küreselleşme diye yutturulan şey aslında emperyalizmdir, emperyalizmin yeni atağıdır! Hayır, küreselleşme, üretken güçlerin ulaştığı boyuttan kaynaklanan, nesnel bir eğilimdir ama ne yazık ki bugün emperyalistler eliyle yürümektedir. Bu ikisini birbirinden ayırabilmek, günümüz dünyasını ve yarınları anlayabilmede ve sahte devrimci konumlar almamada kilittir. Küreselleşme nesnel eğilimi, dünya pazarlarında kim varsa, kim etkinse, onun eliyle yürüyecek ama yürüyecektir. Bu nesnel eğilim, komünizmi içinde taşıyan, komünizmi yakınlaştıran, komünizmi giderek reel bir zorunluluk durumuna getirecek olan eğilimdir.*

lerde yaygın ama içi boş bir düşüncenin güzel örneğidir: “Küreselleşme mi, Emperyalizm mi?” Yani, küreselleşme diye yutturulan şey aslında emperyalizmdir, emperyalizmin yeni atağıdır! Hayır, küreselleşme, üretken güçlerin ulaştığı boyuttan kaynaklanan, **nesnel bir eğilimdir** ama ne yazık ki bugün emperyalistler eliyle yürümektedir. Bu ikisini birbirinden ayırabilmek, günümüz dünyasını ve yarınları anlayabilmede ve sahte devrimci konumlar almamada kilittir.

Küreselleşme nesnel eğilimi, dünya pazarlarında kim varsa, kim etkinse, onun eliyle yürüyecek ama yürüyecektir. Bu nesnel eğilim, **komünizmi içinde taşıyan**, komünizmi yakınlaştıran, komünizmi giderek reel bir zorunluluk durumuna getirecek olan eğilimdir.

Doğaldır ki, bunları söylemekle iş bitmiyor. (Eğer biterse, emperyalizmin yardakçısı durumuna, onun her yaptığını alkışlama konumuna düşülür.) Küreselleşme nesnel eğilimini saptadıktan ve ama bu eğilimin bugün emperyalizm eliyle yürüdüğünü belirledikten sonra, bu nesnel sürece emperyalizmin getirdiği olumsuzlukları ortaya koymak ve bu olumsuzluklara karşı mücadele vermek görevimiz vardır.

İşte bu anlamda dünya bugün keskin bir dönemeçtedir. Bu dönemeç, tüm dünya ülkeleri ve halkları üzerinde emperyalizmin açık askersel egemenlik için harekete geçmişliğini yansıtmaktadır. Bu, uluslararası kapitalizm ve onun en güçlü devletlerinin gerçekleştirmek istedikleri yeni siyasal düzendir, “**yeni dünya düzeni**”dir.

ABD ve öteki emperyalist güçler, Balkan hareketinin sonuçlarından da cesaretlenerek, şimdi dünyanın başka yerlerinde yeni olaylar kışkırtmanın

peşindedirler. Bu, Kore yarımadası olabilir, Keşmir üzerine yürüyen Hindistan/Pakistan çatışması olabilir, Afrika'nın güney burnu olabilir. Mutlaka sürekli olarak birşeyler bulacaklardır.

Bu gelişmeler, tüm dünya ölçeğinde geniş, çok yönlü ve çok merkezli, birleşik bir **barış hareketinin** yeniden yükseltilmesini mutlak bir zorunluluk olarak dayatmaktadır. Bugün yürümekte olan süreci durdurabilecek, emperyalizm ve onun saldırgan gündemini engelleyebilecek tek güç, dünya halklarının barış ve gelişme isteyecek sesidir.

Türkiye'de de bu, dün bir ölçüde var olan koalisyonları, bağlaşıklıkları yeniden, hem de daha güçlü inşaa etmek ve yeni bir barış hareketi ve örgütlenmeleri yaratmak (ki bugün hiçbirisi yoktur) anlamına gelmektedir; orada burada emperyalizmin taraf olduğu savaşların gerçek karakterini Türkiye halkına anlatmak anlamına gelir.

Yazımızda buraya dek kısaca ele aldığımız gelişmelerin bir sonucu olarak da, dünyada bugün silahlı propaganda ve silahlı devrimin önü kapanmış görünmektedir. Ve bu, dünyada ilk kez de olmamaktadır. Marks'ın ölümünün ardından gelen yıllarda da böyle bir ortam doğmuş ve Engels bu olgunun altını çizmişti. Bizler öznel değerlendirmelerimizi ya da eğilimlerimizi nesnel koşulların yerine geçirme hatasını işlememeliyiz. Böyle bir hata, yalnız bugünü değil, yarınları da ipotek altına alır. ☸

Ekim Devrimi Gelecek Binyılın Müjdecisiydi

*Eğer emperyalizm köşeye sıkıştıkça
kıyamet planlarıyla insanlığın kökünü kazımaya kalkmazsa,
gelecek binyıl komünizmin binyılı olacaktır.
Öldü denen komünizme 70 yıllık bir kapı aralayarak gelecek binyılın
hazırlığına çok değerli katkılar yapmış olan
Ekim Devrimi'ni, büyük saygıyla ve derin sevgiyle anıyoruz.
İnsanlık yaşarsa, komünizm zaten yaşayacaktır.
Bu nedenle "yaşasın komünizm" değil "yaşasın insanlık" diyoruz.*

EMİNE ENGİN

2000 yılına, dolayısıyla, hem yeni bir yüzyıla, hem yeni bir binyıla yaklaşıyoruz ve 7 Kasım 1999'da, Ekim Devrimi'nin içinde bulunduğumuz yüzyıldaki ve binyıldaki son yıldönümünü kutluyoruz. Dönemeç önemli, kutlanan olay gelecek binyılı ilgilendirdiği için, çok önemli.

Daha bu ilk merhabaydı

Kapitalizm tarih sahnesine 16. yüzyılda, yani 1500'lerde çıkmıştır. Kapitalist üretimin basit kooperasyon, manifaktür ve fabrika olmak üzere üç aşaması vardır. İlk ikisi birbiri içine geçmiş olduğu için iki aşama da denebilir. 1760 endüstri devrimine, yani, tarih sahnesine çıktıktan 260 yıl sonrasına kadar kapitalizm emeklemiştir. Ancak endüstri devriminden sonra fabrikanın yaygınlaşmasıyla kapitalizm ayağa kalkabilmiştir.

Burjuvazi, ilk burjuva devrimi olan 1688'e kadar, yani 188 yıl iktidara elini bile uzatamamıştır. İngiliz ve Fransız burjuva devrimlerinin tarihleri olan 1688 ve 1789 arası, hem burjuvazinin iktidara el uzatma süreci, hem serbest rekabetin oluşum sürecidir. 1760'daki endüstri devrimi süreci hızlandırmış, oluşumun tamamlanmasını getirmiştir.

Ancak serbest rekabetin oluşumuyla, yani 1789'da, burjuvazi iktidara el atmış ve yükselişe geçmiştir. Bununla da bağlı olarak, kapitalist yollardan sermaye biriktirmek demek olan sermaye birikiminin, sermayeyi kapitalist üretimden başka yollardan elde ederek kapitalistlik yapmak demek olan ilkel birikimin önüne geçmesi, 1860 - 1870'i bulur. Serbest rekabet de, burjuvazi de, 1860 - 1870 dolaylarında doruğa ulaşmış, 1873'de tekelciliğe geçiş, 1900 dolaylarında ise tekelci kapitalizm, yani emperyalizm başlamıştır.

Bunları neden yazdık? Ekim Devrimi'nin yarattığı devlet ve düzen yıkıldı diye "artık sosyalizm yıkıldı, komünizm öldü" propagandası yürütüyorlar. Bunun, bırakalım bilimi, insafa bile sığmadığını kısaca göstermek için geçmiş binyılın

**Kendinin değil egemen olması,
emeklemekten kurtulup
ayağa kalkması,
iktidara el atması bile
yüzyılları almış ve
günümüzde artık
vadesini tamamlamış
bir sistemin sözcüleri,
Paris Komünü'yle tarihe
iki aylığına ce-e demiş,**

**sonra Ekim Devrimi'yle
70 yılcık sahnede kalmış,
yani tarihi daha
ancak selamlamış bir sistem
yıkıldı diye
"artık sosyalizm yıkıldı,
komünizm öldü"
propagandası yürütüyorlar. Bu,
bırakalım bilimi,
insafa bile sığmaz.**

ikinci yarısına kuş bakışı bir göz attık. Kendinin değil egemen olması, emeklemekten kurtulup ayağa kalkması, iktidara el atması bile yüzyılları almış ve günümüzde artık vadesini tamamlamış bir sistemin sözcüleri, Paris Komünü'yle tarihe iki aylığına ce-e demiş, sonra Ekim Devrimi'yle 70 yılcık sahnede kalmış, yani tarihi daha ancak selamlamış bir sistem yıkıldı diye öldü bitti diyorlar. Bunlar ya cahil, ya yalancılardır. Tabii cahilleri de yalancılar üretiyorlar.

Kazanımlar kaybedilmedi, kaydedildi

Halk yığınları kitaplardan değil yaşamdan öğrenir. Sovyet deneyimi yanlışıyla doğrusuyla son derece zengin ve değerli bir eğitim öğretim vermiştir. Düşman, sosyalizm öldü bitti diye bağırırken, şu dünyanın haline bir bakın:

Dünya halkları arasında egemen değer yargıları sömürüye, adaletsizliğe, savaşa, çevre kirliliğine, vb. karşı, insanlıktan, barıştan, halkların dostluğundan vb. yanadır. Özünde sosyalizm halk yığınlarının bilincinden fışkırmaktadır. Artık bütün taktikleri halklara yaranmaya göre ayarlanan burjuvazi, örneğin, 8 Mart'ı "kutluyor". İnsansever, barışsever, çevreci geçiniyor. İktidarsızlık belirtileri gösteriyor. Aldatmalarla işini yürütüyor. Sovyetler'in yıkılmasıyla doğrular kaybedilmedi, halk yığınlarının hafızasına kaydedildi. Yenilen doğrularımız değil yanlışlarımızdır. Biz de zaten onlardan kurtulmak istemiyor muyduk? Toplumsal gelişme içinde bu, toplantıda "özeleştirilerek" olmuyor.

Kanımcı Sovyet sistemi, gerçekte Lenin'in ölümüyle birlikte yıkılmaya

Lenin'in gözü kulağı
dünya devrimindeydi.
Stalin ise, Sovyet devletinin
dar devlet çıkarlarını korumayı,
dünya devrimiyle özdeşleştirdi.
Bundan sonraki süreçte,
Sovyet devleti giderek,
Nasrettin Hoca gibi
bindiği dalı kesti.
Örneğin 1977-1978'de SBKP,
kapı komşumda kargaşa
istemiyorum diyerek Türkiye'de
devrimci durumun varlığını
yadsıdı,

TKP'nin mücadelesini tıkadı.
TKP'deki bölünme bu temelde
çıktı. Yalnızca Türkiye'de
ve yalnızca TKP'nin mi?
Bu süreç, 20. yüzyılda
koca bir dünya devriminin
kaçırılmasına ve sonunda
Sovyetler'in de
kansızlıktan ölmesine vardı.
Dünya devrimi bu kez kaçırıldı
ama küreselleşme ilerledikçe,
bu fırsat her seferinde daha
güçlü olarak
doğacaktır.

başlamıştır. Stalin Marksizm-Leninizm'i anlayamamıştır. Kimse kapasitesinin sınırlılığı nedeniyle suçlanamaz. Ama Stalin, birincisi, olan kapasitesini yeterince kullanmamıştır, ikincisi, kendi kapasitesinin sınırları konusunda gerekli tevazuyu da ortaya koymamıştır. Kapasitesinin sınırlılığından çok, sıraladığımız bu iki nedenle, tarihin beklentileri karşısında çok hafif kalmış, attığı adımların çoğunda yanlış yapmıştır. Felsefi alandan siyasal alana kadar her alanda...

Örneğin Stalin, Marksist felsefenin, yani bilimlerin biliminin, en temel araçlarından biri olan yadsımanın yadsıması ilkesini reddetmiştir. Marksizm tabu değildir, yanlış varsa bu reddedilebilir, hatta bunu düzeltmek görevdir. Ama bunu yapanların da en az Marks Engels kadar bilgi biriktirmeleri, emek koyabilmeleri, reddi gerektiren durumu yaşamın gerçeğinde net olarak gösterebilmeleri gereklidir. Ve Marksizm'i ilerletmek için onu öncelikle öğrenmeleri gereklidir.

Oysa arıyoruz, tarıyoruz ve şu sonuca ulaşıyoruz: O tarihlerde bir ara Engels'i oportünizmle suçlayan görüşler belirmiştir. Ve Stalin, bu ilkeyi Engels yarattı sandığı için reddetmiştir. "Sandığı" diyoruz çünkü Kapital'i okusaydı böyle sanmaz, gelişmeleri algılamada bu ilkenin ne kadar önemli bir araç, Marks ve Engels'i birbirine karşı koymanın da ne kadar saçma bir anlayış olduğunu öğrenirdi.

Stalin bilimsel bir ilkeyi, yeterli ciddiyeti göstermeden, siyasal bir önyargıya kurban etmiştir. Bu küçük bir örnek. Stalin'in siyasete verdiği, dünya devriminin kendisi de dahil, kurbanlar saymakla bitmez. Troçki'yle tartışmayı kazanmak için, tek ülkede yalnızca sosyalizmin değil (Kanımca Troçki yalnızca tek ülkede sosyalizmi değil, asıl olarak tek ülkede devrimi reddetmiştir ve Stalin'in ters yüz edilmişidir.) komünizmin bile kurulacağını buyurmuştur. Oysa, *Sosyalizm Nedir*

**Marksizm’de siyaset başlangıç noktası değildir.
Siyaset, gerçeklerden, doğrulardan, bilimden, dürüstçe, açıklıkla,
içtenlikle süzülen ve atılacak somut adımları
gösteren bir sonuçtur. Hileye, entrikaya dayanmaz, ilkeseldir.
Yoksa halk yığınlarının bilinci katledilir.
Bugün halkımızın burjuva siyasetçilerinde haklı olarak iğrenç
bulduğu özelliklerin hiçbirisi,
Marksist siyaset kapsamında değildir.**

kitabında çok daha geniş ele alındığı gibi, Marks ve Engels bunun böyle olamayacağını açıkça yazarlar ve yazılanların yanlışlığı henüz kanıtlanmadığı gibi doğruluğu giderek daha çok kanıtlanmaktadır. Yeni Ekonomik Politika’yı (NEP) getirirken Lenin’in yazdıkları da ortadadır. Öyleyse genelge edasıyla getirilen bu görüşler nereden çıkmaktadır?

Stalin’in belki en yararlı yanı, İkinci Dünya Savaşı’nda kazanılan o kutsal zaferle yansımıştır. Ama Stalin onda bile ardında yanıtız sorular bırakmıştır. Savaştan az önce Hitler’in yaşgünü kutlamak çok mu gerekliydi? Sovyet halkını Hitler’e karşı seferber etmek için Çarlık generallerinin adlarını kullanmak çirkin değil miydi? Devrim tepeden paraşütle indirilir miydi?

Başlangıç noktası siyaset olamaz

Teorik doğruları, bilimsel ilkeleri kurban alan bir siyaset doğru siyaset olabilir mi? Tabii ki olamaz. Zaten Marksizm’de siyaset başlangıç noktası değildir. Siyaset, gerçeklerden, doğrulardan, bilimden, dürüstçe, açıklıkla, içtenlikle süzülen ve atılacak somut adımları gösteren bir sonuçtur. Hileye, entrikaya dayanmaz, ilkeseldir. Yoksa halk yığınlarının bilinci katledilir. Bugün halkımızın burjuva siyasetçilerinde haklı olarak iğrenç bulduğu özelliklerin hiçbirisi, Marksist siyaset kapsamında değildir. Ama bakıyoruz, Stalin, sözde devrimci çıkar uğruna Troçki’yi, Bolşevik Partisi’nin yüz binlerce üyesini öldürtmüştür. Sovyetler’de tarihin, araştırmaların, istatistiklerin vb. yönetimdeki işine geldiği gibi “resmîleşmesi” Stalin’le gündeme gelmiştir. Bunlar burjuva zehirlerdir.

Lenin ile Stalin arasında en küçük bir benzerlik bile yoktur. Lenin ince, düşünceli, açık sözlü, mütevazı ve demokrat bir insandır. Yasaklamak, yalana dayalı siyaset yapmak, baskı uygulamak Lenin’e yabancı unsurlardır. İstenen cümleleri resmîleştirmek değil, gerçeğin nabzını tutmak Lenin için en önemli olanıdır. Lenin’in yaptıklarında ve yazdıklarında bulunabilecek tutarsızlıklar, tarihte yeni birşeyi uygulamanın getirdiği doğal arayıştan kaynaklanmaktadır. Önemli olan sonunda doğruyu yakalamaktır.

Nitekim, çeşitli denemelerden sonra Lenin, NEP’i, yani Yeni Ekonomik

Politika'yı getirirken, sosyalizmin çok uzak olduğunu, önemli olanın dünya devrimi gerçekleşene kadar, denetim altında bir tür devlet kapitalizmiyle Sovyet devrimini korumak olduğunu varsayıyordu. Lenin'in gözü kulağı dünya devrimindeydi. Stalin ise, Sovyet devletinin dar devlet çıkarlarını korumayı, dünya devrimiyle özdeşleştirdi. Bundan sonraki süreçte, Sovyet devleti giderek, Nasrettin Hoca gibi bindiği dalı kesti.

Örneğin 1977-1978'de SBKP, kapı komşumda kargaşa istemiyorum diyerek Türkiye'de devrimci durumun varlığını yadsıdı, TKP'nin mücadelesini tıkadı. TKP'deki bölünme bu temelde çıktı. Yalnızca Türkiye'de ve yalnızca TKP'nin mi? Dünya devrimini Sovyet devletinin çıkarlarına feda etmeye yönelik olarak Stalin'in başlattığı süreç, 20.yüzyılda koca bir dünya devriminin kaçırılmasına ve sonunda Sovyetler'in de kansızlıktan ölmesine vardı. 1968, dünya devrimi zillerinin çalmaya başladığı yıldır. Dünya devrimi bu kez kaçırıldı ama paniğe gerek yok, kapitalizm varlığını sürdürdükçe, küreselleşme ilerledikçe, bu fırsat her seferinde daha güçlü olarak doğacaktır. Ve Sovyet deneyiminin çok özel bir yer tuttuğu, yaşanan tarihten öğrenen halk yığınları eski yanlışların yapılmamasını sağlayacaktır. Hatta sağlamaktadır...

Eski solcu tipi dışlanmaktadır

Stalin'in, geçmişte bizim de burjuvaziye karşı savunmak için çok uğraştığımız yanlışları, dünya komünist hareketine gerçekten büyük zarar vermiştir. Bu zarara teorik, siyasal vb.yaklaşım yapılabilir, buna çok kısaca değindik. Ama aynı teorik, siyasal vb. olgular bir de şu özellikleri taşıyan insan tiplmesi olarak belirlemektedir: Kabalık, düşüncesizlik, insan sever görün-

1968, dünya devrimi zillerinin çalmaya başladığı yıldır. Sovyetler, Stalin'le birlikte yıkım yoluna girmeyip doğru yolda ilerleseydi, belki bugün dünya devrimi gerçekleşmiş, dünya değişme sürecine girmiş olacaktı.

Sovyetler'in doğru yolda ilerlemesi için ise, Lenin daha uzun süre, devrim sonrası hay huy dinip, o kafada kadrolar yetişene kadar yaşamalıydı. Lenin'in erken ölümüne neden olan, SR'lerin attığı ve onun beyin damarlarına giren kurşundur. Küçük burjuva devrimcilerinin attığı bu kurşun, Lenin'in erken ölümüne, Stalin'in rotayı küçük burjuvalaştırmasına ve giderek dünya komünist hareketinin küçük burjuvalaşmasına neden olarak, adeta 20.yüzyılı da vurdu. Dünya devrimi bu kez kaçırıldı ama paniğe gerek yok, kapitalizm varlığını sürdürdükçe, küreselleşme ilerledikçe, bu fırsat her seferinde daha güçlü olarak doğacaktır. Ve Sovyet deneyiminin çok özel bir yer tuttuğu, yaşanan tarihten öğrenen halk yığınları eski yanlışların yapılmamasını sağlayacaktır. Hatta sağlamaktadır...

me taktiği yapmak, taktik yaparak yaşanmayacağı için de bir süre sonra bundan bıkmak ve insan sevgisini zaaf olarak algılayan “devrimci” tutuma dönüş yapmak, kolayca kalb kırmak, Marksizmi gerçekten öğrenmeden Marksistlik taslamak, ön yargı dolu bir kafa, gerçek nedir diye özgürce soruşturma yapmaktan “Marksizm-Leninizm” ya yanlış çıkarsa diye duyulan “devrimci” korkuyla

**Sovyetler’in çöküşüyle,
belirli bir dağınıklık ve boşluk
doğdu. Ama küreselleşme,
sınıf çelişkilerini
hem derinleştiriyor,
hem yaygınlaştırıyor.
Burjuvaziyle her alanda
aşık atmaya yeterli olan
bir işçi sınıfı dünyayı sarıyor.
Boşalan yer dolacaktır,
komünist hareket
yeniden şaha kalkacaktır.
Ve artık o, kırmızı turp
- yani kabuğu kırmızı içi beyaz -
değil, domates
-yani içi de dışı da kırmızı -
özellikleri taşıyacaktır.
Aynen Marks, Engels ve Lenin’in
canlandırmış ve tanımlamış,
halkların ise tanımlamakta
olduğu gibi:
İnsanları seven,
hayvanları incitmeyen,
çevreyi kirletmeyen,
insan canına, sağlığına,
mutluluğuna, sevgiye, dostluğa,
barışa önem veren,
siyaseti hile olarak değil
izlenecek yolun çizilmesi olarak,
şiddeti
yalnızca haklıya şiddetle
dur demek isteyen düzene karşı
zorunlu durumlarda ve maalesef
başvurulacak bir araç olarak
gören,
bencilikten uzak,
adil, haklıdan yana, saygılı, açık
kafalı, bilgili, özü sözü bir, cesur..**

yaşamı Marksizme sığdırmaya yönelik gereksiz bir çaba sarfetmek ve dolayısıyla her türlü insani sağduyuyu yitirmek. Bunlar yetmiyormuş gibi, kendi geriliklerini görmeyip, halka geri demek...

Yukarıda halk eski yanlışların yapıl-mamasını sağlayacaktır, hatta sağla-maktadır dedik. İşte halk bunu, solcu diye ortaya çıkıp da sıraladığımız ve benzeri özellikleri taşıyan sosyal tipi dışlayarak şu anda yapıyor, yapma-tadır. Halk soldadır, o garip solcular sağdadır. O insan tipiyle güçlenen hareketler artık halk hareketi değil, emperyalizmin senaryolarında onun figüranı olmaktadır. Gerçek komü-nizmden çok ötede kalmaktadır.

Sovyetler, Stalin’le birlikte yıkım yol-una girmeyip doğru yolda ilerleseydi, 1968’de çalmaya başlayan zillerle belki bugün dünya devrimi gerçek-leşmiş, dünya değişme sürecine girmiş olacaktı. Sovyetler’in doğru yolda ilerlemesi için ise, kanımca Lenin daha uzun süre, devrim sonrası hay huy dinip, o kafada kadrolar yetişene kadar yaşamalıydı. Dünyanın şimdiki toplumsal gelişme düzeyinde, o zamanın, araştırılarak bulunması gereken bir sürü doğrusu, artık gerçeğin parçası olarak kendiliğinden yansıyor. Ama o zaman doğruyla gerçeği bağdaştırmak için gereken, Lenin gibi bir büyük adamdı.

Lenin’in erken ölümüne neden olan, SR’lerin (Sosyalist Devrimciler adı

altında, küçük burjuva devrimci bir örgüt) attığı ve onun beyin damarlarına giren kurşundur. Bu kurşunun, beyne giden bazı damarlara verdiği zarar, sonradan soruna neden olmuştur. Küçük burjuva denizi bir ülkede, işçi sınıfı iç savaşta büyük yara almışken küçük burjuva devrimcilerinin attığı bu kurşun, Lenin'in erken ölümüne, Stalin'in rotayı küçük burjuvalaştırmasına ve giderek dünya komünist hareketinin küçük burjuvalaşmasına neden olarak, adeta 20.yüzyılı da vurdu. Bu süreci durdurması açısından, bir kez rayından çıktıktan sonra, Sovyet sisteminin yıkılması iyi oldu.

Kırmızı turp değil domates olmak

Dünya komünist hareketinin başında Sovyetler Birliği ve SBKP oturuyordu. Sovyetler'in çöküşüyle, belirli bir dağınıklık ve boşluk doğdu. Ama kapitalizm koşulları altında gerçekleşen küreselleşme, sınıf çelişkilerini hem derinleştiriyor, hem yaygınlaştırıyor. Robotlar yaratan, bilgisayarlar kullanan, burjuvaziyle her alanda aşık atmaya yeterli olan bir işçi sınıfı dünyayı sarıyor.

Boşalan yer dolacaktır, komünist hareket yeniden şaha kalkacaktır. Artık o, kırmızı turp - yani kabuğu kırmızı içi beyaz - değil, domates - yani içi de dışı da kırmızı - özellikleri taşıyacaktır. Aynen Marks, Engels ve Lenin'in canlandırmış ve tanımlamış, halkların ise tanımlamakta olduğu gibi: İnsanları seven, hayvanları incitmeyen, çevreyi kirletmeyen, insan canına, sağlığına, mutluluğuna, sevgiye, dostluğa, barışa önem veren, siyaseti hile olarak değil izlenecek yolun çizilmesi olarak, şiddeti yalnızca haklıya şiddetle dur demek isteyen düzene karşı zorunlu durumlarda ve maalesef başvurulacak bir araç olarak gören, görüldüğü gibi olan ve olduğu gibi görünen, bencillikten

uzak, adil, haklıdan yana, saygılı, açık kafalı, bilgili, özü sözü bir, cesur.

Marks, çok zor konuları kapsayan kitaplarının bazılarını, küçük bir odada, çocukları onun sırtında oynarlarken yazmıştır. Onları korkutup sindirmemiş, onlara bağırمامıştır ve kitapları da yazmıştır. Engels zengin ailesinin bütün olanaklarını Marks'a iyi çalışma koşulları sağlamak için kullanmıştır. Lenin devrimden az önce, Finlandiya'da kaçarken, bir çocuğu arabanın altında kalmaktan kurtarmıştır ve güvenlik riski aldığı söylenince, ben kendi güvenliğim için çocuğu kurtarmasaydım yaşamam neye yarardı demiştir. İşte böyle insanlık artı bilim eşittir komünizm...

Gelecek yüzyıl Türkiye yüzyılı olacaktır diye sık sık duyuyoruz. Evet, Türkiye onbinlerin ölümü pahasına emperyalist senaryolarda baş rolleri alıyor, hızla büyük emperyalist oluyor. 21.yüzyılda yıldızı parlayacaktır. Ancak, eğer emperyalizm köşeye sıkıştıkça kıyamet planlarıyla insanlığın kökünü kazımaya kalkmazsa, gelecek binyıl komünizmin binyılı olacaktır. Öldü denen komünizme 70 yıllık bir kapı aralayarak gelecek binyılın hazırlığına çok değerli katkılar yapmış olan Ekim devrimini, yüzyılımızdaki ve binyılımızdaki son yıldönümünde saygıyla ve sevgiyle anıyoruz. İnsanlık yaşarsa, komünizm zaten yaşayacaktır. Bu nedenle "yaşasın komünizm" değil "yaşasın insanlık" diyoruz. 🌹

Komünist şair

Enver Gökçe'nin

18. ölüm yıldönümünde

günün ve yazının başlığı:

**Güneşi gözlere doldurmak güzelken
Hey küçük kardeşler hey
Görün ne hale koydular dünyamızı**

MURAT KOÇAK

Sevgili insan Enver Gökçe, seninle paylaştığım günlerin bitiminde ardından çok isteyip de yazamadığım mektubu yazıyorum. Şiiri bırakmadım, bırakmaya-
cağım. İnançla mücadele içinde, söz ile, diş ile, tırnak ile çiçek tohumları ek-
meye devam edeceğiz, bir öbek çocuk olarak bizler...

*Düşmanlar selam isteye dursun, gez göz arpacık, genç kızların,
acının bağrında körelmiyor. Çocukların inatla yazıyorlar. İşte sana
canlardan birinin selamı var; gününü umuda ayarla diye yazmış.
Panzerler üstümüze kalksa da..*

Kavga sürecektir ciğerinin ateşi küle dönüşse de... Kül göğe uçurecek, haber
iletecek o günlerin güzel insanlarına. Çocukların inatla yazıyorlar. Ustam seni
çok özledim. Usum hep seninle ve güzellekle...

Remzi ağbi, o yıllarda bizim uğrak yerlerimizdendi. Sanırım onyediyi yaşlarındaydım, bir ev ödevi için gitmiştim. Minik mekan beni çekip içine alıvermişti ve devam etmişti o gidiş gelişler. Bir gün, Remzi ağbi beni şairlerle, yazarlarla tanıştırdı, dedim. Talip Apaydın ve Enver Gökçe'nin adreslerini verdi. O günlerden bugüne kalan, sevginin umarsız, çıkarsız içtenliği.

Enver Gökçe, suskunluğun koca çınarı, ustam. 1951 tevkifatı sonrası dağılan bir ömür. İnatla hayatla didişen Gökçe, sistem tarafından bilinçli olarak gölgede bırakıldı. Yazınımıza kazandırdığı çevirileri çoğumuz hatırlamayız. O günlerde

bir yazarı-şairi tanımanın coşkusuyla, Seyranbağları Huzurevi'ndeki küçük dünyasında tanımıştım onu. İlk karşılaşmamızda bana *Pugaçef Ayaklanması*'nı imzalamış, bir de fotoğrafını armağan etmişti. Bir solukta okuyuvermiştim. Ara sıra gidip onunla sohbet etmek bana çok şeyler öğretiyordu. Suskunluğu bile...

Daha sonraki bir gidişimde, bir şiirini sunta üzerine yazmışlardı, onu armağan etti, uzun yıllar sakladım. Ustamdı, canımdı ve yıllarca onun şiiri ile öğrendim hayatın içsel çelişkilerini. Kavganın yüce ozanı idi. Değişmeyen şey, o günlerden bugüne sistemin bilinçli olarak kişiyi silikleştirmesi ya da diğer bir deyişle, yozlaşmışlığı, garnitür edebiyat mantığını belletmeye çalışmasıdır.

Bu noktada şu şiir öylesine içten anlatır ki bugünkü geline durumu:

**Ay nedir, gün nedir, elma nedir?
Güneşi gözlere doldurmak güzelken
Hey küçük kardeşler hey
Görün ne hale koydular dünyamızı.**

Gökçe yaşadığı sürece kimse ile polemige girmede, kimseye çamur atmadı. Tabutlukta yattığı yıllar sağlığını yok etmişti, gövdesini çürütmüştü, ama acısını belli etmezdi, sevinirdi içten içe ziyarete gelen oldumu. Onu en son Remzi İnanç'ın **Toplum Kitabevi**'nde görmüştüm. Sitem etti, neden gelmedin, uzun zaman oldu, diye. Geleceğim dedikten kısa bir süre sonra ölüm haberini aldım. Bizler, hani o bizler, en iyi cenaze kaldıran bizler... Ölüsüne gittim ve onun diliyle küfrettim: **Ölüm adın kalles olsun.**

Yazı yaşamı ile doğru orantılı olarak yaşayan nadir insanlardan biriydi. Tevkifat sonrası dışılanması, onu içten içe çürüttü. Oysa ki, ömrünü komünist bir toplumun oluşması için feda etmişti. Ölümünden sonra, para kazanma mantığıyla ona sahip çıkanlar oldu. Aralarında ne olmuştu, kimseler bilmez, iki can arkadaşken ayrı düşmüşlerdi Ahmed Arif'le. İkisinin de şiirinde karşılıklı etkileşimler sezilir. Nedendir bilmem, Ahmed Arif sürekli ön plana çıkartıldı ve Gökçe unutturulmaya çalışıldı. Bence yine onun dizeleri en güzel yanıt: **Dost dediklerime zincir vuranlar kimlerdir.**

Birbirleriyle kısır polemikler yaşayan şair-yazar-çizer takımı, sistemin bilinçli olarak kişiliksizleştirme çabalarına yenik düşeceklerine, tekrardan onun dizelerini okusalar fena olmaz. Düşman bu kısır döngü içinde olan yazarı kullanıyor son yıllarda. Kullanılan yazar, gelişen çağın koşulları gereği, kalemini sözde muhalif basına para karşılığı satarak senaryoyu içten içe destekliyor. Şair muhaliftir. Yaşamı insana indirgenmiştir. Sevgiye adanmış bir ömrü vardır. Enver Gökçe'nin, suskunluğu şiire dönüşmüştü. Çok insan anımsamaz onu, ama eminim ki, o yaşıyaydı, şikayet etmezdi. "Ben", onun dizelerinde hep "biz"e dönüşecektir, çünkü o komünisttir:

**Ben, bizden olan bütün insanların dostu;
Adı haritalarda bile bulunmayan
Bir köyündenim Anadolu'nun.**

Evet henüz ne çiçek gördük, ne sevgi, ama küçük topluluklarda, bir öbek mutluluk tohumu üretmeye çalışıyoruz. Yani:

**Mürettip Hasan deyip de geçme
Ben adamın anasını bellerim
Punto hesabı
Katrat hesabı. ☸**

FAKİR BAYKURT VE KÖY ENSTİTÜLERİ

* *"Her ölüm erken ölümdür"*

MUZAFFER KALKAN

Her insan birşeylere yenik düşebilir. Kimileri bir kurşuna, kimileri bombalı paketlere, kimileri ise Fakir Baykurt gibi çaresiz hastalıklara..... Aslında, anlam bakımından bir yenilme söz konusu değildir elbette. Ancak, yitirdiğimiz insanların fikirlerine ve sanatına sahip çıkar da o fikirleri yaşatıp, aynı zamanda yeni fikirler ile beslersek...

Yavaş, yavaş yalnız bırakıyorlar bizi. Yokluklarında güçsüz hissediyorum kendimi. Niye hep böyle erken ölüm? Tam, başka insanların da bu konuda çabaladığını ve uğraştığını görmek üzereyken. Bu ülke koşullarına baş eğmeyip, dik başla, onurla bırakılan olumlu yerden devam edecekken, şu yakın tarihimizin en değerli kurumu olan *Köy Enstitüleri*'ni, yedi yılın güzelliklerini ve sonrasında aydınım diyen değerli insanlara yapılmış olan haksızlıkları, sürgünleri ve de istifa zorlamalarını, yeniden bu günün insanlarına ve daha önemlisi gençlere hatırlatacakken, Fakir Baykurt gibi ustalarımızı ve öğretmenlerimizi yitirmek gerçekten acı veriyor insana.

Anımsanması gereken bir nokta var, bir bayrak yarışıdır bu, bu günlere kadar koşulan. Bu olguyu usumuzun yettiği yere kadar, sonsuza değin sürdürmeliyiz, ustalarımızın izinden giderek, sistemin çarkına yenik düşmeden, onun oyunlarına karşı kendini koruyarak, çağdaşlaşmanın ışığında, sürecin teknolojik gelişmelerine ilişkin doğru değerlendirmeler yaparak... İnsan olabilmenin onuruna sahip çıkan bu insanların ardından, bu ustaların yaptıkları yeni nesillere anlatılırken, topluma kattıkları değerler tarafsız anlatılmalıdır. Şiddetin insanlara benimsettirilmeye çalışıldığı bir sistem içinde, 1940 larda bu ülkenin ortaya koyduğu değerlere sahip çıkılsaydı, bugün yaşanan bilinçsiz insan toplulukları oluşmazdı. Kültürel gelişmenin tamamlanamaması, okuma olayının

*Arkadaş Z. Özger

**Kitaplarıyla hepimizin yetişmesinde katkısı bulunan
Fakir Baykurt'u sevgiyle uğurlamak için,
onun 1962 yılında Gençlik adlı derginin Köy Enstitüleri özel sayısında
basılmış, çok sevimli bir yazısını da arka sayfalarımızda yayınlıyor, şu
yıkıcı ortamda, bir yapıcılık örneğini aktaran ve çok rahatlatan bu
yazıyı mutlaka okumanızı tavsiye ediyoruz.**

1000 ÇİÇEK

Fakir Baykurt (solda), Peride Celal, Evser, Atalay Yörükoğlu 1950'de Burgazadası'nda.

“Dikenlerin arasından çıkıp gelmiş bir yazarım ben. Yüzyıllarca karanlıkta bırakılmış köylerin birinden, Akçaköy'denim. Ailem yoksuldu. Kırk bayır kırk iki dönüm toprağımız vardı. Birkaç yerde anlattım, anam babam okuma yazma bilmiyordu. Köyümüze geçten geç açılan ilkokul yalnız üç sınıflıydı. Evimizde bir tek kitap yoktu. Cumhuriyet beni götürdü, açtığı Köy Enstitüsü'nde eğitti, öğretmen yaptı; elime kalem verdi, yurdun yazarları arasına kattı. Şimdi düşünüyorum, yokluktan geliyorum.”(Fakir Baykurt)

asgari düzeye düşmesi de düşündürücüdür. Dünya klasiklerinin o dönemde çevrildiğini ve o çevirilerin günümüze kadar geldiğini düşünmek mutluluk verici, ama bir taraftan da acı bir gerçek var: O dönemde yayınlanan devlet kitaplarını çantasında taşıyanlara ve ellerinde bulunduranlara, öğretmenlere dava açanlar da ne yazık ki şu anda devletin başında bulunan güçlerin, aydınlanmaya karşı olan devlet adamlarıydı.

1947'lerden, yani Köy Enstitüleri'nin kapanmasından sonra da, devletin görevi bitmemişti. Enstitü çıkışlı öğretmenler, sürekli gözaltılarla ve yıldırma operasyonları ile amaçlarından uzaklaştırılmaya çalışılmaktaydı. Bunun en bariz örneğini Mahmut Makal'ın *Zulüm Makinası-Öğretmen Kıyımı* isimli kitabında görebiliriz. Mahmut Makal öğretmen kıyımını şöyle açıklamıştır:

“MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI YAZI YAZMA ÖZGÜRLÜĞÜNÜ YOK ETMEKTEDİR: Milli Eğitim Bakanlığı'nın kanaatinca, öğretmen yazı yazmayacaktır. Etliye sütlüye asla karışmayacaktır.

"Talip Apaydın: Romanları yabancı dillere çevrilmiş ünlü bir yazardır. Suçunun ne olduğu söylenmeden bakanlık emrine alınmıştır.

"Mahmut Makal: Kitapları hemen bütün dünya dillerine çevrilmiş bir yazardır. Bakanlık emrine almıştır.

"Fakir Baykurt:Yine dünyaca bilinen bir yazardır. Bakanlık bugünlerde Fakir'le uğraşmaktadır." (agy, s.292)

Köy Enstitüleri'nin bizlere kazandırmış olduğu kişilerden birisidir Fakir Baykurt. Mahmut Makal'ın da yazdığı gibi, ustalarımız bu günlere zor şartlar altında bırakmışlardır eserlerini. En başından, çocukluğundan, köyünden ve de *Fakir'liğinden*. Fakir Baykurt, *Ben'li Yazılar* isimli kitabında kendisini şöyle anlatır:

"Dikenlerin arasından çıkıp gelmiş bir yazarım ben. Yüzyıllarca karanlıkta bırakılmış köylerin birinden, Akçaköy'denim. Ailem yoksuldu. Kır bayır kırk iki dönüm toprağımız vardı. Birkaç yerde anlattım, anam babam okuma yazma bilmiyordu. Köyümüze geçen geç açılan ilkokul yalnız üç sınıflıydı. Evimizde bir tek kitap yoktu. Cumhuriyet beni götürdü, açtığı Köy Enstitüsü'nde eğitti, öğretmen yaptı; elime kalem verdi, yurdun yazarları arasına kattı. Şimdi düşünüyorum, yokluktan geliyorum."

Fakir Baykurt yazın hayatına şiirle başlamıştır ve ilk ürünlerini **Tahir Baykurt** imzasıyla Köy Enstitüleri Dergisi'nde yayınlamıştır, öyküleri ise 1948'den sonra başlamıştır. "Parmaklarım durana kadar yazacağım" diyen Fakir Baykurt'u, "Fakir'i yaşatmaya sevgiler yetmedi" diye anlatıyor 48 yıllık eşi Muzaffer hanım. Çünkü, Fakir Baykurt, annesinin Akçaköy'deki evini Kültür Bakanlığı'na bağışlamıştı, ama Kültür Bakanlığı söz konusu eve hâlâ bir memur tayin etmemişti. Bundan dolayı, Fakir Baykurt'un, ölmeden önce, en son yattığı hastanede, "neden açılmadı, açılın da çocuklar kitap okusun, bahçesinde oynasın" diye sayıkladığını ve buna oldukça üzüldüğünü belirtmiştir. Cumhuriyet Gazetesinin yazarlarından Yakup Kepenek köşesinde Fakir Baykurt için, "Hasan Âli Yücel'in Benim Fakirim dediği Fakir Baykurt ise 12 Mart 1971'de başlayan ve 12 Eylül 1980 rejimi ile tepe noktasına ulaşan baskıların yurtdışına attığı gerçek bir sanat insanıydı" dedikten sonra, "**Türkiye'nin yaratıcı beyinlerini yıllardır öldüren, ezen, işkenceden geçiren ya da sürgüne gönderilenlere ne demeli?**" diye malum yerlere göndermelerde bulunmuştur.

Türkiye öğretmen hareketinin önderiydi Fakir Baykurt. Ve Köy Enstitüleri'nin yetiştirmiş olduğu değerlerden biriydi. Ayrıca birçok aydın öğretmenin babası sayılır. Fakir Baykurt aynı zamanda TÖS'ün kurucusu ve de eski başkanıydı. Ustamızın, yazarımızın kızı Işık Baykurt, babasını "CENNETİN TADI ŞİMDİ GELDİ. BABAM YOLUN AÇIK OLSUN, AYDINLIK OLSUN, YOLUN HEP IŞIK OLSUN...." diye duygulu sözlerle uğurlamıştır Babasını ve KÖY ENSTİTÜLERİNİN YETİŞTİRMİŞ OLDUĞU DEĞERLİ USTAMIZI. ☺

ÖZLEDİĞİMİZ NEJAT YAZICIOĞLU

O bir doktordu. İşçi sağlığı davasının sayılı bayraktarlarından
ve bir gurup işçiyle birlikte İşçi Sağlığı Derneği'nin kurucularındandı.

TİP'e çok emek vermiş, daha sonra TKP'ye geçmişti.

TKP Merkez Komitesi üyesiydi.

En önemlisi o, sevgi dolu büyük bir insandı.

İşçi sınıfının bayrağını, yaşamı boyunca, insanlığından dirhem yitirmeden,
sevgiyle, cesaret ve özveriyle, neşeyle, onurla ve başarıyla taşıdı.
Sevmeyi bilen, vermeyi bilen, küçük hesaplar peşinde hiçbir zaman olmamış
bir insandı. Eşiyle aralarında 30 yıl bayatlamamış bir aşk vardı.

Yaşamı boyunca burjuvaziye olduğu kadar
ölüme de meydan okudu. Öldüğünde yüzü gülüyordu. ☸

Gülmüştün yine
Uçsuz bucaksız bir ovada
Dalgalandan buğday tarlasıydı yüzün
Ne bereketliydi gülüşün

.....

Bir daha sormayacağım,
Bugün devrim için ne yaptın
Demeyeceğim sana
Çünkü biliyorum
Devrim için ömrünü verdin

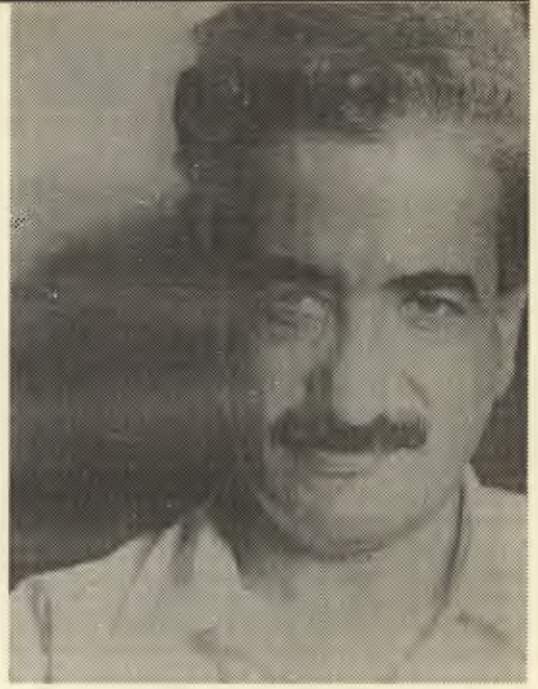
(ABİDİN AYDIN)

İŞÇİ SAĞLIĞI DAVASININ BAYRAKTARLARINDAN
DEĞERLİ BİR KOMÜNİST
GÜZEL İNSAN

Nejat Yazıcıoğlu'NU

ÖLÜMÜNÜN 5.YILDÖNÜMÜ NEDENİYLE
17 KASIM 1999 ÇARŞAMBA GÜNÜ SAAT 12:00'DE
ZİNCİRLİKUYU MEZARLIĞINDA,
MEZARI BAŞINDA ANACAĞIZ.
SEVENLERİNE DUYURULUR.

**Nejat Yazıcıoğlu,
çok az sayıda
bulunan insanlardandı.
Özlüyoruz onu.
Sınıf kavgasının
ön sıralarında,
korkusuzca, bilinçlice yerini
alırken,
çevresine de birşeyler verirdi.
Kavganın içinde,
hayatın akışkanlığında,
sokakta yürürken öğretirdi.**

İŞÇİLER AYDINLANSIN AYDINLAR İŞÇİLEŞSİN!....

ARGOS ANKARA

Yaşamını, insanlığın güzel geleceğine, bunun için işçinin aydınlanmasına, aydının işçileşmesine adanmış bir insanı tanımak benim için büyük bir mutluluk olmuştur her zaman. Nejat Yazıcıoğlu, çok az sayıda bulunan insanlardandı. Özlüyoruz onu. Sınıf kavgasının ön sıralarında, korkusuzca, bilinçlice yerini alırken, çevresine de birşeyler öğretirdi. Onu unutamıyor hoyrat ve deli yüreğim. Kavganın içinde, hayatın akışkanlığında, sokakta yürürken birşeyler öğretirdi.

Nejat Yazıcıoğlu, dürüst insanlığıyla komünist tavrını, duygusallığa kapılmadan, günün koşulları gereği özenle, dikkatle ortaya koyarken, tavrının nedenlerini de açıkça ortaya koyardı. Dağınıklığı hiç benimsemedi, hep birliği, dayanışmayı var etmeye çalıştı. Çok şey öğrendim ondan. Komünizme olan inancım öylesine çelikleşti ki onu tanıdıktan sonra, onu göremediğim yıllar boyunca beni ayakta tutan içimi bürüyen o kor oldu. Çocuksu bir adam olmam nedeniyle yanlışlarım var. İnançlarıma ihanet ettim diye yıllarca geride durdum. Ortak tanıdığımız bir insan ile yıllar sonra karşılaştığımda ve o bana, "sen Nejat Ağabey'in bahsettiği arkadaş değil misin" dediğinde, o an oradan hemen uzaklaşmıştım. Ama o andan itibaren dönmüştüm oraya, içimde yıllardır gizlediğim özlem bitmişti. Ve şimdi

onu, onun değerleriyle, onun belgisiyle başlayan bir yazıda anımsamak, çocukça da olsa ne güzel.

İkibin yılına girmeye az kaldı. Türkiye'deki gelişmeler altında ezilen emekçi kesimler, sağlıksız yaşam koşullarında ayakta kalma savaşı veren sınıf, güncel hayattan öğrenebildikleriyle konum belirlemeye çalışıyor. Aydınlar, daha doğru deyimle aydın görünümlü bireyler, sermaye karşısında ceplerini düşündükleri için yüksek rant peşinde her geçen gün halktan uzaklaşıyorlar. Sevgili yoldaşımın sözünü yüzlerce kez bağırarak geliyor içimden: *İşçiler aydınlansın aydınlar işçileşsin!*

Büyüyünce ne olmak istiyorsun diye sorduklarında inatla çöpçü olacağım derdim. Sanırım bilinçaltıma annemin yedi yaşından beri çalışması yer etmişti. Artı değer ne olduğunu bilmezdim, annem çalışmaya gider bazen bizleri de yanında götürürdü. O evlerden gelen döküntü küçük arabalar benim küçük düşlerimdi. Büyüyünce seni hiç çalıştırmayacağım dedim ona, ama o emekçiydi, yaşamının sonuna değin üretti. Hiç unutmam, Nejat yoldaşı tanıdığı gün çok şaşırmıştı, "oğlum böyle güzel arkadaşların var, ne gizemli bir adamsın" demişti. Yıllarca bütün gruplaşmaların dışında kaldım. Sınıf sevgim, insan sevgimle bütünleşince, o güzel insanları tanıdım ve o güzel insanlar birer birer gittiler. Onun bir deyimini hiç unutmam, yoldaş bir tek *ölümün çaresi yok*, derdi. Sanırım son anında da gülümsemiştir. Onun bizlere verdiği insan sevgisini, gelecek kuşaklara iletme bizler için bir sorumluluk. Özlüyoruz seni yoldaş. Acılarımız bize hayatı öğretiyor. Binlerce çiçek büyütme isterken binlerce ceset etrafımızı sarıyor. Ama seninle paylaştığımız insanlık davasına inatla sahip çıkıyoruz. Yeter ki, *işçiler aydınlansın aydınlar işçileşsin!..*

Nejat ağbi, için çok şey söylenebilir, ben çok azını söyledim. O işçi sınıfının yanında saf tutmuş, işçinin sağlıklı ortamlarda çalışması ve insanca yaşaması için elinden geleni son anına dek yapmış bir işçi aydınydı. Şiirler yazdığını öğrendim. Umut ederim ki *1000 Çiçek*'te onun şiirlerini de görürüz. 🌹

BİLGE BİR TEMİZLİK İŞÇİSİ DÜŞÜNÜYOR

Bakmayın öyle yüzüme
Yaşam biçiminin uzmanıyım ben.
Lolipop atılmış erkek çamaşırları,
Kutsal İncil, eskimiş kedi ölüler,
Burada yaşamla ölüm, varsılıkla yoksulluk
Koyun koyuna, barış içinde
Varoluşlarını dayatıyorlar.
Umudumuzu zorlamayın, hayır
Böyle temizlenmez bu kent
Onu sanki kirli kalsın diye kurmuşlar.

Daha erken kalkmalıyım bir sabah
İzin alarak postabaşından, ya da izinsiz
Önce koyu bir astar çekmeliyim koca kente
Şöyle kiremit kırmızımtırak
Sormalıyım her önüme çıkana,
Kapalı kapılar açılmalı.
Yooo, her işi bana bırakamazsınız
Renklerinizi olsun siz seçin.

Ne sağlıksız bir kent bu
Zor bela okunuyor sokak tabelaları
İşte aldanmış kadınlar sokağı
İşte beyzadeler çıkmazı...
Mutluluğu da var kentin
İşte Petirgeli Bayram kirvem
Ayakçı Bayram'ın omuzlarında Yağcı Bedir
Bütün zamanlar sol omuzu üstündeki
Atkısı yün, çözgüsü yün yeleğiyle
Sanki kentin tüm ayıplarını örtmededir.
Yahu nasıl bir kent bu,
İnsan insandan korkmadadır.
Kişe kendinden
Filler karıncalardan ürkmededir

Ali Babaishak (Nejat Yazıcıoğlu)
1 Mayıs 1993

AYAKÜSTÜ BİR ENSTİTÜLÜ

İLYAS

PINARBAŞI

S.Erek, "Birlik"

1928'de Kurşunlu'nun Bozkuş köyünde doğduğu zaman, yaşayıp yaşamayacağı belli bile değildi. Toprağa atılmış binlerce tohumdan biri. Ya çıkacak, ya çürüyecekti. Belki zamansız bir sel gelecek, toprağın yüzünü milleyecek, küçük İlyas Pınarbaşı kabuğunu kırıp gün yüzüne çıkamayacaktı.

Köyünde okul yoktu. Babası, "Okusa ne olur, okumasa ne olur?" diyen bir adamdı. Bazı adamlar, kalabalık çocuklarından birini, çevre köylerden birindeki ilkokula yollayıp okutuyordu. Nasıl olduysa oldu, Bozkuş köylü Tahir de oğlu İlyas'ı yolladı. İlyas

Fakir Baykurt

tam dört yıl, yağmurda çamurda, bu köye sabah gitti, akşam geldi. Atsız, eşeksiz ve yayan! Ufacık tefecik de bir çocuktuk. Arkadaşları gider, o arkada kalırdı. Okula yorgun gelirdi. Yorgunluktan ders dinleyemez, ders çalışamazdı.

Komşu köydeki ilkokulun dört yılı çok zahmetli geçti. 1939 da Kastamonu -Gölköy'de bir "Enstitü" açıldı. Giyinmeyi,

kuşanmayı, saç tarayıp gezinmeyi bırakmış bir takım eğitimciler, köy, köy gezip çocuk topluyorlardı : "Beşinci sınıfı da Gölköy' de tamamlarsın, haydi!" diye İlyas'ı da alıp götürdüler. On bir yaşında ki çocuk, Bozkuş köyünden Gölköy'e geldi.

Gölköy o zaman çadırlar, çamurlar içinde bir Enstitü. Eğitimciler gelip işe başlamışlar. Yapan, yetişen gidiyor. Küçük köyler, meralar, mezralar için altı ay okuyup giden eğitimciler, askerliğin açığı, seçkin çavuşları... Bizim Bozkuşlu Tahir'in oğlu ise büyük köyler ve büyük köylerin meseleleri için en az beş yıl okuya-

Yüzlerce köyden yüzlerce İlyas ve Ayşeler, Ömerler... Ufacık ufacık çocuklar, bir yandan yeni yeni derslere, yeni yeni dergilere, kitaplara saldırıyor, bir yandan da çift çubuk işlerine yetiyorlar. Bir yandan da boylarından büyük yapıların kumunu, kirecini hazır ediyorlar. Öğretmenlerinin yanı sıra, küçük karıncalar gibi birbirlerine ulanarak o koca yapıları yapıyorlar. Beşer yıl, koca Enstitünün kumuyla kireciyle karılıyorlar, taşıyla tuğlasıyla örülüyorlar. Hamam yapıyorlar, su getiriyorlar. Bağ dikiyorlar, elektrik parlatıyorlar. Ahlatları aşıyorlar. Arı, at, inek, öküz, koyun besliyorlar. Kendilerini iş içerisinde, iş ile, iş için yoğurarak; yani yaparak, yani yaratarak öğreniyorlar.

cak. İlkokulu da burada bitirmesi gerek; altı yıl...

Yüzlerce köyden yüzlerce İlyas ve Ayşeler, Ömerler... Ufacık ufacık çocuklar, bir yandan yeni yeni derslere, yeni yeni dergilere, kitaplara saldırıyor, bir yandan da çift çubuk işlerine yetiyorlar. Bir yandan da boylarından büyük yapıların kumunu, kirecini hazır ediyorlar. Öğretmenlerinin yanı sıra, küçük karıncalar gibi birbirlerine ulanarak o koca yapıları yapıyorlar. Beşer yıl, koca Enstitünün kumuyla kireciyle karılıyorlar, taşıyla

tuğlasıyla örülüyorlar. Hamam yapıyorlar, su getiriyorlar. Bağ dikiyorlar, elektrik parlatıyorlar. Ahlatları aşıyorlar. Arı, at, inek, öküz, koyun besliyorlar. Kendilerini iş içerisinde, iş ile, iş için yoğurarak; yani yaparak, yani yaratarak öğreniyorlar.

İlyas'a **hafif işler** veriyor arkadaşları. Sen diyorlar arılara bak. Enstitünün bir sürü modern kovani var. Kastamonu-Çankırı bölgesi, belki eskiden Türkiye'nin ballığı idi. Ama o gün çürük çarık sepetlerde, derme çatma kovanlarda yapılıyor bu iş. Bütün "oğullar" bir yıl sonra "yağmacı" olup çıkıyor. O zaman ne arıda hayır kalıyor, ne "oğul"da. O sepeti atmak, arıyı başka sepete, tabii en iyisi bir kovana, aktarmak gerekiyor. İlyas dalıyor bakım işlerine. O ne gayret, o ne heves! Arılarla uçuyor, arılarla konuşuyor sanki çocuk!

Tonguç Baba, Bakan Yücel'i gezdirmiş Enstitülerde. Müdür Ali Doğan Toran, bir derslikten çıkmış, bir işliğe gidiyormuş. Konukları görmüş. Almış dolaştırmış her yeri. Orası burası derken, yolları arıların bulunduğu yere uğramış. Bakmışlar bir inilti, bir vızıltı. Arıların içinde ufak bir çocuk. Orasına burasına arılar konmuş. Bir o kovana, bir bu kovana koşup duruyor. Gelenin gidenin, bakanın, müdürün farkında değil. Sokulup: "Merhaba aslan!" diyorlar.

Bizimki kendine geliyor: "Geri durun, birinizde kolanya kokuyor, yaklaşmayın, arılar kolanyadan hoşlanmazlar!" diyor.

Bakan Yücel, kendi kendine: "Bak

hele şu bacaksıza!" diyor, dudaklarını ısırıyor.

Tonguç Baba geri çekilerek: "İşini bitir de biraz gel bizim yanımıza." diyor. İlyas:"Olur, geleyim." diyor. Beş on dakika sonra üstünü başını arıdan temizleyip varıyor: "Buyrun, geldim" diyor.

Yücel: "Ne olur biz kolonya kokuyor-sak?" diye soruyor.

İlyas: "Arılar kolonyadan hoşlanmaz dedim ya, kaçıp giderler sonra!" diyor.

Tonguç Baba hoşnut. Kendine has kalın sesiyle: "Adın ne bakalım senin?" diye soruyor.

Ufacık öğrenci: "Benim adım Ellez!" diyor.

"Kovanlarda bal var mı bakayım?"
"Var"
"Bize yedirecek misin bugün?"

Ellez'in karşılığı:
"Şimdi zamanı değil, iki ay sonra!"

Yücel de hoşnut: "Nereden öğrendin sen bu arıcılık işini?"
"Kitaplardan öğrendim ben bu arıcılık işini?" diyor Ellez.

Açıyor kitaplarını gösteriyor; Prof. Fritz'in "Arıların Hayatı" adlı kitabı, Moris Materlink'in "Arı" adlı kitabı, İ. Hakkı Arıcı'nın "Arıcılık Klavuzu" adlı kitabı, F. Örsan'ın "Pratik Arıcılık" adlı kitabı...
"Bu defterlerde neler yazılı?" diye soruyor Tonguç Baba.

*"Bu defterlerde neler yazılı?"
diye soruyor Tonguç Baba.
"Yazılı bir şeyler." diyor Ellez.
Bakan açıp bakıyor:
Bal veren otların ve ağaçların
alfabetik sıraya konmuş
adları...arıcılıktaki önemi.
Sonra birtakım sözler:
Arıyı, karıyı gezdirmek gerek!
Arı yükü, darı yükü, karı yüküyle
kayığa binilmez!
Tavı geçtikten sonra ekilen
tarlanın, gündönümünden sonra
oğul veren arının, el sözüne kulak
veren karının hayırı olmaz!
"Nereden buldun bunları?"
"Topladım."
Bakan Ellez'i bırakıp Tonguç'a
dönüyor: "Memleketimizde bir
arıcılık folklorü olduğunu yeni
fark ediyorum." diyor.
Ellez'den bunları bir kağıda yazıp
vermesini istiyor.
Yarım saat sonra
eline gelen kağıda bir göz atıyor,
altında bir imza: Tıpkı bir Arı!
Kafası var, kanadı var, gülen bir
arı. Ellez'in imzası.*

"Yazılı bir şeyler." diyor Ellez. Bakan açıp bakıyor: Bal veren otların ve ağaçların alfabetik sıraya konmuş adları. Melisa=oğulotu'nun bitkisel özellikleri ve arıcılıktaki önemi. Sonra birtakım sözler: "Arıyı, karıyı gezdirmek gerek!" "Arı yükü, darı yükü, karı yüküyle kayığa binilmez!" "Tavı geçtikten sonra ekilen tarlanın, gündönümünden sonra oğul veren arının, el sözüne kulak veren karının hayırı olmaz!"

"Nereden buldun bunları?"
"Topladım."

Bakan Ellez'i bırakıp Tonguç'a dönüyor: "Memleketimizde bir arıcılık folklorü olduğunu yeni fark ediyorum." diyor. Ellez'den bunları bir kağıda yazıp vermesini istiyor. Yarım saat sonra eline gelen kağıda bir göz atıyor, altında bir imza: Tıpkı bir Arı! Kafası var, kanadı var, gülen bir arı. Ellez'in imzası..

Bir hafta sonra Gölköy'ün müdürüne Tonguç Babadan şöyle bir yazı geliyor: "Bozkuş köyünden İlyas Pınarbaşı adındaki öğrenciyi, yanına hevesli bir öğrenci daha katarak,

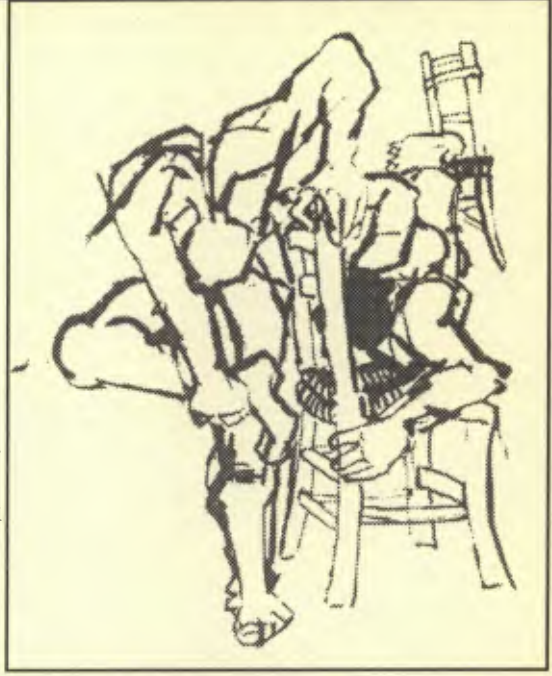
hemen Kepirtepe köy enstitüsüne yollayın. Orada Tarım Öğretmeni M. Salih var. Çocuklar arıcılığı ilerletsinler." İlyas'la arkadaşına ak kumaştan yeni birer elbise yapıyorlar. Başlarına birer panama şapka, kitaplarına defterlerine brandadan birer çanta dikiyorlar, hemen yolcu ediyorlar bunları. Gölköylü iki öğrenci, Kepirtepe'de öğretmen M. Salih Arı'nın yanında dört ay kalıp arıcılığı ilerletiyorlar.

Dört ay sonra Enstitüye döndüğü zaman öğretmenleri korkuyorlar

S.Erek, "İş"

S.Erek, "Zorluk"

İlyas'tan: "Başımıza arıcıbaşı oldu bu çocuk! Öğretmenliğe hiç merak sarmayacak mı yoksa?" diyorlar. Boyu da o kadar ufacık ki! Müdür: "Dokunmayın canım, hem arıcılık yapsın, hem öğretmen olsun" diyor şakacıktan. İlyas, öyle bir öğretmen oluyor ki, istesen istesen bu kadarını istersin!

İlyas Kepirtepe'den döndükten sonra Enstitü arıcılığını temelli yenileştiriyor. Arkadaşlarına işin pratiğini anlatan kurslar açıyor. Ve bir gün Enstitüye Devrekâni ilçesinin Tekke-Kızıllar köyünden Mehmet ağa adında bir adam geliyor: "Aman Müdür can, arılarımda bir mazarrat var, ne yapacağımı bilemiyorum. Enüsdü okulu buna bir çare bulma mı acep?"

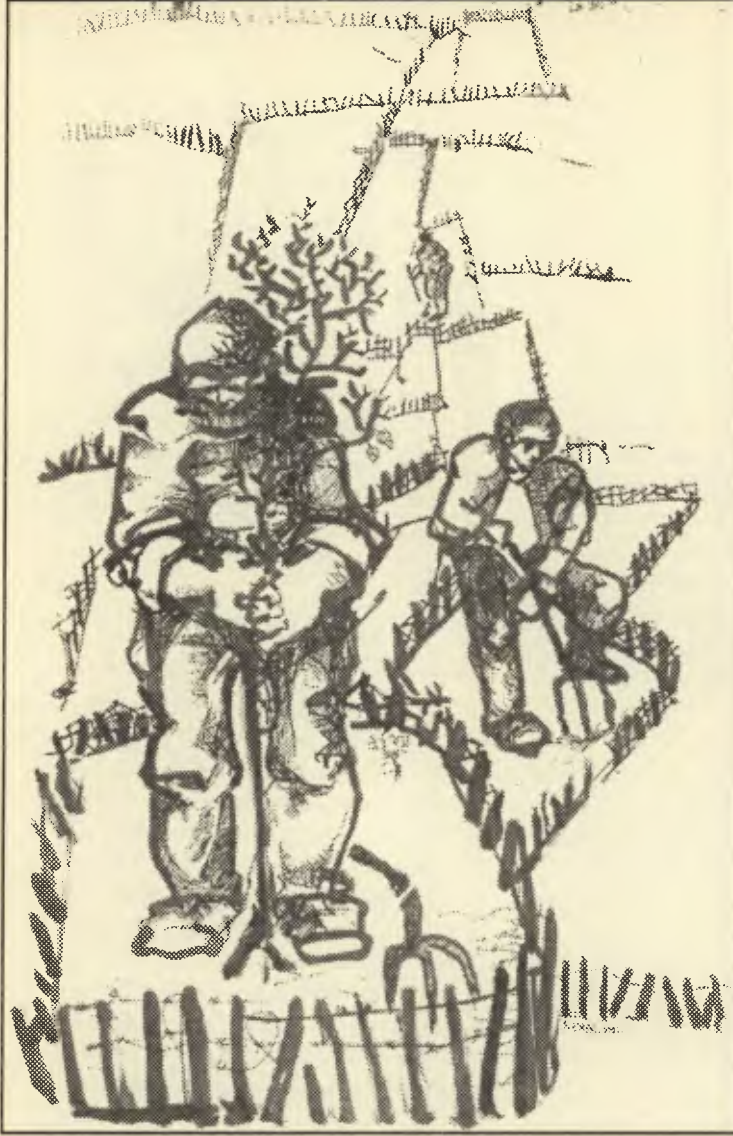
Müdür Toran düşünüyor: "İlyas'ı çağıralım da o bir çare düşünsün." diyor. Çağırıyorlar, İlyas geliyor. Meseleyi anlatıyorlar. Mehmet ağayı dinledikten sonra diyor ki: "Tekke-Kızıllar'daki arıları Gölköy'de ben ne yapayım amca? Arıları görmek lazım."

yola çıkıp Tekke-Kızıllar'a varıyorlar. İlyas bakıyor ki, ortalık birbirine girmiş arılarda. Arı sepetlerinde ayı izi, kurt izine karışıyor. Eli kolu sıvayıp işe giriyor İlyas. Tam seksen sepetlik arıyı kurtarıyor. Köyde bu bacaksızın hünerlerine bakıp hayran oluyorlar. İlyas onlara bir kurs açıyor. Gençlerden-yaşlılardan 18-20 öğrenci alıp arıcılığı bir güzel tarafından anlatıyor. Mehmet ağanın oğluyla iki üç tane de modern kovan yapıp gösteriyor köylüye. Sonra haydi enstitüye!

Müdür soruyor: "Nerede kaldın?"

"Kurs açtım. Kurs açmasam da gelemezdim, adamın seksen sepet arısını aktardım. Gece gündüz çalıştım, hiç boş kalamadım..."

Hemen o gün, Mehmet ağayla birlikte Ne kadar dört nala ve ne kadar tatlı

*Köy
Enstitüleri
beraberliğin
eğitimi
verir ve bu
nedenle
Fakir
Baykurt gibi
değerler
üretirken,
şimdiki
eğitim
bireyciliğin
yalnızlığını
aşıyor.*

“Bireyciliğin
yalnızlığı”,
S.Erek

geçiyordu Gölköy’de zaman! Dört beş ay sonra öğretmen adayları uygulama için köylere dağıldılar. İlyas, Tekke-Kızıllar’da yetiştirdiği arıcılarla ilgilenebilmek için o çevrede uygulama yapmayı istedi. “Peki, git.” dediler. Gitti, bir yandan öğretmenlik uygulaması yaptı, bir yandan

yetiştirdiği arıcıların işlerini düzenledi. Sonra da okadar işin arasında, Balabanlar, Laçın, Çayırıcı köylerinde, Devrekani merkezinde kurslar açtı. Çünkü duyan geliyordu: “Haydi, bir kurs da bize aç.” diyordu

Devrekani’deki Kunduracı İzzet

“Birlik”

S.Erek

ustaya da arıcılığı İlyas belletti. Adamın şimdi elli kovanı var!

Derken öğretmen olma günü geldi. İlyas doğruca köyüne gitti. Bir okul açtı. Köyünün okulsuz çocuklarını topladı. Bir yandan da hem kendi köyünde, hem çevre köylerde, gelene gidene, arıdan, arıcılık-taki yeni buluşlardan, sepetler içinde yapılan ilkel arıcılığın verimsizliğinden söz ediyordu. Bu konuşmalar o kadar etkin oluyordu ki, arı sahipleri birer ikişer, sepetlerini kovana çeviriyorlardı. Arısı olmayanlar da arılanmağa bakıyorlardı. Arıcılık yok-sulların da yapabileceği bir işti. İlyas diyordu ki: “Yoksullar da bal yiyebilir, bal satabilir, bu iş öyle bir iş.”

Bir yandan da boyu geliyordu İlyas'ın. Artık o ufacak tefecik “Arı bekçisi” değildi şimdi. Köyün birçok işlerine el atmıştı. Gençleri birleştirmiş, okutuyordu. Onlara birer ikişer hüner kazandırıp hepsini iş sahibi ediyordu. Hastalık sağlık hallerinde komşulara yardımcı oluyordu. Günleri sabahın beşinde başlıyor, gece yarılarına kadar sürüyordu. İki üç işle birden uğraşmak zorunda kalıyordu.

Öğretmen olduktan sonra, İlyas'ın kendi köyünde ve çevrede başardığı işlerden bazıları şunlardır:

Köy sokaklarına ve köy yollarına bir

biçim vermek için çitleri, tarlaları geri çekti, bunun için önce kendi ana babasıyla hısım akrabasıyla didişmişti. Babası ve akrabası bu işi yapınca, öteki komşular hemen “eh” demişlerdi.

Darüleytamları kuran ve köy çocuklarının hünerle, sanatla desteklenmiş bir ilk öğretimden geçirilmesi

davasını ilk defa Osmanlı Mebuslar Meclisi'ne getiren ve savunan İsmail Mahir Efendi'nin (boyalı-balcı) köyüne gitmiş, onu bilenlerle konuşmuş, topladığı bilgileri hazırlanmakta olan “Pedagoji Sözlüğü”ne gönderip, “İsmail Mahir Efendi” maddesinin daha iyi yazılmasına yardım etmiştir.

Çankırı-Kastamonu bölgesinin bal veren otlarını ve ağaçlarını toplamış, bunları dizmiş kurutmuş, meydana

getirdiği koleksiyonu Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'ne vermiş, ve katoloğa aldırmıştır. Burularda hiç bilinmeyen melisa = oğul otunu getirmiş, çoğaltmış ve çevreye yaymıştır.

Babasının sepetlerini derhal kovanlara aktarmış, kendisi için bir özel arılık kurmuştur. Arıcılığa lüzumlu sanatlardan tenekeçiliği, marangozluğu, demirciliği yapmaya yetecek bir işlik yapmış; ilerde bütün İç Anadolu'nun ihtiyacına karşılık verecek bir "Arı Okulu" geliştirmeyi tasarlamış, planlarını yapmış, çekirdeğini meydana getirmiştir. Bu tasarının üç binası hazırdır.

Bozkuş köyünde ve çevrede 1944-1945'te görülmemiş bir uyuz salgını çıkmıştır. Öyle bir uyuz ki adamların derileri dökülüyor. İlyas koşuyor sağa sola, hiçbir yerden fayda yok. Klorinli ilaçlar öğrenip teneke teneke getiriyor, şişe şişe dağıtıyor, nasıl sürüleceğini, nasıl kullanılacağını öğretiyor, hastalığı yeniyor. Daha nice kızamıklar, nice salgınlar oluyor ki, doktorların duymadığı, bilmediği İlyas, çevre köylerden birindeki sağlık memuru arkadaşıyla el ele verip savaşıyor, bunları da yeniyor.

Hırsızlık olaylarını kaldırıyor. İlk zamanlar arıları çalışıyorlardı. Bal için kovanları sırtlayıp götürüyorlardı. İlyas diyor ki bunlara: "Koca kovanı götürüp ne yapacaksınız? Petek götürün." Daha sonra: "Mevsimli mevsimsiz kovan açılmaz. Benden isteyin." Daha sonra: "Ben açarken gelin, size ziyafet çekeyim." Arı hırsızlığı kalkıyor. Hele Bozkuş çayırında konuklayan yabancılardan birinin

*Bozkuş köyünde ve çevrede
1944-1945'te görülmemiş bir uyuz
salgını çıkmıştır....*

*İlyas koşuyor sağa sola, hiçbir
yerden fayda yok. Klorinli ilaçlar
öğrenip teneke teneke getiriyor,
şişe şişe dağıtıyor,
nasıl sürüleceğini,
nasıl kullanılacağını öğretiyor,
hastalığı yeniyor.*

*Daha nice kızamıklar,
nice salgınlar oluyor ki,
doktorların duymadığı, bilmediği
İlyas, çevre köylerden birindeki
sağlık memuru arkadaşıyla el ele
verip savaşıyor,
bunları da yeniyor.*

*Hırsızlık olaylarını kaldırıyor.
İlk zamanlar arıları çalışıyorlardı.*

*Bal için kovanları sırtlayıp
götürüyorlardı. İlyas diyor ki
bunlara: "Koca kovanı götürüp
ne yapacaksınız? Petek götürün."*

*Daha sonra:
"Mevsimli mevsimsiz kovan açılmaz.
Benden isteyin."*

*Daha sonra:
"Ben açarken gelin, size ziyafet
çekeyim."*

*Arı hırsızlığı kalkıyor.
Hele Bozkuş çayırında konuklayan yabancılardan birinin
eyerini kayboluyor bir gün. İlyas
diyor ki: "Bu eyer bizim köyde.
Yarın sabaha, kim aldıysa, ben
görmeden getirip benim kavakların
arasına koyacak, sahibine
teslim edeceğiz."*

*Ertesi sabah eyer, İlyas'ın
kavakların arasına bırakılmış.*

eyerini kayboluyor bir gün. İlyas diyor ki: "Bu eğer bizim köyde. Yarın sabaha, kim aldıysa, ben görmeden getirip

benim kavakların arasına koyacak, sahibine teslim edeceğiz.” Ertesi sabah eyer, İlyas’ın kavakların arasına bırakılmış.

Tarım Bakanlığı haber alıyor İlyas’ı. Özel bir komisyon kurup sınava çekiyorlar. Sonunda: “Kurs açabilir. Belge verebilir. İlyas’tan belge alan bir adam Ziraat Bankası’ndan arıcılık kredisi alabilir.” diyorlar. İlyas o günden bu güne, Ravlı’da, Çubuk’ta, Gölbaşı’nda, Hasanoğlan’da, Kastamonu ve Çankırı köylerinde, Ankara Atatürk Sanatoryumu’nda elliden fazla kurs açıp, bin beş yüzden fazla arıcı yetiştiriyor, kırk para ek ücret, kök ücret almadan....

Ben İlyas’ı Ankara’da tanıdım. Bir arkadaşın ev taşımaya yardım edelim diye gitmiştik. O da gelmiş. Eşyaları kamyona yükledik. Yeni evin oraya geldik. İndirip taşıyoruz. Bir ara baktım, İlyas bir ağacın başında. Habire birşeyler yolup sepete dolduruyor. “Hayrola arkadaş?” diye sorduğumda, “bunun adı Safora. Bizim köyde yoktur. Arı için çok iyidir. Her çiçekler solduğunda bu açar.” diye cevap verdi. Bir sepet safora tohumu topladı o gün... Sonra oturup uzun uzun konuştuk kendisiyle.

Kurşunlu ilçesinde üç arıcı arkadaş, üçü de mavi ketenden bir örnek elbise kesindikleri ve birlikte çalıştıkları için: “Bunlar komünist! Bakın bir örnek giyiyorlar, kollektif çalışıyorlar!” diye sürgün edildiklerini anlattı. Güle güle bir kaldık. İlyas diyordu ki: “Cahillerle güreş olmaz arkadaş. Onlara: ‘he, hı’ deyip geçeceksin. Bir gün gelecek, anlayacaklar.” “Cahiller”

Tarım Bakanlığı haber alıyor İlyas’ı. Özel bir komisyon kurup sınava çekiyorlar. Sonunda: “Kurs açabilir. Belge verebilir. İlyas’tan belge alan bir adam Ziraat Bankası’ndan arıcılık kredisi alabilir.” diyorlar. İlyas o günden bu güne, Ravlı’da, Çubuk’ta, Gölbaşı’nda, Hasanoğlan’da, Kastamonu ve Çankırı köylerinde, Ankara Atatürk Sanatoryumu’nda elliden fazla kurs açıp, bin beş yüzden fazla arıcı yetiştiriyor, kırk para ek ücret, kök ücret almadan....

dediği, köylüler filan değil tabii. Köylünün İlyas’a bir şey dediği yoktu ki.

Ve Bozkuş köylü Tahir’in oğlu Ellez, bir yandan okutuyor, yetiştiriyor; bir yandan da kendi ürünü balı, kendi elişi teneke kutulara süzüp lehimliyor. Üzerlerine birer kağıt yapııştırıyor. Kağıtların üstüne birer damga basıyor, ondan sonra sürüyor pazara. Kutuların üstünde önce köyünün adı. Sonra mesleği. Ve sonra kendi adı: BOZKUŞ KÖYÜ BALI – ÖĞRETMEN İLYAS PINARBAŞI.

Amerikan ve Britanyalı istihbarat ekipleri etkin gözetleme yolları geliştirmişlerdir. Bir yandan bu teknoloji, söylendiğine göre, vatandaşları uluslararası terorizme ve suça karşı koruyarak hizmet vermektedir. Ama ne yazık ki, soğuk savaş sonrası istihbarat örgütlerinin görevlerini belirleyen teknolojik ve bürokratik çabalar, bir yandan da Britanya ve Amerikan halklarını endişe verici bir gelişmenin içine soktu. Tarih göstermektedir ki, düzgün olarak kontrol edilemeyen ve dengelenemeyen gözetleme gücü, kötüye kullanılabilir ve kullanılmıştır.

2004 yılında 1984' ü yaşamak? Orwell haklı mıydı?

Bilgisayarların çarpıcı ilerlemesiyle şimdi bir veritabanından kişisel bilgileri çıkarmak ve bunu başka bilgisayarlardan elde edilen bilgilerle birleştirmek ve herhangi bir kişi hakkında istenilen detaylara ulaşmak giderek daha da kolaylaşıyor. Ne yaptığınız, nerede, kiminle yaptığınız güçlü bir bilgisayara ve bu bilgilerin saklandığı bilgi bankalarına ulaşabilen herkesin elinin altında. Hume'un belirttiği gibi, 'herhangi bir özgürlüğün bir defada kaybedildiği pek nadirdir'. Bu büyük değişimin görünüşteki cazibesi, içinde bulunduğumuz tehlikeyi görmemize engel olabilir. Yavaş yavaş ısıtılan bir ılık su tenceresine oturtulmuş kurbağa, çorba vakti gelene kadar tehlikenin farkına varmazmış.

R. TREMOR, İNGİLTERE
Çeviren: E. KARAKEBİLİ

Vatandaşların cahilliği ve duyarsızlığı, bürokrasinin gücü gaspedip, daha önce dokunulmaz olan 'haklar'a yavaş yavaş saldırmasına yol açar. Bu kaçınılmazdır.

Amerikan ve Britanyalı istihbarat ekipleri etkin gözetleme yolları geliştirmişlerdir. Bir yandan bu teknoloji, söylendiğine göre, vatandaşları uluslararası terorizme ve suça karşı koruyarak hizmet vermektedir. Ama ne yazık ki, soğuk savaş sonrası istihbarat örgütlerinin görevlerini belirleyen teknolojik ve bürokratik çabalar, bir yandan da Britanya ve Amerikan halklarını endişe verici bir gelişmenin içine soktu.

'Komünist tehdit'in de ortadan kalkmasıyla, istihbarat örgütleri suç olaylarına karşı gelmede yardıma başladılar. Nükleer materyellerin ve uyuşturucuların giderek daha korkunç bir tehlike oluşturduğu dünyamızda, uzmanlık dallarıyla bu boşluğu memnuniyetle doldurdular. İç ve dış güvenlikle, suç önleme ve bilgi

Polise, halka açık yerlere yerleştirilen kameralar, bilgisayar vb. yardımıyla kalabalıkları tarayarak tek tek yüzleri (kılık değiştirildiğinde bile) tanıma olanağı veren 'algoritmik gözetleme', telefon kayıtları ve dinleme sayesinde bağlantı kalıbını ve asıl iletişimi ortaya çıkarma, herkesin telefon ya da e-mail haberleşmesinde 'anahtar kelime' ile tarama yapabilme, cep telefonuyla konuşan herkesin bulunduğu yeri tesbit etme, sigorta şirketlerinin topladığı bilgilerle sağlık kayıtlarının gözetimi, vergi için verilen bilgilerle gelirin denetimi, kredi vb. için bankalara verilen genellikle yanlış raporların gelir ve harcama kalıplarıyla karşılaştırılması, her arabanın ulusal otobanda nerede olduğunu bulmaya yarayan plaka taraması, pasaport kontrolleriyle ve havaalanı belgeleriyle gezi alışkanlıklarının belgelenmesi, kredi kartlarının taranmasıyla kişisel harcama kalıplarının bulunması gibi yollardan, vatandaşların her özel hareketi bilgisayarlarla yakından kontrol edilebilecek.

toplama arasındaki fark gittikçe bulanmaya başladı. Tehlike oluşturan kriminal komplolara ve uluslararası suç örgütlerine karşı savaşta, bürokrasiler milyarlarca dolarlık bütçeler belirlemek için savaşırken sivil haklar iki ateş arasında kalıyor. Söz konusu olan özel yaşam ve temel insan haklarıdır.

Ürkütücü ilerlemeler

Özgürlük ve özel yaşam tanımlanması zor kavramlardır. Bilgisayar bilgi-bankalarında etkin ölçülerde bilgi toplanıp saklanabilmesi, bu bilgilerin birbirleriyle bağlanarak işleme sokulabilmesi, devletin 'yanlış yola sapmışlar'a karşı çok güçlü bir silahı var demektir. Polise, halka açık yerlere yerleştirilen kameralar, bilgisayar vb. yardımıyla kalabalıkları tarayarak tek tek yüzleri (kılık değiştirildiğinde bile) tanıma olanağı veren 'algoritmik gözetleme', telefon kayıtları ve dinleme sayesinde bağlantı kalıbını ve asıl iletişimi ortaya çıkarma, herkesin telefon ya da e-mail haberleşmesinde 'anahtar kelime' ile tarama yapabilme, cep telefonuyla konuşan herkesin bulunduğu yeri tesbit etme, sigorta şirketlerinin topladığı bilgilerle sağlık kayıtlarının gözetimi, vergi için verilen bilgilerle gelirin denetimi, kredi vb. için bankalara verilen genellikle yanlış raporların gelir ve harcama kalıplarıyla karşılaştırılması, her arabanın ulusal otobanda nerede olduğunu bulmaya yarayan plaka taraması, pasaport kontrolleriyle ve havaalanı belgeleriyle gezi alışkanlıklarının belgelenmesi, kredi kartlarının taranmasıyla kişisel harcama kalıplarının bulunması gibi yollardan, vatandaşların her özel hareketi bilgisayarlarla yakından kontrol edilebilecek.

Bu yönde değişim giderek arttı. Görünüşte ilerici. Ancak Hume'un belirttiği gibi, 'herhangi bir özgürlüğün bir defada kaybedildiği pek nadirdir'. Bu büyük değişimin görünüşteki cazibesi, içinde bulunduğumuz tehlikeyi görmemize engel olabilir.

Daha önceleri de kaydedilen bilgiler şimdi bilgisayarlara girdi ve her geçen gün daha da güçlü bilgisayarlarda toplanıyor. Daha önceleri bilgi dosyalarından ayıklanamayan kişisel bilgiler, artık sürekli daha güçlenen bilgisayarlar sayesinde daha çabuk ve ucuz bir şekilde elde edilebiliyor. Vergi toplama dosyaları ve banka belgeleri eskiden birbirine bağlı olmayan, ayrı ayrı bilgisayarlarda saklanırken, şimdi bu da değişiyor (özellikle de gelişen elektro-nik bankacılık sayesinde).

Bilgisayarların çarpıcı ilerlemesiyle şimdi bir veritabanından kişisel bilgileri çıkarmak ve bunu başka bilgisayarlardan elde edilen bilgilerle birleştirmek ve herhangi bir kişi hakkında istenilen detaylara ulaşmak giderek daha da kolaylaşıyor. Ne yaptığınız, nerede, kiminle yaptığınız güçlü bir bilgisayara ve bu bilgilerin saklandığı bilgi bankalarına ulaşabilen herkesin elinin altında. Bazı durumlarda devletin bilgi bankaları, bunları kullanmak için para ödeyebileceklere de açık (birçok devlette suç dosyaları satılmaktadır). Bazı durumlarda ise gerekli kişilerle ilişki ve rüşvet yeterli olabilir.

Bizden çorba mı yapacaklar

Yavaş yavaş ısıtılan bir ılık su tenceresine oturtulmuş kurbağa, çorba vakti gelene kadar tehlikenin farkına varmazmış.

Eğer bilgisayar ve bilgi bankası yönetimindeki gelişmeler, suçların önlenmesi için, daha iyi hizmet ve ürünler sunarak insanlığın ilerlemesi için olsaydı amenna. Ancak bu sürecin tehdit edici bir yanı var. Tarih göstermektedir ki, düzgün olarak kontrol edilemeyen ve dengelenemeyen gözetleme gücü, kötüye kullanılabilir ve kullanılmıştır. Bunun çok örnekleri vardır.

1950'lerde devlet yönetimi 'komünistler'den McCarthyism (MakKartizm-1000Ç) ile kurtulabilmek için elinden geleni yaptı. 1960'larda, sivil haklar hareketi liderleri, bugünkünden çok daha az karmaşık ama en az o kadar korkutucu yöntemlerle, bir takım hükümet görevlilerince hedef alınmıştı. 1960'ların sonlarında, 1970'lerin başlarında Vietnam karşıtı protestocular, şimdi ününü yitirmiş FBI skandalı 'COINTELPRO'nun (Kointelpro - 1000Ç) hedefiydi.

1970'lerin ortalarında Amerikan istihbarat ekipleri, "Shamrock ve Minaret" (Şemrok ve Minaret - 1000Ç) adlı operasyonun parçası olarak binlerce evin telefonlarını illegal bir biçimde dinlediklerini - yani kendi vatandaşlarına karşı casusluk ettiklerini - kabul etmek zorunda kalmışlardır.

1980'lerde Amerikan istihbarat görevlileri ve yasa uygulayıcı kurumları, Birleşik Devletler'in Orta Amerika'ya karışmasını protesto edenleri hedef aldılar. Britanya'da sendikalar hükümetlerin 'bilgi toplama'larının şamaroğlanı oldular. 1980'de El Salvador'la dayanışma içindeki vatandaşlar (CISPES) mahkemede FBI'ın üyelerini rahatsız ettiğini kanıtladılar. İstihbarat çevresinin

*Yavaş yavaş ısıtılan bir ılık su tenceresine oturtulmuş kurbağa,
 çorba vakti gelene kadar tehlikenin farkına varmazmış.
 Eğer bizler vatandaş olarak, geliştirilmekte olan teknolojinin
 sonuçlarını anlamaya başlamaz ve kamuda tartışılmasını ve düzgün
 kontrolünü hızlandırmazsak,
 önemli özgürlüklerimizi kaybetme durumunda kalabiliriz.
 Eğer biz vatandaş olarak kendi seçtiğimiz hükümetlerin
 özel hayatın sınırlarını aşmasını ve de sivil hakları hiçe saymasını
 engellemek üzere sesimizi yükseltmezsek,
 akıl almaz bütçeleri, sınırlı kamu denetimiyle özel çokuluslu
 şirketlerin giderek artan ölçüde oluşturdukları karşı-haberalma
 örgütlerinin karanlık dünyasına karşı ne yapabiliriz?*

ve yasa uygulayıcı araçların bugünkü teknolojiye 1950'lerde, 1960'larda sahip olduğunu düşünün bir kere.

Ya verilerin güvenliğinden ne haber? Her iki ülkede de bilgi toplama kadroları sınırlı kamu denetimiyle çalışıyorlar. Hiç de şaşırtıcı olmayan bir biçimde, sokaktaki vatandaşın pek az şeyi bilmeye hakkı var. Birleşik Devletler'de vatandaşların 'Bilgilenme Özgürlüğü' yasası kapsamında bazı hakları var ve teoride, seçtikleri temsilcileri sayesinde istihbarat kadrolarını denetleyebiliyorlar. Britanya, bu denetim yetkisini hükümetlerin eline bırakmayı tercih ederek güvenlik konusunda geri kalıyor. Son birkaç yıl içinde Britanya'da istihbarat hataları ortaya çıktı ve şimdi bu durum yeniden gözden geçiriliyor. Amerika'da Ulusal Güvenlik Bürosu'nun (çalışanlarının sayısıyla ve 3milyar doları aşan bütçesiyle CIA'dan daha büyüktür) herhangi bir tüzüğü yoktur ve genel olarak da *Executive Orders* (yürütmenin emirleriyle) ve Başkan'ın istekleriyle işlemektedir. Tarih bu gücün tamamen politik amaçlarla kötüye kullanıldığını göstermiştir. (Nixon, UGB'yi uyuşturucu yasağı ve 'muhalefettekleri' kontrol etmek için kullandı. Ve Reagan yönetimi de 1983 yılında Sovyetler Birliği'ne karşı, Amerika'nın bir nükleer saldırı başlatacağı paranoyasıyla sonuçlanan iletişim engellemeleri için kullandı.)

Eğer biz yakında sesimizi çıkarmazsak, kim çıkaracak?

Eğer bizler vatandaş olarak, çoğunluğu belki de iyi niyetle geliştirilmekte olan teknolojinin sonuçlarını anlamaya başlamaz ve kamuda tartışılmasını ve düzgün kontrolünü hızlandırmazsak, önemli özgürlüklerimizi kaybetme durumunda kalabiliriz. Eğer biz vatandaş olarak kendi seçtiğimiz hükümetlerin özel hayatın sınırlarını aşmasını ve de sivil hakları hiçe saymasını engellemek üzere sesimizi yükseltmezsek, akıl almaz bütçeleri, sınırlı kamu denetimiyle özel çokuluslu şirketlerin giderek artan ölçüde oluşturdukları karşı-haberalma örgütlerinin karanlık dünyasına karşı ne yapabiliriz? Haberalma örgütlerinin hedefleri bugün 'mafya' hareketleri ya da 'Ortadoğu teroristleri' olsa da yarınki hedeflerinin özgürlük için savaşımlar olabileceğini hatırlatmalıyız. *Martin Luther*

King (Martin Lütür King - 1000Ç) gibi 20. yüzyıl Amerikan tarihinin en önemli kişilerinden bazıları bu biçimde baskı görmüşlerdir.

Aklıma Nazi Almanyası'nda protestan bir rahip olan Martin Niemoeller'e ait olduğu söylenen bir alıntı geldi: 'Almanya'da önce komünistler için geldiler, ben sesimi çıkarmadım çünkü komünist değildim. Sonra Yahudiler için geldiler, ben sesimi çıkarmadım çünkü Yahudi de değildim. Ardından sendikalılar için geldiler, ben yine ses çıkarmadım çünkü sendikalı da değildim. Sonra Katolikler için geldiler, ben yine birşey demedim çünkü Protestandım. Sonra da benim için geldiler ve ses çıkaracak kimse kalmamıştı.'

Eğer biz yakında sesimizi çıkarmazsak, kim çıkaracak?

Şimdi seçeneklerimiz var. Ülkelerimizin hükümetlerine özel bilgilerimizin satılması konusunda duyarlı olduğumuzu bildirmek durumundayız. Hükümet dışı organizasyonların kontrol ettiği şifreli bilgilere ulaşımın ve de NSA'nin düzgün bir tüzüğü olmasını istemeliyiz. Özel yaşam ve bilgi toplanması konularında tartışma açılmasını sağlamalıyız. Ne tür güvenlik önlemlerinin daha anlamlı olacağı konusunda -her düzenin sonuçta bunlara ihtiyacı olduğunu gözönünde bulundurarak- tartışma başlatmalıyız. İstihbarat örgütlerini ya da hükümeti suçlamak çok kolay. Birçok açıdan bunlar bütçelerini ve görevlerini 'geliştirmek ve korumak'tan sorumlu tipik bürokrasilerdir. Çoğu zaman bunlar iyi niyetli, yurtsever Amerikalılar'dan oluşmaktadır. Değerli bir amaca hizmet ettiklerini düşünmektedirler ancak bilgili ve ilgili yurttaşların endişelerini ortaya koymalarına bunların da ihtiyacı vardır. Woddrow Wilson'ın (Vudrov Vilsın - 1000Ç) şu sözlerini hatırlamakta yarar vardır:

"Özgürlükler hiçbir zaman hükümetlerden gelmedi. Özgürlük onun uyruklarından geldi. Özgürlüğün tarihi direnişin tarihidir." 🌹

Gökyüzü her sabah yeniden boyar kendini
Renklerini göremese de ambargo altında çocuklar
Atom kadar ufak yüreklerinin bir köşesinde
Yeşermeyi bekleyen tohumdur özgürlük
Ve bu tohumları yeşertecek
Renklerin kardeşliğidir DEVRİM

Bariş Turan

The New Internationalist'in
Mayıs 1999 tarihli, 312. sayısından çeviri:

Borç Diktatörlüğü

*Üçüncü Dünya'nın borcu,
güçlülere, dünyanın yoksul çoğunluğunun
harcanması pahasına zenginleştiriyor.*

DAVID RANSOM yeni bir başlangıç için çağrı yapıyor.

Uruguay halkına herhangi bir biçimde benzeyen birisi Montevideo'daki uluslararası bankadan kredi isteseydi, kesinlikle eminim ki başarılı olamazdı. Yalnızca dış görünüşleri bile, bu karar için yeterli olurdu. Yarım gün çalışan bir tezgahtar avans istiyor! Hiçbir şeye sahip olmayan bir işçi kredi bekliyor! *Barrios*'lardan bir kadın garantisiz borç arıyor! Yalnızca bir at sahibi bir *gaucho* (sığır çobanı) borçlanmak istiyor! Hiçbir bankanın, kapısında bile böylelerine rastlamamış olduğumuzdan bu beklentinin olanaksızlığını bilebiliriz. Peki o zaman nasıl oluyor da Uruguay'da her bir erkek, kadın, çocuk, bırakın bu paradan yararlanmayı, kendilerine sorulmadan yıllık gelirlerine eş değerde bir borca sahip oluyorlar?

Daha yakından bakıldığında açıklamanın çok basit olduğu görülecektir. 1973'de Uruguay'da bir darbe oldu ve bu küçük diktatörlük, oran olarak tüm diğer ülkelerden daha fazla insanı hapsetti. Uruguay ekonomisi tepetaklak döndü ve uluslararası bankalara büyük borcu olan güçlü bir takım insanlar iflasın eşiğine geldiler. Bunun üzerine generaller 'ulusal çıkarlar' için bu borçların kefaletle serbest bırakılmasını gerektiğine karar verdiler ve tam da aynı bankalardan, ancak bu kez Uruguay halkı adına borç aldılar.

Bankalar borç vermeye mecburdular. Petrol üreten ve ithal eden ülkeler birliği (OPEC) fiyatlarını arttırmıştı ve bunun sonucunda da fazladan geniş bir gelir elde etmeye ve bu fazlalıkları da bankalara yatırmaya başlamışlardı. Bu 'petrodolarlar' o kadar fazlaydı ki, bankalar normal kârları düzeyinde bunları nasıl işleteceklerini bilemiyorlardı. Sindirdikleri halklarından ödemeleri kolaylıkla sağlayabilecek diktatörlükler, güvenli ve iyi bir kâr için iyi bir bahis olarak görülmüş olsa gerek.

Bu tür diktatörlük, dış borçlanma, özel sorumlulukların halkın sırtına yüklenmesi, yalnızca Uruguay'a has bir durum değildi. 1960-1980 arasında, yirmi yıl boyunca despotluk Latin Amerika'yı kuşattı ve gittiği her yerde çeşitli

dalavereleri marifetle kullandı. Kimi zaman para büyük projeler için isteniyordu, kimi zaman çalışmıyordu, genellikle her ikisi beraber oluyordu. Değişmeyen ise, her zaman açıkça gaspedilen politik güç için borç alınabiliyordu.

Afrika ve Asya'da da deneyimler buna benzerdi. Zaire'de Mobutu'dan, Endonezya'da Suharto'ya, ve Filipinler'de Marcos'a kadar güçlü dostları ve kişisel zenginlikleri için geniş iştahı olan bu despotlar, uluslararası bankaların yardımıyla finanse edildiler. Gerçekten de krediler o kadar kârlı gözükmeye başladı ki neredeyse bunlara sınır bile getirilmez oldu -özellikle de hükümet soğuk savaşın sağ tarafında çarpışıyor ve Kuzey'deki silah tüccarlarından geniş miktarda silah satın alıyorsa. Üçüncü dünyanın borcu 1970'de 100 milyar dolardan azken, 1980'de 600 milyar dolara ulaştı.

Ancak giderek hükümetler kendileri finansal sorunlara düşmeye başladılar. Kötü projelere harcadıkları ya da kişisel banka hesaplarına geçirdikleri borçlar öylesine yüksek bir rakama ulaştı ki, bu ülkeler borçları geri ödemek için yabancı dövizden ve vergi gelirlerinden mahrum kaldı. Gerçek bir 'borcunu ödeyememe' tehlikesi vardı.

1982'de Meksika bu durumu gözden geçirirken ABD hükümeti bu borçların çoğunluğunu sağlamış olan kendi özel bankalarının çıkarını korumak için bu duruma el koydu. Uluslararası Para fonu (IMF) ve Dünya Bankası, ABD hükümetinin yanısıra bu durumda yer almaya ve özel bankalara kefil olmaya başladılar. Böylece özel borçların kamu borcu haline getirilmesi transferi tamamlanmış oldu -ve üçüncü dünya borç krizi başladı. Özel bankalar artık güney doğu Asya ve Çin gibi yeni bölgelere ilerlemeye hazırdılar. Tabi aynı sorun burada da zaman içinde baş gösterecekti.

Ne ilginçtir ki, tüm 'ulusallaştırma' farkettilmeden 'özelleştirme'nin ekonomik kader olarak görüldüğü bir dönemde gerçekleştirildi. Borçlanan hükümetler belirli koşullara uymazlarsa dış finans bulamayacaklar ve yeni borçlar da kaldırılacaktı. Bu planlar başlangıçta Meksika'da 'Baker' ve 'Brady' planları için acemice hazırlanmıştı. 1990'da borçlar yaklaşık olarak iki katına, yani 1,600 milyar (\$1,6 trilyon) dolara çıktığında böyle adlandırılmıştı. Bunun sürekli artan bir bölümü eski borcu ödemek ve sistemin devam etmesini sağlamak için ödenmekteydi.

Yapısal düzeltmenin 'koşulları', hükümetin gelirlerini eğitim ve sağlık gibi harcamalardan borç ödemeye ve ihracatın önceliğinin artırılmasına yönlendirdi. Bu da Dünya Bankası ve İMF'ye en despot sömürge rejimlerinin bile çok az sahip olabildiği bir kontrol olanağı tanıdı. Durum o günden beri genel olarak fazla değişmedi.

Böylece tuhaf bir durumla karşı karşıya kalmış olduk. Bugün Etiyopya'da her

yıl yüzbinlerce çocuk kolayca önlenebilecek hastalıklardan yaşamlarını kaybederken, ödenen borç sağlığa ayrılan bütçeden dört misli daha fazla. Tanzanya'da 35 yaşına gelmeden nüfusun % 40'ı ölürken, borç ödemeleri yine sağlık bütçesinden altı misli daha fazla. Tüm Afrika'da ilkokul çağına gelmiş her on çocuktan dördü okula gidemezken, hükümetler kuzeydeki kreditorlerine sağlık ve eğitim için ayrılandan dört misli daha fazla ödeme yapıyorlar. Başka türlü olsa adı doğru konulacak ve insan olmanın gereği en temel ihtiyaçların kötüye kullanımı olarak görülecek bu gerçekten korkunç durum, borç ödeme adı altında yapılmakta.

Üçüncü Dünya'nın büyük borçlarının haklılığı, daha az göze çarpan nedenler yüzünden de kuşkuludur. Örneğin doğal afetlerin Honduras ya da Bangladeş gibi az gelişmiş ülkeler üzerinde Amerika ya da Japonya'da olandan çok daha korkunç etkileri vardır.

Daha çok insan ölmekte, daha çok kazanç kaybedilmekte ve çok az sayıda insanın sigortalı olmaya ekonomik gücü yetmektedir. Dolayısıyla da ekonomik toparlanma çok daha zor ve yavaştır. Bu ülkelerin yeniden inşa edilmesinin daha da geciktirilmesinin, ayrıca da yıkımın bileşikleştirilmesinin hiçbir anlamı yoktur çünkü dış borçlara ödedikleri her zaman acil yardımlarda aldıklarından daha fazladır.

Borç ekonomisi 'beklenmeyen sonuçlar' olarak gözden kaçırılmaya çalışılsa da, her zaman kaçaklara sahiptir. *Örneğin ÝMF nakite daralmýþ ülkelere ayný zamanda mal ihracatýný artýrmalarýný söylediðinde kaba bir 'ekleme sorunu' ortaya çýkmaktadýr.* Tamamen önceden bilinebileceði üzere, sonuç, elbette bir yandan dünyada bu ürünün fiyatının düşmesi, diğer yandan da çevrenin yıkılmasıdır. Yoksul ülkelere hiçbir ekonomik yarar sağlanmadan, dünyanın yenilenemez kaynaklarına zarar da verilmiş olmaktadır.

Bir noktada durup kendimize sormamız gerekir: 'Yapısal düzenleme' yılları boyunca geniş ekonomik yıkım alanlarından başka ne sağlanmış oldu? 1997'de güneydoğu Asya'yı sarsan finansal kaosla fiyasko daha da aşikar bir hale geldi. Yapısal düzenlemenin başarısını 'Asya kaplamı' ekonomik modeline bağlamak artık tamamen olanaksız hale gelmişti. Yapı düzenlenmişti ancak hemen ardından yıkılıverdi.

Bugün Etiyopya'da her yıl yüzbinlerce çocuk kolayca önlenebilecek hastalıklardan yaşamlarını kaybederken, ödenen borç sağlığa ayrılan bütçeden dört misli daha fazla. Tanzanya'da nüfusun % 40'ı, 35 yaşına gelmeden ölürken, borç ödemeleri yine sağlık bütçesinden altı misli daha fazla. Tüm Afrika'da ilkokul çağına gelmiş her on çocuktan dördü okula gidemezken, hükümetler kuzeydeki kreditorlerine sağlık ve eğitim için ayrılandan dört misli daha fazla ödeme yapıyorlar.

Bu arada, üçüncü dünyanın borcu büyümeye devam ediyor. 1997'nin sonunda 2 trilyon doları aştı. Elbette buna şimdi bir de güneydoğu Asya, Rusya, ve Brezilya'daki krizlerin sonucu birkaç yüzbin milyar (?) dolar yeni borçları eklemek lazım. Daha da eklenecekler olabilir. Kimse nerede biteceğini biliyorsa benzemiyor ama herkes bu şekilde devam edemeyeceğini biliyor.

Böylece döneklik, yeni ortodokslik konumuna geldi. Yapısal düzenlemenin dönekleri, bir zamanlar amansız bir şekilde savundukları dinlerini birer birer inkar ettiler. Hatta Harvard rahiplerinden Jeffrey Sachs bile Doğu Avrupa'da serbest piyasa ekonomisinin her derde deva olacağı inancıyla yazdığı makalelerinden şimdi geri dönmekte; 'Dünyanın 3 milyar yoksulunun çoğu, yabancı hükümetlerden, Dünya Bankası ve İMF gibi banka ve araçlardan alınmış eski borçları yüzünden çoktan iflas etmiş hükümetlerin yönettiği ülkelerde yaşıyorlar. Bu ülkeler çoktan İMF'nin vesayeti altına girmişlerdir... Borçlarının tamamen kaldırılması ve İMF'in de geri gönderilmesi gerekmektedir.'

1996'da İMF ve Dünya Bankası daha önce asla kabul etmediği birşeyi kabul etti: Belki de en yoksul ve borcu en yüksek olan ülkelerin kendilerine olan borcunun bir kısmı zaman içinde silinebilirdi. Aşırı Borçlanmış Yoksul Ülke (ABYÜ) inisiyatifi ortaya çıkarıldı ve bu kategoriye giren 40 kadar ülke listeye alındı. ABYÜ inisiyatifinin amacı, borçların sürdürülebilir, yani İMF ve Dünya Bankası'nın bir ülkenin ödeyebileceğini söylediği düzeye indirilmesi. Bu düzey, içinde ihracat ve hükümet gelirlerinin oranı da dahil olmak üzere daha birçok ölçüyle sabitleştirilmiş durumda. Bu 'sürdürülebilirlik' ölçüleri oldukça sert: İhracat gelirlerinin % 20-25 kadarı borç ödemelerine ayrılıyor; II. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'ya konulan iki misli.3 Önerilen rahatlatma zaten ödenemeyen borçları kapsadığı için pratikte pek de bir fark getirmiyor.

Ancak inisiyatife daha temel bir itiraz var; ABYÜ yapısal düzenlemenin çözülmesinden çok onun daha da güçlenmesini sağlıyor. Herhangi bir 'rahatlatma' hesaba alınana kadar altı kesintisiz yıl boyunca en zorlu isteklere mutlak rıza gösterilmesi gerekmektedir. Bunun sonucu olarak birkaç ülkeden daha fazlası 2000 yılına kadar bundan yararlanamayacak, bu arada da daha birçokları yapısal düzenlemenin avucunda daha da sıkışmaya devam edecekler.

ABYÜ inisiyatifi önemli bir başlangıç da olsa gidilecek yer değildir. Amacın borç ödemelerini azaltmaktan çok arttırmak olduğu konusunda kuşku artmaktadır; zengin hükümetlerin İMF ve Dünya Bankası aracılığıyla ve özel bankalarla, aslında bu ülkeler üzerinde kontrollerini arttırması nedeniyle borç bağımlılığını tercih ettiklerini düşünebiliriz. Eğer bu böyleyse, sonuçları yoksul ülkelerde belirsiz bir gelecek olarak hissedilecektir. Onların istediği ve umutsuzca ihtiyaçları olan, ister diktatörlük olarak, ister İMF delegasyonu olarak gelen despotların bir an evvel sırtlarından inmesidir. Ve borçlu ülkelerin aslında inandırıldıklarından çok daha fazla güçleri vardır. Borç verenlerin herşey-

den çok korktuğu kollektif borç ödeyememe durumudur. Bunu üçüncü dünya ülkelerinin borç tarihinden söyleyebilmek mümkün. Sistem tehdit edildiğinde -örneğin 1982 krizinde ve ABYÜ inisiyatifinden önce 1996'da olduğu gibi- kredi verenler oyunu devam ettirebilmek için hızla harekete geçebiliyorlar.

Artık bu kurallar yeterince çekmiş olan dünya yoksul nüfusunun yararına kesin olarak değişmelidir. Bunu ekonomik olarak sağlayabilir miyiz? Eğer Güneydoğu Asya krizinin çaresine bakabilecek trilyonlarca dolar birkaç ay içinde bulunabiliyorsa dünyanın en yoksul halklarının 200 milyar dolarlık borcunu silmek çok zor olmasa gerek. ☺

1 'Making Debt Relief Work', OXFAM durum raporu, Nisan 1998.

2 The Independent, Londra, 1 Şubat 1999.

3 *We've been here before*, Joseph Hanlon, 1998 (UK Jubilee 2000 Coalition).

ASEAN topluluğunun önderliğini sürdüren Avustralya, Pasifik bölgesi liderliğini Amerika ve İngiltere ile birlikte sorgusuz biçimde gerçekleştirmek için yeni senaryolar yazmaya başlamıştır. Endonezya'da yapılacak referandum sonucunda ülkede yoğun bir katliam yaşanacağı bilindiği halde, ne Avustralya, ne de Birleşmiş Milletler, en ufak bir adım atmamış, her ikisi de olayın bu biçimde gelişmesi için adeta çığırtkanlık yapmıştır.

DOĞU TİMOR KRİZİ VE PASİFİK BÖLGESİ SAVAŞ SENORYALARI

EYYÜP AYDOĞMUŞ, Avustralya

Asya Ekonomik ve Siyasal Birliği ASEAN topluluğunun önderliğini sürdüren Avustralya, Pasifik bölgesi liderliğini Amerika ve İngiltere ile birlikte sorgusuz biçimde gerçekleştirmek için yeni senaryolar yazmaya başlamıştır. Milyarlarca dolarlık ticaret anlaşması olan Çin'i kızdırmaktan korkan, ezeli düşmanı Japonya'ya hiçbir zaman sıcak yaklaşmayan Avustralya, ekonomik kriz içindeki diğer komşu ülkeleri yedeğine alarak güç kazanmaya çalışmaktadır. Senaryonun, Asya krizi nedeniyle çok büyük adımların atılamadığı askeri bölümü için, Doğu Timor yarasının 24 yıl sonra da olsa yeniden kanatılması Avusturalya için bulunmaz bir fırsattı.

Endonezya'nın Doğu Timor'u işgalini alkışlayan ilk ve tek ülke olan, yıllardır verdiği askeri, ekonomik ve stratejik destekle Doğu Timor halkının üçte ikisinin katliamına yardım etmiş bulunan Avusturalya, birdenbire Timor halkının insan hakları savunuculuğuna soyundu. Yaratılan Asya krizi nedeniyle uzun zamandır başlarını kaldıramayan, iç sorunlarıyla uğraşan Malezya, Tayland gibi ülkeleri de yedeğine alarak ve savaş çığılıkları atarak askerlerini Doğu Timor topraklarına göndermeyi başardı.

Senaryonun son adımı, Başbakan John Howard'ın 24 Eylül'de yaptığı konuşmayla yeni bir boyut kazandı. Howard'a göre Avusturalya, ulusal çıkarları için bütçeden daha fazla pay ayırmalı ve Asya'da Amerika ile birlikte daha aktif rol oynamalıydı. "Howard Doktrini" adını alan bu teze ilk tepki Malezya'dan geldi. İktidardaki Birleşik Malay Ulusal Organize Parti lideri Abdul Azim Mohamed Zabiti yaptığı açıklamada Avusturalya'nın Amerika'nın kuklası olduğunu ve Asya ülkelerinin Amerika'nın polisliğini kabul edemeyeceğini

belirtti. Fakat tüm bu ve benzeri söylemler dilek olmaktan öteye gitmemektedir. Yukarıda da belirttiğim gibi Borsa'da bilinçli olarak yaratılan kriz nedeniyle kendi ekonomik sorunlarıyla uğraşan, Amerika ve İngiltere'nin bölge jandarması durumundaki Avustralya ile ilişkilerini koparmaktan ürken Vietnam, Tayland, Malezya, Papua Yeni Gine, Singapur, Güney Kore gibi ülkeler olaya seyirci kalmaktan öteye gidememektedirler. Yeni Zelanda ise, Avusturalya ve İngiltere'nin ayrı bir eyaleti rolünde olmaktan son derece memnun yaşamını devam ettirmektedir. Avustralya'nın sömürgesi konumundaki Papua Yeni Gine ile Tayvan'ın iki ay önce yaptığı gizli anlaşma (Tayvan'ı devlet olarak tanıma) Avusturalya ve Çin'in ortak tepkisiyle bozuldu. Bu olay bölgedeki çıkar ilişkilerinin hangi boyutlarda geliştiğinin bir göstergesidir.

Yirmi dört yıldır Endonezya'nın en sadık dostu olan Avustralya'nın 180 derece dönüşünün bu döneme rasgelmesinin nedeni, Endonezya'nın son yıllarda yaşadığı ekonomik ve siyasal problemlerin yoğunlaşmasıydı. Avustralya'nın her yıl 600 milyon dolarlık buğday (2.7 milyon ton) sattığı, yaklaşık \$400 milyon dolarlık eğitim anlaşması olan ve toplam yıllık ihracatının \$2 milyar doları geçtiği Endonezya'yı kısa bir dönem için de olsa gözden çıkarması, Doğu Timor ve dolayısıyla genelde Asya'daki uzun dönemli çıkarlarının ağır basmasıyla bağlıdır. Kilisesinin Doğu Timor sorununu sürekli biçimde kaşımaması, akademik çevrelerin baskısı ve basın rolü Avusturalya'da işgal için yeterince toplum desteği yaratmaya yetti.

Yapılacak referandum sonucunda ülkede yoğun bir katliam yaşanacağı bilindiği halde, ne Avustralya, ne de Birleşmiş Milletler, en ufak bir adım atmamış, her ikisi de olayın bu biçimde gelişmesi için adeta çığırtkanlık yapmıştır. Eski Doğu Timor gerilla lideri Ramos'un söylemleri dikkate alınmamış, yıllardır Endonezya hükümetine karşı bağımsızlık savaşı sürdüren gerillalar göz ardı edilmiş ve planlar bugüne ayarlanmıştır. 24 yıldır Endonezya'ya yardımlarını devam ettiren Avustralya birdenbire insan hakları savunucusu söylemler başlatıp, Yeni Zelanda'daki APEC toplantısında ağırlığını koymuş ve 4500 askerle 600 km uzağındaki Doğu Timor'un işgalini gerçekleştirmiştir.

Avustralya şu anda ulusal gelirinin %1.7'sini, yani 10.1 milyar dolarını askeri amaçlar için harcamaktadır. Yapılan tahminler, Doğu Timor'la birlikte bu rakamın 2 milyar dolar daha artacağını göstermektedir. 70 milyon dolar harcayarak 4000 Kosovalı'yı getiren hükümet, şimdi de 36 milyon dolar harcayarak 2523 Doğu Timorlu'yu Avustralya'ya getirdi. Vietnam'dan sonraki en büyük askeri hareketini yaşayan Avustralya, bu harcamalarının karşılığını istemektedir. Fakat bu harcamaların içeride huzursuzluk yaratacağının bilincinde olan Avustralya hükümeti, kukla bir yönetim oluşturup 9 ay içinde geri çekilme planları yapmaktadır.

Son yıllarda bilinçli olarak yaratılan faşist "Tek Ulus Partisi" ile göçmenlere ve yerli Aborijiniler'e karşı saldırılar düzenleyen sistem, kabaran iştahını başka

topraklarda doyurmaya çalışmaktadır. Enflasyonun düşük (1998'de %0, 1999'da %1.5), refah düzeyinin yüksek olması halkın siyasi sorunlarla ilgilenmesini engellemektedir. Yine de dünya işçi hareketine katkısını yapan Avustralya işçisi, geçen yıl gelişen Liman İşçileri hareketinde olduğu gibi sesini yükseltmeyi bilmektedir. Genel işçi sendikası ACTU'nun Doğu Timor konusundaki çığırtaşırlığına rağmen işçiler, sorunun nereye varacağıının ve fat-uranın kime çıkarılacağıının bilincinde, öğrenci kesimiyle birlikte tartışmayı çoktan başlatmıştır.

Suharto rejiminin sözde de olsa darbe yemesiyle birlikte gücünü yeniden kazanmaya çalışan ordu ve polis, öğrenci ve sosyalist harekete karşı yönelmiş ve katliamlarla yerini korumaya çalışmaktadır. Altı değişik etnik guruptan meydana gelen Endonezya, faşist militarist yapısını Javanist olmayan milyonlarca insanı sindirerek, öldürerek devam ettirmek istemektedir.

Öğrenci hareketleriyle sarsılan Endonezya yönetimi ve ordusu, içeride kaybet-tiği prestiji uluslararası arenada kazanmak için Doğu Timor'dan çekilmeyi kabul etmiş, IMF ve Dünya Bankası'nın isteklerine koşulsuz evet demiştir. Bu arada seçimlerin yaklaşmasıyla birlikte liderliğe soyunan General Wiranto, Doğu Timor'da kaybettiklerini kazanmak için yeni katliam senaryoları yaz-maktadır. Fakat öğrenciler ve sosyalist hareket gücünü göstermiş ve sokak çatışmalarıyla orduya ve hükümete geri adım attırmayı başarmıştır. Geçici bir süre için de olsa askeri yönetimi erteleyen hükümetin oyunlarından haberdar olan öğrenci liderleri, 25 Eylül'de yaptıkları açıklamada, kavganın sonuna kadar devam ettirileceğini belirterek kararlılıklarını göstermişlerdir.

Başkan Habibi'nin de adının karıştığı, Bali Bankası'ndaki 110 milyon dolarlık skandal, IMF ve Dünya Bankası'nın Endonezya'ya yaptığı yardımların geçici bir süre için durmasına yol açtı. 763.9 milyon dolarlık ödeme Amerika ve Avustralya'nın baskısıyla durdurulmuştur. Amaç Endonezya'yı zor durumda bırakmak, onun Amerika ve Avustralya'nın egemenliğine boyun eğmesini sağlamaktır. İlk günlerde askeri hareket konusunda pek isteksiz görünen Amerika birdenbire hızlanmış ve Kosova'da kullanılmayan sözde barış gücü harcamalarını Doğu Timor'da kullanmaya başlamış ve ayrıca Endonezya ile yaptığı askeri anlaşmaları askıya almıştır.

Sonuçta Pasifik kaynamaya devam etmektedir. Tüm pilavı kaşıklamak isteyen Avustralya, Yeni Zelanda, İngiltere, Amerika dördlüsü oyunun taraftarları olarak kozlarını kullanmaktadırlar. Keşmir sorunu ve ekonomik sıkıntıları nedeniyle başı belada olan Hindistan'ın bölgedeki varlığı çok fazla birşey ifade etmemektedir. Fakat Çin ve Japonya'nın pilavdan pay istemeleri, özellikle Çin'in bölgedeki ağırlığı ve ucuz işgücü nedeniyle sağladığı milyarlarca dolar-lık ticaret hacmi Avusturalya'nın korkulu rüyası olmaya devam etmektedir. ☸

25 Eylül 1999

Aylık seminerler başladı

7 Kasım Pazar günü, hem Ekim Devrimi'nin yüzyılımızdaki ve binyılımızdaki son yıldönümü kutlandı, hem sosyalist sistemin çöküş nedenlerine ilişkin yararlı bir tartışma yer aldı. Toplantının sonunda, önümüzdeki seminer konularından bazıları da saptandı. Buna göre, Aralık 1999'un ikinci (**Türk İş genel kurulu nedeniyle ilk pazar olamıyor**) pazar günü, "sendikal örgütlenmenin önündeki tikanıklığın nasıl aşılabileceği", Ocak 2000'in ikinci (**ilk pazar yüzyılbaşına çok yakın olduğu için ikinci oluyor**) pazar günü ise "devlet aygıtı" konusu ele alınacaktır.

DUYURU

**Aralık ayının ikinci pazar günü
olan**

**12 Aralık 1999 günü
saat 14.00'te**

**SENDİKAL HAREKETİN ÖNÜNDEKİ
TIKANIKLIK NASIL AŞILABİLİR**

**konusunda tartışmalı toplantı
yapılacaktır.**

**Yer: Galatasaray'da, Postane'nin iki bina
ötesindeki sarı binanın en üst katı
Yeni Çarşı Caddesi, Çelebi İşhanı, No: 26/5**

ABDULLAH ÖCALAN'IN SAVUNMASINDAN İLGİNÇ AKTARMALAR

Abdullah Öcalan'ın Savunması'ndan ilginç bazı aktarmaları, gazetelerde yaygın olarak yer almış çözüm önerileri gibi bölümleri dışarıda tutarak ve kabaca konulara göre derleyerek veriyoruz. Biz bunu hazırlarken yararlandık, umarız okurlarımız da yararlı bulurlar.

EMPERYALİSTLİKTE ORTAKLIK

“Parti ve halk olarak tüm bu acı ve tekrarlığın karşılığı, artık ortak vatanda demokratik cumhuriyetle, demokratik birlik olmalıdır. Bunu hakettiğimize inanıyoruz. Bu birlikle vatanın daha bağımsız, cumhuriyetin daha güçlü olacağına kuşkumuz yoktur. Bu sorunu çözmüş cumhuriyetin, tarihe yaraşır bir önderliği, Ortadoğudan Balkanlara, Kafkasyadan Ortaasyaya taşıracığına da inancımız tamdır.” (s.11)

“Kürtler PKK ile verdikleri isyanla şunu kanıtlamışlardır: ‘Bizi özgür tanımazsan ayrılıkçılık ve isyan hep gündemde olur. Ya seninle özgür birleşirim ya ölürüm, kaçarım’ demeye getirmişlerdir. ‘Bundan ikimiz de en büyük zararı acıyı çekeriz’ demişlerdir.Kürtler, nasıl ulusal kurtuluşun bir Kuva-i Milliye gücü rolünü 1920’lerde oynadıysa, günümüze 2000’li yıllara doğru da, temelde bir Kuva-i Demokrasiye rolünü PKK ile doğrusu ve yanlış, acısı ve tatlısı ile oynamışlardır. Bu bölücülük değil, belki Türkiye ve Türkler ile en büyük birlik olma, güçlü olma, yeniden Ortadoğu’dan Kafkasya’ya, Balkanlar’a önder olma hareketidir. Özgür birlik dışında bunun yolu yoktur.” (s.54-55)

AYRILIKÇILIKTAN “ULUSAL BİRLİĞE”

“Savunmamın temelinde, Cumhuriyet Başsavcılığı’nın, hakkımda hazırladığı iddianameye ayrıntılı bir yanıt olmaktan çok; daha önemli gördüğüm, Kürt sorunu ve PKK öncülüğündeki zon isyandan, tarihi bir uzlaşma ve çözüm imkanının nasıl geliştirebileceğidir. ... Aslında bu çizgiyi, dönemin Cumhurbaşkanı sayın Özal’ın çağrısı üzerine ilk defa seslendirmeye çalışmıştım. 15 Mayıs 1993 basın toplantısında aynen şunu söylemiştim. ‘Biz hemen Türkiye’den ayrılalım diye bir yaklaşım içinde değiliz.’ Bu konuda gerçekçiyiz. Bu tutumu, basit bir taktik olarak anlamamak gerekir. Bir çok nedeni vardır. İki halkın tarihi, siyasi,

ekonomik durumunu anlayanlar, parçalanmanın olmayacağını bilirler. ... İlişkilerin yeniden düzenlenmesini istiyoruz.” (s.13)

“Demokratik çözüm seçeneği genelde olduğu gibi, Kürt sorununda da tek seçenek durumundadır. Ayrılma ne mümkün ne de gereklidir. Kürtlerin çıkarı, kesinlikle tüm Türkiye ile demokratik birliğinden geçmektedir. Demokratik çözüm hakkıyla uygulanırsa otonomi, federasyondan bile daha başarılı ve gerçekçi bir model olma yolundadır. Pratik daha şimdiden bu yolda ilerlemektedir. ” (s.32)

“Tarihe baktığımızda, Kürt ve Türk üst tabakaları, dolayısıyla bağlı halk, ortak vatan ve ortak devleti içiçe yaşama gibi bir olguyu temsil ediyorlar. Birbirleriyle çatışmalının ziyade, uzlaşmalı ilişki biçimini yoğunca beraber yaşıyorlar. Ortak Devlet anlayışı hiçbir kavimle birlikte, ne Arapla ne Acemle, ne Ermeni ve Bizanslılarla böyle yaşanmıyor. Kürt Türkü veya Türk Kürdü böyle oluşuyor.” (s.34-35)

“...Çok tipiktir, diğer tüm kavimlerin isyanı başarıya ulaşmasına karşın bu isyanların büyük çaplı olmalarına rağmen başarıya gitmemelerinde yine temel etken bünyedeki ortak vatan ve devlet anlayışı büyük rol oynuyor. İsyen edenlerin her zaman bir kolu zaten devletin yanında. Temelde kopma felsefesi ve siyaseti yok.” (s.36)

“Batıda Yunan saldırısıyla Rumlar, doğuda ise Ermeniler’in, geniş iddiaları da eklenince, ulusal kurtuluşun iki temel halka, Kürt ve Türk gerçeğine dayanmasının tek doğru kurtuluş yolu olduğu açıktır. ... Ortak tarih, devlet ve ülke, din anlayışı bunun temelinde yatıyor, ulusal kurtuluş aşamasının da ortak geleceğinden kuşku duyulmuyordu. Burada bazı aydınlarca iddia edildiği gibi kandırma ve kandırılma pek yoktur. Doğal birlikteliğin gerekleri işliyor. Bu kesin, doğru bir strateji ve taktik anlayış bütünlüğüdür. Mustafa Kemal ve yürüten kadroyu takdir etmek gerekir. Nitekim Mustafa Kemal İzmit basın toplantısındaki, ... bugün bile pratik değeri olan bu konuşmada Kürt ve benzeri sorunların ancak demokratik tarzın oturtulmasıyla çözüleceğini açıkça dile getirmektedir. ... aslında bugün dünya çapında tüm demokratik sistemlerde uygulanan bir yolu Mustafa Kemal önermekle bu sorunda da en doğruyu söylemekte, ama güçlü hilafet ve saltanat anlayışının her iki tarafta güçlü olması, ilkel milliyetçi bazı Kürt aydınlarının emperyalizmden kendilerini tam ayırt edememeleri, kendi programlarını ustaca TBMM’yle ve Mustafa Kemal önderliğiyle paylaşamamaları, dar ayrılıkçılığa düşmelerine ve aslında hiç de hazır olmadıkları zamansız 1925 isyanına katılmalarına yol açıyor.” (s.39-40)

“..Sonraki Kürt isyanları için de yapabileceğimiz yorum aynı çizgidedir..

“Sonuç olarak; Atatürk döneminin otoriter cumhuriyet anlayışı kendi somut gerçeği içinde anlamını böyle buluyor. ...dağınık, örgütsüz, ağa-reis-şeyh kuralına göre yürüyen bir toplumsal kesimden daha ileri bir gelişmenin çıkmamasının suçunu, hep, Cumhuriyet’e ve Atatürk’e yıkmak, büyük yanlışlık ve haksızlık kadar, beraberinde birçok yaklaşım hatası getiriyor, aşırı uç değerlendirmelere götürüyor. ... Eğer bu söylenenler doğru olsaydı, ve o dönemde maddi temeli bulunsaydı, herhalde bir başarıları da olurdu. Gerçek biraz da başarılı olandan yanadır. Gerçeği olanın başarısı olur.” (s.42-43)

“Devletin doksan başlarında dil yasağını kaldırması, dil ve kültür alanına getirilen sınırlı özgürlük ve üst düzey yetkililerinin sorunu kabul edip çözüme yönelik çabaları, en son benim Mart 1993 ateşkes yaklaşımım, aslında özgür birlikteliğe giderek vurgu yaptığımız dönemi açıkça ortaya koyuyordu. Bu yıllardan itibaren özgür birlik propagandası hakimdir. 1996’dan itibaren bize gelen dolaylı mesajlara, çözümü ‘ülkenin bütünlüğü ve devletin bağımsızlığı çerçevesinde demokratik birlik’ biçiminde açıkça, sözlü ve yazılı değerlendirmelerimizde esas alıyorduk. ...

“Dolayısıyla başsavcılık iddianamesinde bu hususun basit bir taktik manevra olarak görülmesini... büyük bir eksiklik olarak görüyorum.” (s.50)

“Kürtler, nasıl ulusal kurtuluşun bir Kuva-i Milliye gücü rolünü 1920’lerde oynadıysa, günümüze 2000’li yıllara doğru da, temelde bir Kuva-i Demokrasiye rolünü PKK ile doğrusu ve yanlış, acısı ve tatlısı ile oynamışlardır. Bu bölücülük değil, belki Türkiye ve Türkler ile en büyük birlik olma, güçlü olma, yeniden Ortadoğu’dan Kafkasya’ya, Balkanlar’a önder olma hareketidir. Özgür birlik dışında bunun yolu yoktur.” (s.54-55)

“Daima akıldla tutulması gereken Kürtler’le Türkler’in iç içeliği, kader birlikteliği, ayrı sınır çizmenin mahfa sebep olacağıdır....

“Ulusal Kurtuluş ve Cumhuriyetin kuruluşunda Kürt ögesinin kurucu özelliği ve birlikte olunmadığında Türk ulusunun bir ayağının topal kalacağı açıktır. Bu tarihinde tüm önemli dönemlerde Malazgirt’te, Çaldıran’da kendini açıkça kanıtlamıştır. Kader birliği ve kardeşlik - bu tarihin bir sonucudur. İşyanların tarihi bu gerçeği göz ardı ettirmemelidir. Kaldı ki isyanlar daha çok merkezi otoriteyle Kürt feodalitesinin otorite kavgasıdır. Kürt feodalitesinin fazla milli endişelerle hareket etmediği ...iyi bilinmektedir. Kürt olgusu ise daha çok etnik, yani aşiretsel, kültürel ve sosyo-ekonomik olarak geri bir yapı olgusu ve ondan kaynaklanan sorun olarak karşımıza çıkar.

“Ulusal Kurtuluş ve Cumhuriyet’in kuruluş yıllarında, aslında çözüme yakın yaklaşımlar var. Atatürk’ün bu dönem yaklaşımları alıntılarda görüldüğü gibi, bunu gayet iyi açıklamakta ve somut gelişme, ortak savaş, ortak vatan ve Cumhuriyet’in kurtarılışı ve kuruluşu, TBMM’de milli giysi, dillerini kullanmaları da bunun pratik kanıtlarıdır. ..(s.78-79)

“Doğal asimilasyon yüzyıllardan beri Kürt-Türkü çok yakınlaştırmış iken, inkara, zoraki olana gerek yoktu. Kaldı ki, resmi dil olarak Türkçe’nin gelişimi ve kabulü doğaldı. Devletin temel kurucu gücü olarak başka türlü de olamazdı. Herkesin bu uluslaşmada yerini alması, Atatürk’ün ‘ne mutlu Türküm’ demesinin de tarihi anlamı buydu. ... Nasıl ki herkes çok kökenden gelmesine karşın, ortak İngilizceyle ben ‘Amerikan ulusundanım’ diyorsa ve hatta İsviçre gibi dört ulusal dilli ve kültürlü bir ‘İsviçre milletindenim’ diyorsa, Türkiye’de de ortak bir ulustan bahsetmenin yadırganacak bir yanı yoktur.”(s.104)

“Yılların küllenmiş sorunu ateşlendi, bir isyan oldu.” (s.105)

ULUSLARIN KENDİ KADERİNİ TAYİN HAKKININ YORUMU

“Yetmişlerde moda olan, ve uygulandığında sadece ayrı devlet olarak yorumlanan ‘ulusların kaderlerini tayin hakkı’ gerçekten, bu yorumuyla bir çıkmazdı. Kürdistan pratiğinde sorunu yokuşa sürme yanı, ağır basıyordu. ayrı devlet, federasyon, otonomi ve benzeri yaklaşımların bile, geri ve bazen çözümsüzlüğe yol açtığını pratikte görünce; demokratik sistem üzerinde yoğunlaşma bana çok önemli geldi. Bunda askeri, silahlı güç yolunun giderek tıkanmasının da büyük payı vardır.” (s.17)

“(Ulusların kendi kaderlerini tayin ilkesi) daha çok 19. yüzyıl ve 20. yüzyılın büyük bölümünde uygulandı. Ulus devlet kurmayı amaçlıyordu. İdeolojisi milliyetçilikti. Yöntemi çoğunlukla çatışma veya ulusal savaşlardı. Sınırlı bir uygulama gücü olduğu, ama çok kan dökmeye götürdüğü, aşırı milliyetçilikle uzun süreli düşmanlıklara yol açtığı, dünyayı en gergin tutan ve halen etkisini sürdüren bu yaklaşım, günümüzde hastalıkları oldukça ortaya çıkmış bir yol yöntemdir.” (s.80-81)

GENELDE DEMOKRASİ-SOSYALİZM-FAŞİZM KONUSU

“Günümüz demokrasileri, basit ve karmaşık yönleriyle önce fikri boyutta, 17. ve 18. yüzyılda gelişirken, kurumsal yönetsel gelişme, 19. yüzyılın ortalarından itibaren hız kazanmış, 20. yüzyılda ise, faşizmin total amansız diktatörlüğüyle, zıt yöndeki reel sosyalizmin, totaliter rejimlerine karşı direnerek, yüzyılın sonunda kesin zaferini ilan etmiştir.” (s.21)

“Demokratik sistemler, ülkelerin siyasal sınırları kadar devlet varlık-

larıyla da fazla bağlantılı değil veya uğraşmazlar. Asıl uğraşları, toplumsal gruplar, bireyler, onların çıkar ve özgürlük, eşitlik düzeyiyle, partileşme, iktidarla bağlantılanma, çıkma ve düşmenin kurum ve kural-larıyla bağlantılıdır.” (s.23)

“Faşizmin, burjuva milliyetçiliğinin nefes aldırılmaz totalizmiyle, işçi sınıfının aşırı eşitçiliğinin demokrasi yoksunluğu, totaliterizmin başarısı-zlığı, bu çerçevenin dışına taşırılmış gerçeklikleriyle bağlıdır.”(s.24)

“Dünyada reel sosyalizmin çözülüşü, genelde otoriter ve totaliter rejim-lerin geniş bir coğrafyada çözülüş ve çöküş sürecine girmeleri, dünya çapında demokratik sistemin zaferine götürdü.” (s.28)

“Bu yıllarda gelişmeler demokrasi lehinde ve dünya çapındadır. Sovyetler demokratiksizlikten çözülüyor, tüm sistem ... demokrasiye yöneliyor...” (s.117)

TÜRKİYE'DE DEMOKRASİ

“Pratik ustalığının çok güçlü, ama derin bir teorik ve siyasi yaşamının olmaması, gerçekten cumhuriyetin daha ileri açılımını özellikle demokratik boyutunu sınırlandırmıştır.”(s.26)

“Dünyada reel sosyalizmin çözülüşü, genelde otoriter ve totaliter rejim-lerin geniş bir coğrafyada çözülüş ve çöküş sürecine girmeleri, dünya çapında demokratik sistemin zaferine götürdü. Demokratik sistem, ... Türkiye’yi de etkiledi. Diğer en önemli bir etken, şüphesiz Kürt hareke-tinin halklaşmasıydı.... Ekonominin de liberalleşmesiyle, bu iç ve dış gelişmeler birleşince, gerçekten Türkiye belki de, farkında olmadan, ta-rihinin en önemli demokratik aşamasını yaşamaya başladı. Eğer, Türkiye’de sol bu süreci derinden yorumlayıp partisiyle katılsaydı, yine 1993 ateşkes hamlesiyle gerilla savaşı son bulup, siyasal demokrasiye dönüşebilseydi, gerçekten Türkiye, tarihinde demokratik cumhuriyet hamlesini kazanabilirdi. Ne yazık ki, 1993-1996 Çiller-Karayalçın Özel Savaş Hükümeti bu olumlu gelişmeyi devleti zorlayarak, sonunda çeteleşmeye ağırlık vererek çok ciddi bir saptırma, kirli savaş, rant ekonomisi ve aşırı yoz toplumsal çürüyüş, ordunun dolaylı, 1995’ten günümüze kadar devam eden hareketine zemin oldu. Bunda boşluktan yararlanarak açılım sağlayan dini ideolojik bayrak yapan Refah Partisi’nin de rolü önemliydi. Klasik darbe anlayışının dışında... bu gelişme halen tam anlaşılmamıştır. PKK ile de dolaylı diyalogu 1996’dan beri süren ordu yönelimli bu gelişme, tam açık olmasa da, devleti ve toplumu kontrollu demokratik sürece oturtmaya çalışıyor.” (s.28-29)

“Demokratik çözüm seçeneği genelde olduğu gibi, Kürt sorununda da

tek seçenek durumundadır. Ayrılma ne mümkün ne de gereklidir. Kürtlerin çıkarı, kesinlikle tüm Türkiye ile demokratik birliğinden geçmektedir. Demokratik çözüm hakkıyla uygulanırsa otonomi, fed-erasyondan bile daha başarılı ve gerçekçi bir model olma yolundadır. Pratik daha şimdiden bu yolda ilerlemektedir.

“En zor sorunu böyle çözüme giderse artık şiddet, onun devrimci, karşı devrimci, darbeci, dinci biçimleri de gündemden oldukça düşeceklerdir. Batı tarzı sorunları ele alış hızlı bir sürece girecektir.

“Her ne kadar İkinci Cumhuriyet tartışmaları gibi yaklaşımlarla da, bu yönlü gelişmeler kavramsallaştırılmak isteniyorsa da, daha doğrusu demokratik cumhuriyet dönemidir. ... Çok denenmişlerin yarattığı güvensizlik, ordunun rolünün tam anlaşılamaması, devrimci öncüden korku, evrimci öncünün güçlü yaşanmaması şimdilik demokratik sis-temin öncü krizine yol açmış bulunmaktadır.” (s.32-33)

“Devletin doksan başlarında dil yasağını kaldırması, dil ve kültür alanı-na getirilen sınırlı özgürlük ve üst düzey yetkililerinin sorunu kabul edip çözüme yönelik çabaları, en son benim Mart 1993 ateşkes yaklaşımım, aslında özgür birlikteliğe giderek vurgu yaptığımız dönemi açıkça ortaya koyuyordu. Bu yıllardan itibaren özgür birlik propagandası hakimdir. 1996'dan itibaren bize gelen dolaylı mesajlara, çözümü 'ülkenin bütün-lüğü ve devletin bağımsızlığı çerçevesinde demokratik birlik' biçiminde açıkça, sözlü ve yazılı değerlendirmelerimizde esas alıyorduk.” (s.50)

“Ulusal Kurtuluş ve Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında, aslında çözüme yakın yaklaşımlar var. Atatürk'ün bu dönem yaklaşımları alıntılarda görüldüğü gibi, bunu gayet iyi açıklamakta ve somut gelişme, ortak savaş, ortak vatan ve Cumhuriyet'in kurtarılışı ve kuruluşu, TBMM'de milli giysi, dillerini kullanmaları da bunun pratik kanıtlarıdır. ..(s.78-79)

“Bu yıllarda gelişmeler demokrasi lehinde ve dünya çapındadır. Sovyetler demokratiksizlikten çözülüyor, tüm sistem ... demokrasiye yöneliyor... Türkiye'de çatışmanın herkesi zorlamasıyla da , geline nokta aslında tarihi bir demokratik çözüm olanağıydı. Devlet bunu gör-müştü. Dil yasağının kaldırılması, Kürt Enstitüsü, Roje Welat gazetesi, Mezopotamya Kültür Derneği vs. bir çok açılım serbest bırakılmıştı. Dönemin Başbakanı Demirel, bölgede 'Kürt kimliğini tanıyorum' açık-lamasını yeni kurulan koalisyon hükümeti adına yapıyordu. Cumhurbaşkanı Özal daha da ileri gidiyor, federasyon tartışmalarından bile çekinilmemesini belirtiyordu. Operasyonlarda sınırlama ve ateşkese bile ciddi yaklaşılıyordu. Kürt toplumu tarihinin en büyük demokratik gösterilerini yapıyordu. Yapılması gereken, aslında, çatışmalara karşılık-

lı son vermek ve yolu açılan demokratik çözüm üzerinde yoğunlaşmaktı. ..Bunun tedbirlerini alamama, güvensizlik, deneyimsizlik, dış ortamın küçümsenmeyen oyunları, bu tarihi sürecin anlamı olmayan, kendini acı tekrarlayan, kaybı büyük olan çatışmalara bıraktı. Bu olmamalıydı. Şahsım adına bunun acısını hep duydum. Ama dönem hükümetinin acımasız yaklaşımı da burada tarihi bir sorumluluk taşır. Şiddet tırmanışı sınırsız ve acımasız boyutlara da zaman zaman çıkmıştır. Faili meçhuller, köy boşaltmalar, çeteleşmelerin en yoğun yaşandığı süreçtir. Yaşanmaması gereken bu süreç kaybedilmiş bir süreçtir. Hem Türkiye, hem PKK için 1995-1996'larda MGK'de seslendirilen, ve ordunun yeni yaklaşım içinde olduğuna inandığım ve bize kadar da dolaylı yoldan ulaştırılan konsept, devletin yaşadığı değişimi, PKK'nın de göz önüne getirmesi ve kendisinden beklenene yanıt vermesiydi. Erkenden ve olumlu yaklaşıma çalıştığım bana göre ordunun denetiminde batı tipi bir demokratik gelişme doğrultusunda, ortak vatan ve bağımsız devleti tartışmaksızın çözüm arama perspektifiydi. Buna da yetersiz de olsa birkaç sefer tek taraflı ateşkesle yanıt vermeye çalıştım. Yapıyı yeni konseptte yavaş da olsa bilgilendirerek hazırlamaya çalıştım. Bu güne bu yaklaşımla geldim. " (s.117-119)

TÜRKİYE'DE ORDUNUN DEMOKRATİK ROLÜ

"Ordu, en hazırlıklı kurum olarak bu süreci demokrasi lehine geliştirmekten yana ama denetimi de elden bırakmak niyetinde değildir. En ciddi sorun olarak duran Kürt sorunu, eğer gerillaların ve PKK'nın uygun bir çözüm yaklaşımıyla demokratik sisteme çekilirlerse, bu gerçekten kalıcı bir demokrasi zaferi olacaktır. İslamın, Refah Partisi şahsında sisteme entegre edilmesi önemli oranda çözümlenmiştir."(s.31)

"Her ne kadar İkinci Cumhuriyet tartışmaları gibi yaklaşımlarla da, bu yönlü gelişmeler kavramsallaştırılmak isteniyorsa da, daha doğrusu demokratik cumhuriyet dönemidir. ... Çok denenmişlerin yarattığı güvensizlik, ordunun rolünün tam anlaşılamaması, devrimci öncüden korku, evrimci öncünün güçlü yaşanmaması şimdilik demokratik sistemin öncü krizine yol açmış bulunmaktadır." (s.32-33)

"Şiddet artık Cumhuriyet'in gündeminden kesin kalkmalıdır. Sanıyorum, Türkiye'de tüm kesimlerin konsensus sağladıkları en temel bir konu budur. Kimse sorunların şiddetle çözüleceğine inanmıyor. Bunun, açık ve tarihten en büyük dersi çıkarmış görünen ve büyük zor gücüne rağmen, bu gücün etkisini ancak, yaratıcı çağdaş bir demokrasiye yönlendirmede kullanan ve açıkça doksan ortalarından beri MGK konseptleri ile yürütülen, içinden geçmekte olduğumuz tarihi aşamayla da, kanıtlanmaktadır. Ordu darbe yapmıyor. Ordu en demokratik görünen partilerden bile daha duyarlı, demokrasinin ölçütlerini hatır-

latıyor. Günümüzde ordu ve demokrasi ilişkisi irdelenirken, ... ordunun gerçekten demokratik normların takipçiliğini üstlenmesi, şüphesiz ülkenin güvenliğiyle bağlıdır, ama sorumlu olduğu bu güvenliğin bile, ne kadar yakından demokrasiyle bağlantılı olduğunun görülmesinin de yüksek ve saygı duyulması gereken bir anlayış gereğidir. Bu açıdan da, aşamanın tarihi, demokratik nitelikte olduğunu görüyoruz. Çözümün, bizzat demokrasinin çare tükenmezliğinde görüldüğünü anlıyoruz. Bu zorunlu olarak anlaşılmasaydı, darbe yapmanın önünde duracak bir güç olmadığını da biliyoruz. Ordu bugün demokratik aşamanın karşısında bir tehdit değil, tersine sağlıklı aşama yapmasının ve işlemesinin teminat gücü konumundadır. Bu neden böyledir? Çünkü sorunların demokrasinin özünü çok bağlantılı, söz ve eylemi dışında çaresi kalmadığından ötürü böyledir. ... Türkiye için demokrasi, bir ihtiyaçtan öte, bir zorunluluk haline geldiğinden ötürü böyledir. Ordunun büyük bir özlemle yönlendirmede oynadığı bu rolü, şahsım adına doksan altıdan beri olumlu taktir ettiğimi ve yardımcı olmaktan başka çaremizin olmadığını da daha o günlerde bahsettiğimi, tek taraflı ama başarılı yürüyemeyen ateşkes denemeleriyle ve giderek bu yönde çözüm arama konumuna girdiğimi de, tarihi bir gelişme olarak hatırlatma ihtiyacı duyuyorum.”(s.96-98)

“Hem Türkiye, hem PKK için 1995-1996’larda MGK’de seslendirilen, ve ordunun yeni yaklaşım içinde olduğuna inandığım ve bize kadar da dolaylı yoldan ulaştırılan konsept, devletin yaşadığı değişimi, PKK’nin de göz önüne getirmesi ve kendisinden beklenene yanıt vermesiydi. Erkenden ve olumlu yaklaşıma çalıştığım bana göre ordunun denetiminde batı tipi bir demokratik gelişme doğrultusunda, ortak vatan ve bağımsız devleti tartışmaksızın çözüm arama perspektifiydi. Buna da yetersiz de olsa birkaç sefer tek taraflı ateşkesle yanıt vermeye çalıştım. Yapıyı yeni konsepte yavaş da olsa bilgilendirerek hazırlamaya çalıştım. Bu güne bu yaklaşımla geldim. “ (s.117-119)

PKK

“2000’e dayanırken PKK hem kendini aşma hem de sorunu tekrar çözüme yöneltme gibi iç içe yaşadığı çelişkili konumunu çözerse, tarihi rolünü oynamış olacaktır. Bir devrimci örgütten, demokrat örgüte dönüşerek bunu gerçekleştirebilecektir.” (s.49)

“PKK’nın, tüm ütöpik ve aşırı siyasi perspektiflerine rağmen, yine de hiç olmazsa, sorunun mevcudiyetini ve yaklaşım gereğini en çarpıcı ortaya koymak ve çözümü zorlamakla, tarihi bir rol oynadığı tartışmasızdır.ortada örneği olmadığından tarihe en büyük zengin bir mirası bırakmak gerçeğinin de ifadesidir. Bu anlamda, Kürt varlığının kabulü kadar, sorun kaynağı olmaktan çıkması için de en büyük bedeli

vermiştir. 25 bine yakın şehidi, 20 yıla yakın 10 bini aşkın sürekli tutuklusu, mahkumu, milyonları aşan göç kitlesi ve savaşta en büyük acıyı, fedakarlığı yaşaması, dayandığı kitleden 3000'i aşkın köyün boşaltılması, aslında sadece sorunun kaynağını ortaya koymakla yetinmiyor, çözüm kaçınılmazlığını da ortaya koyuyor.” (s.52-53)

“Kürtler PKK ile verdikleri isyanla şunu kanıtlamışlardır: ‘Bizi özgür tanımazsan ayrılıkçılık ve isyan hep gündemde olur. Ya seninle özgür birleşirim ya ölürüm, kaçarım’ demeye getirmişlerdir. ‘Bundan ikimiz de en büyük zararı acıyı çekeriz’ demişlerdir. ...Kürtler, nasıl ulusal kurtuluşun bir Kuva-i Milliye gücü rolünü 1920’lerde oynadıysa, günümüze 2000’li yıllara doğru da, temelde bir Kuva-i Demokrasiye rolünü PKK ile doğrusu ve yanlışı, acısı ve tatlısı ile oynamışlardır. Bu bölücülük değil, belki Türkiye ve Türkler ile en büyük birlik olma, güçlü olma, yeniden Ortadoğu’dan Kafkasya’ya, Balkanlar’a önder olma hareketidir. Özgür birlik dışında bunun yolu yoktur.” (s.54-55)

“Sosyalizmin Türkiye’ye aktarılması kapitalizmden daha fazla eklektik, kopyacı, şabloncuymdu. İç sosyal düşünce yoğunlaşması zayıf, dogmatik, tiplumsal özellikleri aydınlatan, çözen değil basma kalıp uygulayıp gelişmeyi sağlayacağını sanıyorlardı. Ortada sosyalizm ideolojisi değil onun birçok ‘münafık mezhebi’, yani sahte fraksiyonu söz konusuydu.Dolayısıyla dönemin temel değişim ihtiyacı ... bir kaosun içine itildi. ... Yenilikçi sol lafta, demagojik kaldı.

“PKK, bu hareketli yılların anaforuna kapılmanın bir ürünü olarak doğmasına rağmen, Türkiye’nin kanayan yarası ve çok açık çelişkileriyle, dünya çapında çözüme giden ulusal sorunların çarpıcı etkisi altında, Kürt sorununu yakalamada ve kısmen daha doğruya yakın çözmede fazla zorlanmadı.” (s.58-59)

“Hem Türkiye, hem PKK için 1995-1996’larda MGK’de seslendirilen, ve ordunun yeni yaklaşım içinde olduğuna inandığım ve bize kadar da dolaylı yoldan ulaştırılan konsept, devletin yaşadığı değişimi, PKK’nin de göz önüne getirmesi ve kendisinden beklenene yanıt vermesiydi. Erkenden ve olumlu yaklaşıma çalıştığım bana göre ordunun denetiminde batı tipi bir demokratik gelişme doğrultusunda, ortak vatan ve bağımsız devleti tartışmaksızın çözüm arama perspektifiydi. Buna da yetersiz de olsa birkaç sefer tek taraflı ateşkesle yanıt vermeye çalıştım. Yapıyı yeni konseptte yavaş da olsa bilgilendirerek hazırlamaya çalıştım. Bu güne bu yaklaşımla geldim. “ (s.117-119)

TÜRKİYE SOL HAREKETİ VE PKK

“Sosyalizmin Türkiye’ye aktarılması kapitalizmden daha fazla eklektik,

kopyacı, şabloncuymdu. İç sosyal düşünce yoğunlaşması zayıf, dogmatik, tıplumsal özellikleri aydınlatan, çözen değil basma kalıp uygulayıp gelişmeyi sağlayacağını sanıyorlardı. Ortada sosyalizm ideolojisi değil onun birçok 'münafık mezhebi', yani sahte fraksiyonu söz konusuydu.Dolayısıyla dönemin temel değişim ihtiyacı ... bir kaosun içine itildi. ... Yenilikçi sol lafta, demagojik kaldı.

"PKK, bu hareketli yılların anaforuna kapılmanın bir ürünü olarak doğmasına rağmen, Türkiye'nin kanayan yarası ve çok açık çelişkileriyle, dünya çapında çözüme giden ulusal sorunların çarpıcı etkisi altında, Kürt sorununu yakalamada ve kısmen daha doğruya yakın çözmede fazla zorlanmadı." (s.58-59)

İKİ TARAF DOST OLDUĞUNA GÖRE DÜŞMAN KİM

"Hatası, yanlış olsa da yapılanın orta düzeyde resmen çokça dile getirilen bir savaş olduğu, her savaşın bir barışı olduğunu, PKK'nın da sınırlı olarak bile, devlet yol açarsa barış yoluna girmekten, ortak vatan ve demokratik Cumhuriyete layık olduğu değeri, gücü vermekten çekinmeyeceği, bu güçte olduğu görülecektir. Aksi halde her iki taraf kaybeder, düşman kazanır, acı artar, tarih kaybeder." (s.68-69)

APO SAVAŞ SUÇLUSU OLARAK İLAN EDİLECEK Mİ

"Başsavcılık, ...seçtiği bazı eylemlerle daha çok isyanın acımasız yönünü sadece PKK'ya yüklemek, terörizm iddiasını güçlendirmek amacıyla değerlendirmektedir. Halbuki başladığımızdan günümüze kadar, resmi sivil ve asker en üst düzeyde birçok yetkili, olayı ... 'düşük yoğunluklu bir savaş' olarak değerlendirmişlerdir... Propaganda yaklaşımı dışında Genelkurmay'ın yaklaşımının da bu olduğu bilinmektedir.

".....Bazen resmen 40-50 bin ordu gücüyle haftalarca süren operasyon ve çatışmalara açık ki, terörizmle savaş denilemez, bunun bilimsel ifadesi savaştır." (s.72) ❀

Sosyalizm: Birinci Kitap

Sosyalizm Nedir?

RIZA YÜRÜKOĞLU

FLK YAYINLARI

BU BİR REKLAM DEĞİLDİR
OKUMA
ARAŞTIRMA
DÜŞÜNME
VE
TARTIŞMA ÇAĞRISIDIR

Sosyalizm çok kullanılan bir sözcük

Saldırmak amacıyla kullananlar

onun hakkında birşey bilmiyorlar, bilmeden saldırıyorlar.

Bu doğaldır.

Onların derdi, kurulu sömürü tezgahlarının bozulmaması.

Ama sosyalizmi savunan bizler

acaba onun hakkında yeterli ve ilk elden doğru bilgiye sahipmiyiz?

Bu konuda yeterince akıl

yürütüyor muyuz?

Sosyalizm nasıl bir toplumsal düzendir?

Sosyalizmde meta üretimi olabilir mi?

Toplumsal gelişmenin sosyalizme hazır olması ne demektir?

Kapitalizmin sonu ne zaman gelir?

Sosyalizmde devlet ve demokrasi nasıl olmalıdır?

Sovyetler'de yıkılan sosyalizm miydi,

yoksa bu alanda yapılan yanlışlar mıydı?

Dünya devriminin doğru anlayışı nedir?

Dünya devrimi bundan sonra nasıl bir yol izlemek durumundadır?

Sosyalizm Nedir kitabı

bu sayılan konularda, ilk elden bilgilere dayanarak tartışmaya güzel

bir taban oluşturacak niteliktedir.

öte yandan bu dergi de

işçi hareketinin ve sosyalizmin

sorunlarını çözmeye katkı açısından

işe yaramalıdır.

bu nedenlerle dergimiz,

okurlarımızı yukarıda sıralanan vb. konularda

tartışmaya çağırmaktadır.

Alev Yayınları da,

kitabı bu amaçla doğrudan yayınevinden alanlara

kitabın perakende fiyatı üzerinden

% 50 iskonto

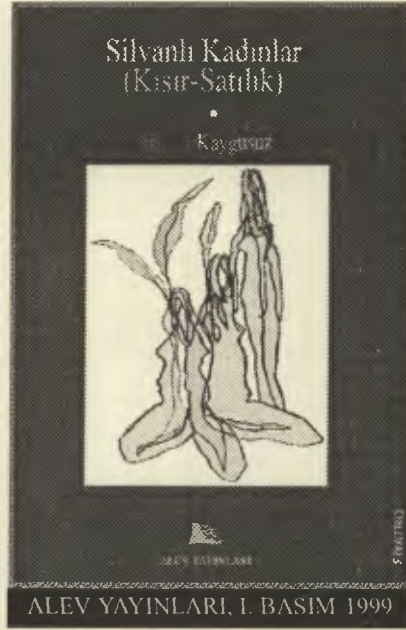
uygulanacaktır.

Okurlarımıza,

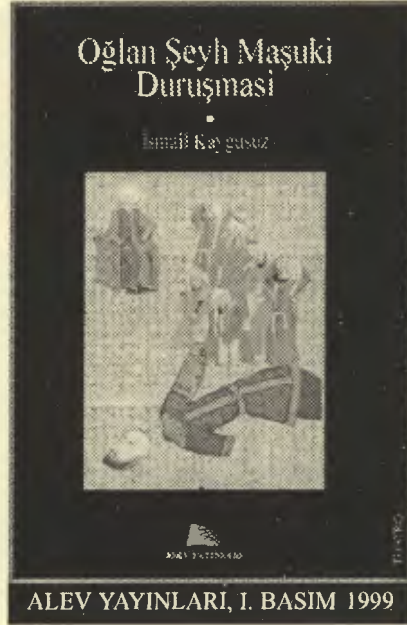
insanlığın geleceğine ilişkin

en iyi dileklerimizle birlikte

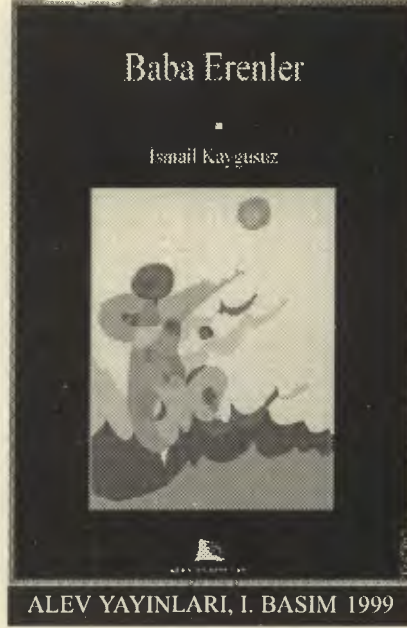
duyurulur. ☺

İsmail Kaygusuz'un Silvanlı Kadınlar adlı oyunu, konusu, içeriği ve işleniş biçimiyle bizleri ulusal ve geleneksel tiyatromuzun kaynaklarına doğru yolculuğa çıkartacak bir çalışma. Silvanlı Kadınlar'a bilinen ve Avrupa Tiyatrosu'nda yüzlerce yıllık bir geçmişe sahip "dramatik yazın" geleneği açısından bakmak pek mümkün değil. Oyunu, dramatik yazının anlatım olanaklarından yararlanan, yer yer öyküsel anlatımın öne çıktığı bir metin olarak tanımlamak bizleri daha doğru sonuçlara götürecektir gibi... Çünkü, Diyarbakır söylenceleri, gelenek ve görenekleri, töreleri üzerine kurgulanan oyun, sahne üstü insanlarına geniş olanaklar tanıyan malzemeyi de içinde barındırmakta .

Osmanlı İmparatorluğu tarihinde, resmi dinin (Ortodoks İslam, Sünnilik) tapınağı olan ve 'Allahın evi'diye nitelenen camilerde, devlet dinine başkaldırmış ve aykırı siyasetle kitleleri etkilemiş, Oğlan Şeyh İsmail Maşuki dışında bir örneğe rastlanmamaktadır. 1528 yılında, kısa süreli bir özel Divan-ı Hümayun mahkemesinde, yeni İstanbul kadısı Ebusuud'un suçlamalarına ve altı tanığın aleyhinde verdikleri ifadelere dayanan Şeyhülislam İbn Kemal, henüz yimisine yeni basmış İsmail Maşuki'nin katline fetva vermiştir. Başsı kesildikten sonra toprağa gömülmeye bile layık görülmeyerek, bedeni ve başsı ayrı çuvallara konularak denize atılmak gibi korkunç bir uygulamaya gidilmiştir. İsmail Kaygusuz, Osmanlı tarih yazıcılarının anlattıkları, Ebusuud'un fetvaları ve Şeriyye Sicilleri'nde kayıtlı tanık ifadeleriyle belgelediğı bu oyununda, Şeyh İsmail Maşuki'nin inanç ve düşüncesinden ödün vermeden, korkusuzca, ölümün üstüne giderek, tek başına Osmanlı Şariat Devleti'ne nasıl kafa tuttuğunu sergilemiştir. İsmail Maşuki bu korkusuz mücadelesini, Osmanlı İmparatorluğu'nun en güçlü olduğı, muhalif düşünce ve inanç topluluklarının amansızca ezildiğı Yükselme Dönemi'nin en büyük padişahı Muhteşem Süleyman'ın(1520-1566) padişahlığının sekizinci yılında vermiştir.

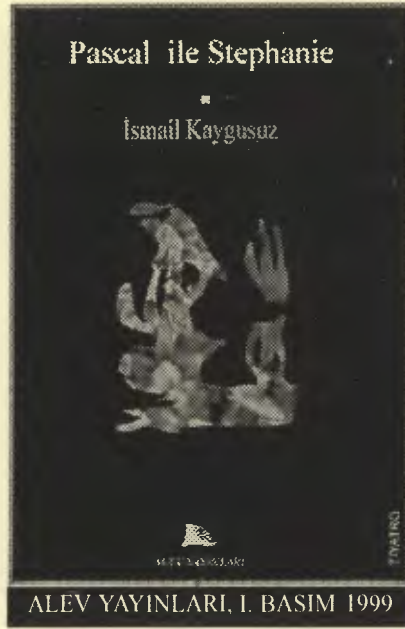

İsmail Kaygusuz'un Baba Erenler adlı kitabı, Bir Bektaşî'nin özgür ve kıvrak aklının bütün inceliklerini sergilemektedir. Kitapta çok ince bir hiciv vardır. Bektaşî demsiz kaldığı bir gün caminin imamına bir namaz takkesi satmak ister. İmam parayı ne yapacağını sorar kendisine.

Bektaşî şarap alacağını söyler. İmam ilk önce takkeyi almayı reddeder ve şarabın haram olduğunu söyleyerek Bektaşîye kızar. Ama bektaşî yılmaz ve takkeyi imama satıp şarap parasını çıkartır.

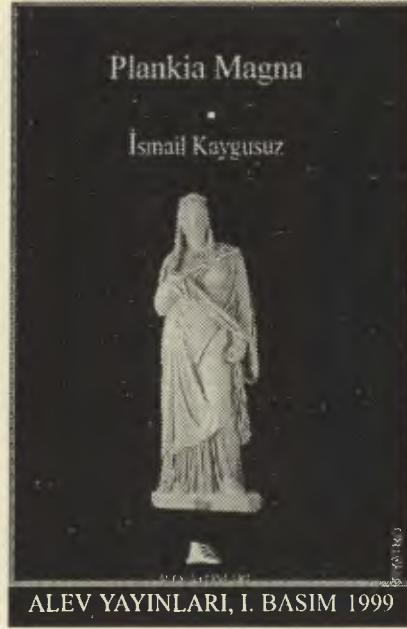
İmam takkeyi almayı nasıl mı kabul etti.

Yanıtını Baba Erenler'in keyifli sayfalarında bulacaksınız

Pascal İle Stephanie oyununda İsmail Kaygusuz, çağdaş bir tiyatro anlayışı içerisinde, dünyanın sorunlarını bir Paris Kafesine taşıyıp yedi sekiz kişiye paylaşıyor, tartışıyor ve onlara çağlarından sorumlu olmayı düşündürüyor. Türkiye'den, İran ve Hindistan'dan, Londra'dan, Avustralya'dan anlatım ve betimleme ve temsil yöntemleriyle sahneler sokuyor Kafe'ye. Bir kaç sahne dışında bu Paris kafesi, tiyatro mekanı, tiyatro sahnesi oluyor; sahibi, çalışanları da yönetmen ve oyuncu... Ve Kafe ses betimlemeleriyle müşteri dolup boşalmaktadır.

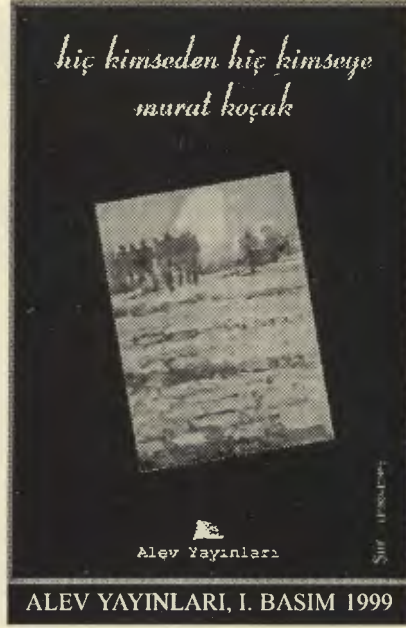
Oyun, henüz üç günlük bebekken anası tarafından terkedilmiş ve başkası tarafından büyütülüp yetiştirilmiş Pascal ile Stephanie'nin öyküsü ve evliliği üzerine kurulmuştur. Ancak yazar konuyu işlerken aralara soktuğu ya da bağımsız, iç-yama ve ek sahneler, pandomima, anlatıcı vb. öğelerle zenginleştirerek bir 'Kafe Tiyatro'nun doğuşuna katkıda bulunmakta. Daha doğrusu bu oluşumu sağlamaktadır.

İsmail Kaygusuz, daha sonra romana çevirip, 1997 yılında yayınlamış olduğu Plankia Magna oyununda, 2.yüzyıl Anadolu'sundan bir kesit sunuyor. Yazar, arkeolojik bulgu ve epigrafi (yazıtsal) verilerin ışığı altında, Perge (Aksu-Antalya) kenti yöneticisi Plankia Magna adını taşıyan kadının elinden tutup sahneye çıkartıyor. Öyle ki oyunda, Roma İmparatorluk döneminden eyalet kentleri yaşamının kültür, inanç felsefesiyle birlikte, bu köleci toplumun sevgi ve ahlak anlayışı da günümüze taşınmakta. Bu sıkıştırılmış geniş içerikli çalışmada, koca bir ömrü kapsayan köle-(hanım)efendi arasındaki amansız bir aşk serüveni, o günün tragedia kuralları içerisinde sergilenme denemesi bir başka özellik olarak gözlemlenebilir.

Selam insan
Alacakarınlıkta susar türküler,
kuşlar kanat çırpamaz artık
yürekler volkandır patlayamaz
herkes gölgesinden kaçar,
Kaçan kaçana bir dur diyen çıkmaz (mı)?
çıkır
çıkır bir gün.

*İnsan gölgesini yitirdikçe uzaklaşır
gidişi olmayan
kırık zar gibi onuru kırılan
içimdeki sızı şiir mi*

*yüzüme haykırsan da gitmeliyim
siz leş kargaları ardımdan yazmayın
kalem şiirden kaçtıkça
şair yalnızlığını terk etmekte
yırtık kağıt parçasının üstünde
beni senleştiren şehre geldim
üşüdüğüm geceler harflerle ısınan şiir
zarını yırtmaya çalışır*

*ve aşk
taşra terzisinin intiharıdır*

İşçi kime denir?
 Bir kimseye işçi den-
 mesi için ille de
 kazma sallaması mı
 gerekli?
 İşçi memur ayrımı
 nasıl doğdu ve nasıl
 öldü?
 Artık işçi memur
 ayrımı yoktur.
 Neden?

MARKSİZM'DE İŞÇİ SINIFININ KAPSAMI VE TÜRKİYE

Emine Eğin

ALEV YAYINLARI, I. BASIM 1990

Bu gibi sorulara doğru yanıt vermenin pratik önemi
 ve anlamı vardır.

Örneğin:

Memurlar ayrı memur sendikasında değil, işkolu
 temelindeki işçi sendikalarında örgütlenmelidirler.

İşçi memur elele sloganı yerine organik birlik anlamı
 taşıyan sloganlar atılmalıdır.

Emekli Sandığı ile SSK'nın birleşmesini kabul
 etmeliyiz çünkü artık ikisi de işçilerin sosyal güvenlik
 kurumudur.

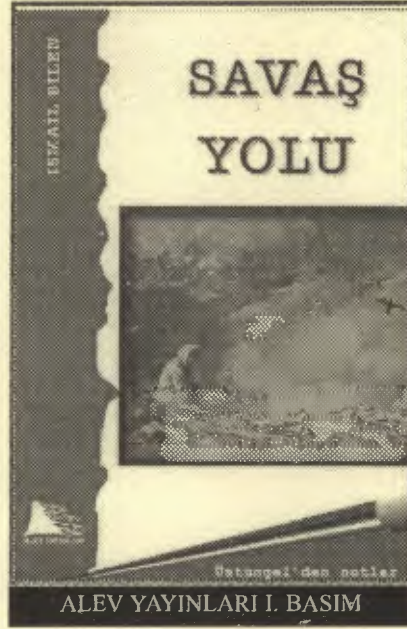
Yalnızca bunlarla sınırlı değil. Örneğin, polis kurumu başkadır ve burju-
 vadır, ama kişi olarak
 polislerin konumu farklıdır ve onlara bunu dikkate
 alarak davranılmalıdır. Müdür olduğu için burnu
 kaf dağında olanlarında büyük bölümü işçidir ve
 onlara bu hatırlatılmalıdır.

Türkiye işçi marşları
ve halk şarkıları
dağarcığından önemli
bir derleme
olan bu kitap,
tam da
meydanların
şenlendiği şu sıralarda
çok yararlı
olabilir

Son sıralarda yalnızca ulusal kültürel
özerklikten söz ediliyor.
Tabii ki buna da karşı değiliz ama asıl önemli olan
sınıfsal kültürel
özerkliktir.
Türk, Kürt, Laz ve dünyalı
her kökenden gelen işçi milleti olarak
kendi kültürel özerkliğimizi,
hatta bağımsızlığımızı
türkülerimizle,
marşlarımızla da
yükseltelim.

TKP'nin
eski Genel Sekreteri
İ. Bilen,
yani Laz İsmail,
yani S. Üstüngel,
yalnızca siyaset adamı
değildi,
bir tarih hazinesi ve tatlı
dilli bir edebiyatçıydı

Bu kitapta tarih de,
tatlı bir anlatım da
bulacaksınız.
Yazarın yukarıda sıralanan adlarını okuyan
genç arkadaşlar,
neden bu kadar çok adı varmış diye
biraz içerleyebilirler.
Ama bu kadar çok baskı görmüş
bir hareketin içinde, önünde yer alınca,
güvenlik gereği
bu kadar çok da ad gerekiyor.

Dergimizi
dağıtım şirketleri
aracılığıyla dağıtmıyoruz.
Abone olma ve abone bulma
konusunda
siz okurlarımıza
güveniyoruz.
Bunun dışında
siz okurlarımızın
düşünce ve yazılarınızla
dergiye katkılarınızı bekliyoruz.

SEVGİYLE

Dergimizde yayınlanan yazılar yalnızca yazarını bağlar.
Mektuplar ve dergide yayınlanması istenen yazılar, şu adrese ulaştırılmalıdır:

Yeniçarşı Cad, Çelebi İshanı, No:26/5

Galatasaray/İstanbul

Haberleşme Tel: 0212 292 10 16

Abonelik:

Yurtiçi abonelik, yıllık 27\$, altı aylık 15\$ karşılığı TL.

Yıllık yurtdışı abonelik, İngiltere 50 sterlin, Almanya 150 DM

Banka Hesabı: Yapı Kredi Beyoğlu Şubesi: 0244037

Sahibi: Genel Ajans Basım Yayın Dağıtım ve Organizasyon Limited Şirketi
Piyerloti Cad, No 17/4, Çemberlitaş, İstanbul - Tel: 0212 516 8464

Yazı İşleri Müdürü: M.Çelik

Basım:Acar Matbaası

Fiyatı: 1.000.000 TL.